ROMÂNIA

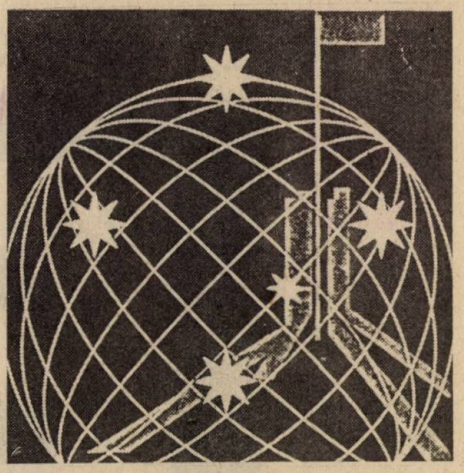

GAZDĂ A CONFERINŢEI UNIUNII INTERPARLAMENTARE DIN 1995

La Canberra, în Australia, s-a desfăşurat cea de a 90-a Conferinţă a Uniunii Interparlamentare, una dintre cele mai vechi organizaţii internaţionale, creată cu mai bine de un secol în urmă, în anul 1889. Reuniunea, la care au fost prezenţi aproximativ 800 parlamentari din circa 100 de ţări, plus câteva sute de experţi şi consilieri, şi-a axat lucrările pe aspecte ale respectării dreptului internaţional umanitar în lumea contemporană, zguduită de conflicte în diferite părţi ale globului, precum şi pe necesitatea protejării sănătăţii şi bunei stări a populaţiei de vârsta a treia, probleme aflate pe ordinea de zi stabilită în prealabil. La acestea s-a adăugat un punct, inclus în urma propunerilor prezentate, separat, de Siria, Germania şi Iran, referitor la situaţia persoanelor strămutate ca urmare a războaielor şi războaielor civile, reprezentanţii germani făcând referire concretă la Bosnia şi Herţegovina. Problema a suscitat vii discuţii, în cele din urmă, în plenul reuniunii fiind reţinute propunerile Germaniei şi Iranului, care şi-au găsit, de altfel, locul în documentul final adoptat.

Tot ca "supliment" al ordinii de zi, a fost dezbătut şi un document impus de faptul că, în ziua deschiderii sesiunii de la Canberra, la mii de kilometri distanţă, în capitala Statelor Unite, se semnau între Israel şi OEP documente de importanţă istorică privind recunoaşterea reciprocă şi, respectiv, autonomia palestiniană. După ample şi, uneori, contradictorii discuţii, susţinute în principal de ţările arabe, dintre care unele au formulat anumite rezerve, s-a adoptat un document axat pe două idei: exprimarea satisfacţiei că s-a ajuns la acord şi, pe de altă parte, lansarea unui apel de a se continua eforturile pentru continuarea procesului tratativelor în vederea soluţionării definitive a unei situaţii conflictuale de lungă durată şi cu multe victime de-a lungul anilor.

Din unghiul de interes al României, dintre hotărârile luate la Canberra se desprinde cea referitoare la organizarea, la Bucureşti, a celei de a 94-a Conferinţe a Uniunii Interparlamentare, în toamna anului 1995. Cu atât mai mult, cu cât pentru că o asemenea decizie a trebuit să fie luată în condiţiile în care au fost prezentate patru propuneri, alături de cea a României fiind cererile înaintate de China, Coreea de Sud şi Turcia. În cele din urmă, s-a optat pentru ţara noastră, decizia având o semnificaţie dublă, după cum se exprimau, la conferinţa de presă desfăşurată la întoarcerea din Australia, membrii delegaţiei parlamentare române: pe de o parte recunoaşterea progreselor societăţii româneşti pe calea democraţiei, pe de alta demonstrarea interesului pe care-l prezintă România pentru comunitatea internaţională. Astfel, la 64 de ani de când ţara noastră a găzduit o Conferinţă a UI, a fost din nou investită cu o asemenea sarcină care onorează, dar şi obligă.

Sunt sugestive, cred, în acest sens, spicuiri din declaraţiile parlamentarilor români prezenţi la Canberra, unde în afara participării la sesiune de toamnă a UI, au avut o serie de contacte cu parlamentari din multe ţări şi cu oficialităţi australiene. Domnul Ion Solcanu, senator PDSR, preşedintele Grupului Român al Uniunii Interparlamentare (GRUI), conducătorul delegaţiei: "Şi ca urmare a demersului delegaţiei române, în totalitate şi în unanimitate, România a obţinut acceptarea candidaturii înaintate anterior. Este o reuşită deosebită. Consider că rezultatele contactelor avute sunt semne ale aprecierii instituţiei pe care am reprezentat-o". Domnul Dan Marţian, deputat PDSR, vicepreşedinte al Camerei Deputaţilor: "Dezbaterea problemelor economice şi sociale ale omenirii a fost benefică sub cel puţin două aspecte: a fost o încercare, în cadru parlamentar, de evaluare a tendinţelor şi fenomenelor din lume şi a oferit posibilitatea prezentării situaţiilor din diferite ţări, inclusiv din România". Domnul Dan Ion Cristian Popovici, deputat PRM, membru al Comitetului director al GRUI: "Doresc să evidenţiez că ţara noastră s-a prezentat cu o delegaţie omogenă, ceea ce a întărit încrederea partenerilor de discuţii". Domnul Ioan Berciu, deputat PNŢCD, membru al comitetului director al GRUI: "Faptul că, la cinci ani de la reprimirea în UI, am fost desemnaţi cu organizarea unei Conferinţe la Bucureşti, este o problemă ce ţine de ce am făcut şi facem noi, românii, dar şi de interesul pe care-l prezentăm pe plan mondial. Ceea ce îndeamnă la eforturi pentru existenţa în ţară a unei situaţii normale, democratice".

Ion STOICA

Economia mondială la umbra fortăreţelor comerciale

Deschiderea nu de mult a Spaţiului Economic European, vastă zonă a liberului schimb, cu aproape 400 milioane de consumatori şi o producţie de circa 7000 miliarde de dolari, n-a trecut neobservată de presa mondială. Nici nu era posibil în actuala conjunctură economică internaţională, marcată de două tendinţe aparent contradictorii, dar între care există strânse raporturi dialectice. Este vorba, pe de o parte, de globalizarea sistemului economic, iar, pe de altă parte, de organizarea planetei în zone comerciale integrate.

Prima tendinţă a apărut şi cunoaşte o evoluţie rapidă sub influenţa mai multor factori, între care cel mai important îl constituie progresul tehnic. Noile tehnici au dat naştere la aşa-numite pieţe mondiale motor, cum este cea a informaticii. Sateliţii, ordinatoarele şi alte mijloace moderne care fac posibilă transmiterea în timp util a informaţiilor în toate colţurile lumii au mondializat piaţa financiară, fapt ce a permis dinamizarea investiţiilor de tot felul.

A doua tendinţă a fost generată de comportamentul întreprinderilor. Marile companii au înţeles că, pentru a fi competitive, trebuie să se implanteze pe cel puţin două-trei pieţe de dimensiuni internaţionale. Astfel, trecând peste capul guvernelor, dar şi al zonelor integrate, cum este Comunitatea Europeană, grupurile industriale, sau de altă natură, multiplică acordurile transcontinentale. Există în prezent peste 36 000 de "societăţi-mamă", cu circa 170 000 de filiale. Firmele japoneze şi germane se află, ca de obicei, în fruntea celor care încheie alianţe strategice: Mitsubishi- Daimler-Benz, Simens-Toshiba etc.

Este deci, de înţeles neliniştea statelor sau mai degrabă a guvernelor, în faţa unor asemenea fenomene care le slăbesc puterea şi le pun sub semnul întrebării însăşi raţiunea de a fi. Reacţia lor a fost crearea şi consolidarea comunităţilor de state învecinate, care s-au răspândit pe tot globul. Dar, "mama" lor, cum se exprima cineva, este Comunitatea Europeană, care, împreună cu AELS (Statele Scandinave şi Austria,dar mai puţin Elveţia) formează Spaţiul Economic European. Datorită întârzierii acumulate în dezvoltarea lor, statele est-europene vor fi integrate treptat în vasta piaţă continentală, dar încă de pe acum unele dintre ele, între care şi România, au încheiat acorduri

de asociere, sau de liber schimb, cu ambele organisme economice şi comerciale.

Reuşita Comunităţii Europene a determinat Statele Unite să pună în aplicare planul de creare a Zonei Nord-Americane a Liberului Schimb (NAFTA). După semnarea acordului de liber- schimb de către Canada, Mexic şi SUA, preşedintele Bill Clinton a lansat, nu de mult, o susţinută campanie destinată să obţină ratificarea acestui tratat de Congresul american. "NAFTA" înseamnă mai multe locuri de muncă. "Dacă n-aş crede acest lucru, nu l-aş susţine", a declarat Clinton la o ceremonie unică în fel ei, pentru că trei dintre foştii preşedinţi americani încă în viaţă - republicanii George Bush şi Gerald Ford şi democratul Jimmy Carter - erau prezenţi pentru a-şi exprima sprijinul pentru acest acord. La rândul ei, Japonia, îngrijorată de întârzierea punerii în aplicare a planurilor ei integraţioniste pe plan economic, caută să accelereze ritmul de constituire a zonei Asiei şi Pacificului.

Trei ansambluri, sprijinite pe trei economii (americană, japoneză şi germană), structurează în prezent spaţiul economic mondial. Nord-americanii caută la sud de Rio Grande ceea ce caută japonezii în Asia şi Pacific sau europenii în partea de est a continentului: mână de lucru ieftină, pe care doresc să o fixeze la ea acasă. Sunt transferate în acest scop, întregi sectoare iundustriale din Japonia în Thailanda, Malaysia sau Indonezia, unde rata rentabilităţii este foarte ridicată. Costul mâinii de lucru, calculat în monedă locală, reprezintă la Jakarta doar 5 la sută din cel de la Tokio şi abia atinge 10 la sută la Bangkok.

Mulţi comentatori se întreabă însă dacă cele trei blocuri economice nu tind spre o reîntoarcere la protecţionism. Se are în vedere, în primul rând, faptul că în SUA partizanii politici protecţionişti au ridicat deja capul. Ei cer, aşa cum au făcut-o şi în timpul ultimei vizite a preşedintelui Mitterrand la Washington, negocieri bilaterale (de la ţară la ţară sau de la bloc la bloc) pentru a-şi impune mai uşor punctul de vedere. De altfel, se aşteaptă ca Statele Unite, după ce au rămas fără rival în lume, să ridice vocea în cadrul GATT şi să ceară concesii mai substanţiale europenilor şi japonezilor. Nu întâmplător ziarele europene atrag atenţia asupra faptului că în SUA, tot mai mulţi se întreabă dacă subvenţiile acordate de europeni propriilor agricultori şi concurenţa industrială japoneză nu sunt sfidări mai mari decât tot ce şi-a imaginat vreodată fosta Uniune Sovietică. Altfel spus, principalul pericol pentru economia mondială nu vine din domeniul politic, nici din cel militar, ci din însăşi sfera economică unde există riscul, în cazul eşuării "rundei Uruguay", al declanşării unui război comercial, în care s-ar înfrunta forţele cele mai puternice din lume.

Gh. CERCELESCU

ALEGERILE DIN POLONIA

Corespondenţă din Varşovia de la Ştefan NACIU

Rezultatele recentelor alegeri parlamentare din Polonia, favorabile forţelor de Stânga, au şocat numai cercurile politice de peste hotare, nu însă şi pe polonezi.

"Solidaritatea", victorioasă la precedentele alegeri, a decepţionat prin guvernarea sa. Privatizarea şi reforma economică au făcut paşi mărunţi, inflaţia şi şomajul sunt în permanentă creştere. Mai mult, din Solidaritatea s-au desprins câteva formaţiuni politice care, la 19 septembrie a.c., au figurat distinct pe listele naţionale pentru alegeri.

Este cunoscut faptul că şi preşedintele Lech Walesa s-a declarat nemulţumit de guvernarea Solidarităţii. De altfel, preşedintele polonez nu a fost surprins de orientarea electoratului spre Stânga, declarând că voinţa poporului trebuie respectată, potrivit democraţiei cu care nu trebuie să se glumească.

Se va întoarce Polonia cu faţa spre trecut? Această piruetă nu mai este posibilă. Stânga de azi, din Polonia, nu poate recurge la programe şi metode ale foştilor comunişti, în condiţiile în care ţara este angajată într-un proces ireversibil de democratizare şi reforme. Mai adăugăm că formaţiunile de Stânga nu pot asigura singure o majoritate parlamentară şi nici o guvernare stabilă.

Alianţa Stângii Democrate, cu 20,6% din voturi şi Partidul Ţărănesc Polonez, cu 15,2% din voturi, au nevoie de parteneri. În Parlament, aceşti parteneri sunt Uniunea Democrată, 10,5% din voturi, formaţiune de dreapta având ca lider pe Tadeusz Mazowiezki.

Cum Uniunea Democrată şi-a anunţat refuzul de a participa la guvernare alături de forţele de Stânga, constituirea noului guvern, anticipată pentru sfârşitul lunii noiembrie, rămâne o problemă deschisă şi dificilă.

În mod sigur, această structură parlamentară a fost evident influenţată de absenteism. La 19 septembrie a.c., numai 51% dintre alegători şi-au exercitat dreptul la vot. Cum ar fi arătat tabloul rezultatelor alegerilor dacă cealaltă jumătate a electoratului polonez nu ar fi rămas acasă?

Deocamdată, Alianţa Stângii Democrate îşi menţine promisiunile făcute în campania electorală.

Prof. univ. dr. Jerzy Wiatr - preşedintele Consiliului Varşovia al Social Democraţiei din Polonia, membru în Prezidiul Alianţei Stângii Democrate, care mi-a acordat un interviu, a apreciat alegerile de la 19 septembrie a.c. drept o şansă pentru ţara sa. "Acum patru ani, Solidaritatea a câştigat alegerile confortabil, în mod detaşat şi a guvernat în diferite formule. Guvernarea Solidarităţii a îndepărtat majoritatea societăţii noastre de această formaţiune politică. Potrivit datelor statistice oficiale, azi, 65% din oameni trăiesc mai greu ca în timpul comuniştilor, iar 39% se află sub limita sărăciei. Totodată este injust ca o majoritate restrânsă să se îmbogăţească foarte repede, iar marea masă a oamenilor să cadă în sărăcie. Polonia are acum unele legi retrograde, cum ar fi Legea avorturilor, care nu se pot compara decât cu legile lui Ceauşescu".

Profesorul Wiatr, a ţinut de asemenea să-mi explice principalele linii strategice ale viitoarei guvernări.

"După aceste alegeri avem motive să privim viitorul cu o mare doză de optimism" - a mai precizat profesorul Wiatr.

Dincolo de optimism, rămân probleme şi întrebări vitale pentru Polonia. Cu ce mijloace se vor rezolva problemele sociale şi se va atenua stresul produs de sacrificiile terapiei de şoc? Se vor găsi oare soluţiile aşteptate pentru grăbirea privatizării şi a reformelor economice în ansamblu? Care va fi antidotul suferinţelor pe care le suportă astăzi categoriile cele mai defavorizate ale societăţii: şomerii, pensionarii, funcţionarii bugetari? Cum va interpreta Comunitatea Europeană rezultatele alegerilor din Polonia şi care va fi atitudinea acesteia faţă de sprijinul solicitat în această perioadă dificilă de restructurare economică?

Sunt întrebări care fac să pălească optimismul afirmat de formaţiunile politice acreditate la 19 septembrie cu cel mai mare număr de voturi.

ROCA mare DA

Alexander Kwasniewski a câştigat. Va reuşi să formeze noul guvern ?

pe scurt

● *Anul trecut, costul unei ore de muncă, exprimat în mărci germane, s-a situat în câteva ţări industrializate, la următoarele nivele: Germania - 42; Italia - 32,9; Japonia - 30; Franţa - 27,7; SUA - 24,8; Spania - 22,9; Marea Britanie - 22,8.* ● *Chiar dacă, în 1980, Organizaţia Mondială a Sănătăţii a proclamat eradicarea variolei, virusii acestei maladii mai sunt conservaţi în cel puţin două ţări: Rusia şi Statele Unite. Şi, după cum se pare, vor fi menţinuţi în continuare. La un recent congres mondial de virusologie, desfăşurat la Glasgow, nu s-a ajuns la un acord privind distrugerea acestor presupuse ultime surse de virusi ai variolei. Unii au susţinut că este necesară păstrarea lor pentru a nu se sărăci "patrimoniul biologic universal". Alţii au optat pentru lichidarea stocurilor respective pentru a nu se alimenta tentaţia de a se recurge la războiul biologic. Aşa că nu s-a luat vreo decizie. Ceea ce echivalează cu menţinerea în viaţă a unor muniţii pentru un eventual conflict bacteriologic.*

● *Primele şapte locuri în "clasamentul" statelor, ţinând cont de produsul intern brut, în 1992, în miliarde dolari: SUA - 5866, Japonia - 3700, China - 1800, Germania - 1765, Franţa - 1346, Italia - 1240, Marea Britanie - 1060.*

● *În ultimii doi ani, marile companii aviatice au înregistrat, împreună, un deficit de 46 miliarde franci francezi. Cu excepţia a două societăţi - British Airways, cu beneficiu de 2,5 miliarde franci, şi Nippon Airways - beneficiu de 300 milioane franci - activităţile marilor companii aviatice s-au soldat, în 1992, cu pierderi care se prezintă astfel, exprimate în miliarde franci francezi: US Air - 6,5; Northwest Airlines - 5,6; American Airlines - 5,1; United Airlines - 5,06; Air France - 3,2; Delta Airlines - 3,1; Japan Airlines - 1,9; Lufthansa - 1,3.*

● *În ultimii zece ani, conflictele sociale s-au diminuat în Europa de vest. O dovedeşte unul din indicatori: numărul de zile de muncă pierdute, ca urmare a grevelor, la 1000 de lucrători: 380 în 1982, 239 în 1988, 151 în 1990, 103 în 1991. În schimb, numărul salariaţilor participanţi la greve a crescut: 6,3 milioane în 1991, faţă de 4,7 milioane în anul anterior. Eurostat, care a furnizat datele, oferă şi explicaţia acestui paradox aparent: conflictele de muncă au o perioadă mai scurtă, limitându-se la durata negocierilor colective.*

● *Italia se situează în fruntea ţărilor care se remarcă prin scăderea ratei natalităţii. Media numărului copiilor ce revine la o femeie este cea mai scăzută din lume, după statisticile ONU: 1,3 cu mult sub media mondială - 3,3. Cu un astfel de ritm este periclitată reînnoirea generaţiilor. După două decenii, există posibilitatea ca două persoane inactive să corespundă unui plătitor de cotizaţie pentru fondurile sociale. Este semnificativ că ministerul italian al educaţiei a anunţat desfiinţarea a 56 000 de clase şcolare, din lipsă de elevi. Poate de aceea aleargă unii italieni după ajutor extern...*

● *81 la sută dintre elevii de liceu din Franţa nu exclud ipoteza că pot fi şomeri la terminarea şcolii, relevă un sondaj ale cărui rezultate le publică publicaţia "Phosphore", în numărul său pe luna septembrie. Şapte din 10 participanţi la test au estimat că şcoala îi pregăteşte insuficient pentru viaţa profesională.*

Grupaj realizat de I. STĂNESCU

GRECIA
Alegeri Anticipate

Primul ministru Konstantinos Mitsotakis

Nu sunt în conflict cu principiile Noii Democraţii, ci cu acei care brutalizează aceste principii!!! spune Antonis Samaras

Corespondenţă de la Gheorghiu TANASIS

Primul ministru Kostas Mitsotakis a fost obligat, în împrejurări puţin obişnuite, să ceară organizarea de noi alegeri, înainte de termen, iar preşedintele ţării K. Karamanlis să dizolve, în consecinţă, parlamentul şi să stabilească data prezentării la urne a electoratului.

Tensiunile ce mistuie, de multă vreme, scena politică şi economică a Greciei, dar mai ales neînţelegerile din sânul partidului de guvernământ "Noua Democraţie", l-au determinat pe tânărul şi ambiţiosul deputat Samaras să se declare în afara partidului de guvernământ.

Demisia lui Antonis Samaras, fost ministru de externe în guvernul Mitsotakis, şi constituirea unui nou partid sub denumirea de "Primăvara politică" au reprezentat momentul de vârf al crizei guvernamentale elene.

După o perioadă scurtă de război frazeologic, la începutul lunii septembrie, A. Samaras cere adepţilor săi din sânul deputaţilor guvernamentali să doboare guvernul.

Majoritatea fragilă de 152 de deputaţi, din 300, ai partidului "Noua Democraţie" a fost anulată prin declaraţiile de independenţă a doi samarişti şi altor câţiva ce şi-au dat demisia. Acest fapt l-a adus pe primul ministru în imposibilitatea să mai guverneze ţara.

Aşadar, s-a fixat data noilor alegeri pentru 10 octombrie.

Este încă prea devreme să se poată estima cu certitudine dinamica şi strategia electoratului. Se poate totuşi semnala, mai degrabă, o anumită tendinţă de continuare a direcţiei politice actuale a Greciei decât o schimbare de sens.

Stabilirea, înainte de termen a alegerilor, a întrerupt cu violenţă, materializarea strategiei preelectorale a partidului de guvernământ sub K. Mitsotakis.

Cert este că, această strategie nu a încetat să sufere eroziuni şi degradări în decursul celor trei ani de guvernare.

La această concluzie converg, fără excepţie, indiciile de apreciere a scenei politice, şi nu neapărat numai din punctul de vedere al intenţiei alegătorilor, dar şi din aprecierea insatisfacţiei, ce o manifestă corpul electoral, în modul de guvernare sau mai precis, de nepopularitatea de care se bucură imaginea guvernului şi a primului ministru.

Aceste opinii sunt pe deplin confirmate de toate sondajele publicate.

Guvernul intră în faza finală a alegerilor, fără să îi putut, în timpul imediat premergător şi în special în momentele critice, să întrerupă sau cel puţin să modifice climatul total negativ ce se manifestă în sânul alegătorilor. Nici măcar nu a fost capabil să readucă în stare activă o parte din adepţii alegerilor din 1990, ce s-au îndepărtat sau au declarat că sunt nehotărâţi.

Nu ne mai rămâne decât să aşteptăm rezultatul acestor precipitate alegeri de la 10 octombrie, cu speranţa că totul va decurge normal, cu calm, fără manifestări de fanatism şi intoleranţă.

Atena, 13 septembrie

planeta tranziţiei

Serbia contra Muntenegru

Belgradul a purtat, în ultimii ani, războaie de toate calibrele: unele comerciale, altele propriuzise, unele lungi, altele blitz. După confruntarea cu Slovenia şi Croaţia, urmează la rând Muntenegru. Această ultimă parteneră de box este învinuită că importă produse sârbeşti şi le exportă inamicilor. Prietenia sârbo-muntenegreană s-a transformat într-un conflict economic acerb. Punctele de frontieră sunt blocate, decretele de embargou multiplicate, şantajele tradiţionale reactualizate. În replică, Muntenegru a oprit transporturile de minereu către Belgard. Desigur, lupta este inegală: Serbia are 10 milioane de locuitori iar Muntenegru 1,5 milioane. Întrucât embargoul internaţional acţionează împotriva ambilor "beligeranţi", liliputana republică muntenegreană se află în pragul sufocării.

Xeroxul bosniac

Bosnia-Herţegovina s-a transformat în cel mai productiv şi inutil xerox de armistiţii din istoria modernă. Plouă cu armistiţii de toate felurile, semnate cu entuziasm şi, imediat, încălcate cu un entuziasm contrar. Acordul de pace global se apropie şi se depărtează pentru a se apropia din nou. Ultima înţelegere între croaţi şi musulmani s-a înscris în această regulă repetitivă. "Republica Bosnia-Herţegovina, liberă şi din ce în ce mai mare", cum s-a exprimat un purtător de cuvânt musulman, s-a comprimat şi acum se dilată: Vitez şi Travnik au intrat în sfera de influenţă musulmană. Înălţimile Mostarului sunt, de asemenea, în mâna lor. Între timp, după un atac sălbatic asupra capitalei Herţegovinei, Mostarul a rămas aproape pustiu. Ce poate urma după această tornadă? O nouă tornadă, de astă dată croată, trasă la xerox după prima. Fondul problemei rămâne, desigur, ieşirea la Adriatica. Musulmanii nu acceptă cu nici un preţ să rămână fără orizontul marin. Acest "orizont" s-a apropiat, totuşi, în urma negocierilor consumate la bordul portavionului "Invincible": sârbii şi croaţii s-au hotărât să deschidă un culoar care se termină la mare. Musulmanilor le-a rămas să declare că fac pace dacă "ce s-a decis se şi aplică"...

De 500 de miliarde o supă de morcovi

Pentru a-ţi cumpăra o pereche de adidaşi, la Belgrad, trebuie să fii neapărat miliardar sau, mai exact, multimiliardar. Alte obiecte mărunte costă, la fel, nu atât bani grei cât bani mulţi. Oficialităţile au înţeles acest adevăr halucinant şi au scos pe piaţă bancnota de 10 miliarde de dinari. La actualul curs de schimb ea nu reprezintă mare lucru: 6 dolari. Spirala nebună a inflaţiei a impus tipărirea, în august, a bancnotei de 500 de milioane, două săptămâni după aceea a celei de 1 miliard, iar acum a celei de 10 miliarde. În curând, cu 500 de miliarde se va putea cumpăra un kilogram de morcovi...

TOKIO

Domnul Major în călătorie de afaceri

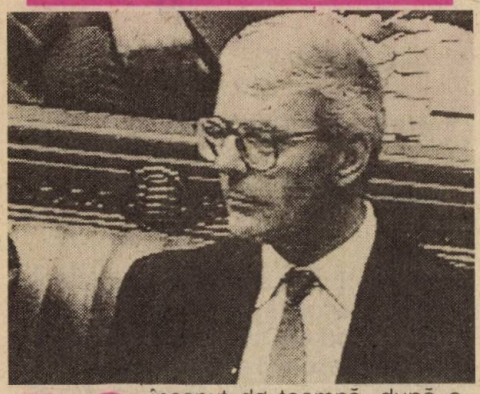

La început de toamnă, după o vară agitată politic, premierul John Major a plecat în Japonia şi Malayezia. Acasă însă, continuă şi se desfăşoară furtuna în paharul cu apă al conservatorilor.

Lupta dlui Major cu opoziţia se află de-acum într-un plan secund, căci mai întâi trebuie să facă faţă reacţiilor adverse din propriul partid. O anumită parte a dreptei s-a tras mai la dreapta şi acum îi face şicane premierului. De altfel, în luna octombrie va avea loc conferinţa partidului conservator, când Major e hotărât să rupă răul de la rădăcină. După cum a declarat ei însuşi, are de gând "să pună capăt măcinărilor intestine care slăbesc structural partidul şi afectează eficacitatea strategiei propuse în calitate de guvernanţi. Dar, proprii săi tovarăşi de drum îi stau împotrivă şi unii îl califică drept un om politic "rupt de realitate". La începutul primului său mandat toţi membrii cabinetului rămas conservator, erau impresionaţi de modestia şi flexibilitatea manierelor sale de lucru. Acum, lucrurile stau altfel. Din estimările analiştilor, chiar şi locul actualului premier la conducerea partidului conservator este în mare măsură periclitat, deci, fierberea continuă până când apele se vor limpezi, probabil în octombrie.

Cumva John Major şi poziţia sa politică se află pe muchie de cuţit. Premierul britanic trebuie într-un fel sau altul, cu autoritate sau cu tact, să convingă că poate conduce pe mai departe treburile ţării.

Întreaga dispută se poartă pe seama intenţiilor primului ministru de a mări taxele şi de a reduce cheltuielile, în scopul reducerii deficitului bugetar. Ceea ce, chiar necesar, fiind este o măsură foarte prost primită de întreg cabinetul ministerial care conlucrează într-o atmosferă semi-războinică. "Fiecare îl urmăreşte pe celălalt ca un şoim", declară unul dintre miniştrii, deja victimă stării de anxietate permanentă, care a făcut ca guvernul britanic să nu mai fie o echipă, ci, mai curând, părţi în confruntare.

Pe acest fond sensibil, mister Major a plecat în Orientul îndepărtat pentru a tranzacţiona câteva afaceri comerciale şi investiţionale între Marea Britanie şi Japonia. Conform ultimelor tendinţe, prin care ţarile puternic industrializate se dovedesc tot mai interesate de zona Pacificului, Marea Britanie, urmând Franţei şi Germaniei se deplasează în Orient pentru a deschide pieţele produselor sale şi pentru a facilita investiţiile în ambele sensuri. Ca într-o partitură, ţările vest europene se străduiesc, separat totuşi, să profite de războiul comercial dintre SUA şi Japonia, şi să-şi asigure o prezenţă stabilă în perspectivă pe aceste teritorii ademenitoare, ale căror politici de deschidere devin tot mai vizibile.

Un alt punct de discuţie de pe agenda de lucru a premierului Major este susţinerea la întâlnirea cu primul ministru japonez, Morihiro Hosokawa, a acordului de la Blair House, în detrimentul părţii franceze, care doreşte o renegociere a acestuia pentru soluţionarea rundei Uruguay a acordului GATT. Din punctul său de vedere, Marea Britanie nu doreşte să cedeze presiunilor şi "capriciilor" franceze.

Alături de premierul britanic s-a mai aflat şi o delegaţie a supravieţuitorilor lagărelor de muncă japoneze, condusă de Charles Crawford care, profitând de declaraţiile oficiale ale primului minstru japonez, în care acesta îşi exprima regretul pentru rolul ţării sale în cel de-al doilea război mondial, ar dori să ceară compensaţii materiale pentru fiecare supravieţuitor al lagărelor japoneze, cifrate la 13 000 de lire engleze în beneficiul fiecărui veteran. Evident că această problemă nu este un punct central al vizitei, mai ales că ar putea dăuna scopului primordial al acesteia - negocierea unor contracte de investiţii şi comerţ, dar este o componentă a agendei de lucru stabilită pentru vizita în Japonia.

Odată întors acasă, după cura de politeţe orientală, John Major trebuie să intre reîmprospătat în arena vieţii politice unde ceaiul tradiţional a început să se cam amărască.

Iniţiativă umanitară

De trei ani durează războiul din fosta Iugoslavie. Indiferent cât de aprigă şi violentă este aceastã dorinţă a lor de individualizare, croaţii şi sârbii, ortodocşi, catolici sau musulmani, aparţin aceleiaşi familii a slavilor de sud, pe care un trecut istoric contorsionat şi interese complexe internaţionale se răzbună acum.

Asistăm zi de zi la lupta lor, nesfârşită şi întristătoare. Aceşti fraţi reproduc aici, aproape de noi, prea aproape că să nu doară, legendara poveste a lui Cain şi Abel, emblematică pentru acest deceniu din care sigur vom ieşi diferiţi.

Privind de la suprafaţa lucrurilor, conflictul iugoslav s-a interferat cu contextul general într-atât, încât pentru omul obişnuit, s-a ajuns chiar la senzaţia că, dacă pârjolul nu poate fi oprit, el trebuie lăsat să se consume până la sfârsît ca un foc ce trebuie să consume tot combustibilul ce-l alimentează. Dar, mai sunt oameni care nu pot asimila iremediabilul, resemnându-se în faţa lui. Am cunoscut un astfel de om; se numeşte Mihaela Stan, este filolog, cercetător şi funcţionar al Ministerului Comerţului Exterior. Pe cont propriu, urmărind cursul încâlcit al evenimentelor din Iugoslavia, a pornit propria sa cruciadă.

Din uşă în uşă şi din om în om, Mihaela Stan a reuşit să strângă o listă cu 2000 de semnături care aprobau şi se alăturau apelului transmis de ea către Organizaţia Naţiunilor Unite în care cerea: încetarea presiunlor violente împotriva sârbilor; oprirea războiului şi a ameninţărilor cu intervenţia militară; anularea sancţiunilor împotriva Serbiei, considerate de ea ca un genocid împotriva acestui popor; încetarea războiului informaţional.

Iniţiativa dnei Stan trebuie privită şi apreciată în primul rând ca un gest umanitar, un semn al unei conştiinţe treze şi implicate profund în realitatea violentă, nesigură şi nefericită care ne înconjoară şi care îi afectează pe toţi oamenii din ţara vecină, indiferent de etnie. Faptul că alte 2 mii de persoane s-au alăturat, este o dovadă în plus care întăreşte ideea şi convingerea că românii sunt conştienţi de ceea ce întâmplă dincolo de Dunăre, că sunt alarmaţi nu numai de consecinţele materiale ale acestui conflict, dar sunt procupaţi şi afectaţi de soarta unor oameni care duc sau suportă un război şi trăiesc cu riscul permanent al morţii fără ca şansele unei reveniri la normal să se întrezărească prea curând.

Pagină realizată de
Elena GUGU

LUMEA

TAVARIȘ

DOLAR NIE PRADAIOT ?

Anca BOGLEA

Pe cât este Ucraina de aproape (geografic), pe atât este de greu de vizitat. Chiar dacă nu ar fi formalităţile de viză, care se fac într-un consulat destul de rece ca atmosferă şi tot ar rămâne problema punctelor vamale. În Ucraina, nu se intră pur şi simplu: din România, treci în Moldova, din Moldova, în Ucraina, din Ucraina iar în Moldova şi tot aşa de câteva ori. La aceasta, se adaugă punctele poliţieneşti intervamale. Călătorul trebuie să aibă dolari, vodcă şi ţigări pregătite pentru "neliniştile metafizice" ale vameşilor. Cu excepţia vameşilor români şi moldoveni, nu se vorbeşte decât limba rusă. Dacă nu eşti vigilent, ajungi să completezi declaraţii vamale în ruseşte, cu tot ceea ce decurge din aşa ceva. Mereu eşti pus să-ţi pledezi propria cauză. E drept că şi vameşii au dreptatea lor, fiind obişnuiţi mai ales cu traficanţi, din cele trei ţări. Mi s-a întâmplat să văd un autocar românesc ţinut ore în şir la graniţă, de către ucraineni; taxa de "trecere" era de 1400 de dolari sau de ...3 femei. Vameşii moldoveni, probabil, sunt aleşi pe baza unor criterii menite să-i facă antipatici. Sunt spoliatori, reci şi, de fiecare dată când se despart turiştii români de vameşii moldoveni, îşi promit solemn să nu se "unească" în veci. Mă gândesc la acest aspect nu doar ca la o simplă coincidenţă...

De când intri în ex-URSS, drumul te covârşeşte. Şosele late, lungi, nesfârşite, imense, se desfăşoară etern, spre niciunde. Din loc în loc, sunt punctate de pâlcuri de case identice, cel mai adesea, fără garduri. Uneori, ai impresia că halucinezi: şoselele nu au destinaţie. Câte o tăbliţă indică denumirea unei localităţi pe care însă nu o poţi vedea. Localităţile sunt la distanţe mari de drumurile principale. În plus, vara, sunt camuflate de vegetaţie. Se pare că totul a fost gândit în termenii războiului permanent. Monumentele de pe şosele şi din oraşe sunt, în mod constant, tancuri, camioane, câte un cap ofiţeresc, steaua roşie. Lenin este pe toate soclurile, Stalin a intrat într-un oarecare con de umbră, Brejnev este "regretatul", toţi au nostalgia trecutului de mare putere şi resimt spargerea imperiului aproape ca pe o castrare, apelativul "tavariş" există vioi alături de altele, iar peste tot inscripţiile sunt cu URSS cap de afiş. Aproape, cu încăpăţânare. Mai ales, pe trenuri. Când pleacă trenul spre Moscova şi acum se cântă imnul.

Peisajul este dezolant iarna şi foarte proaspăt vara. Domină stepa acoperită de cernoziom, cu lacuri şi vegetaţie de luncă. Vântul este un element de care se ţine seama şi în construcţii, în absenţa factorului seism. Viscolele sunt capabile să rupă câteodată, chiar stâlpi de telegraf. Cernoziomul este o bogăţie. Facilitează atât muncile agricole, cât şi obţinerea de dolari. Localnicii mi-au povestit că, actualmente, Ucraina îşi exportă pământul, în trenuri, cu destinaţia Vest. Dacă nu pot pleca oamenii...

Dolinska, locul spre care mă îndreptam eu, este cumva în mijlocul acestei ţări vaste. Aici, se construieşte combinatul de la Krivoi Rog. I se spune aşa, deşi el se ridică în satul Dolinska, pentru că minereul de fier va fi adus de la Krivoi Rog, aflat aproximativ la 70 km. Raional, Dolinska aparţine de Kirovograd. Iarăşi, ambiguităţile sovietice.

Din punctul de vedere al dolarilor, Dolinska este un fel de Grozăveşti, în mijlocul Ucrainei. Dintre străini, n-au mai rămas decât românii. Pentru noi, Dolinska este cea mai importantă şi cea mai costisitoare investiţie din străinătate. Dar au fost şi cehi, nemţi şi bulgari. S-au retras. Nemţii au lăsat moştenire chiar şi buncăre antiradiaţii. Acum, poliţia din localitate se plimbă cu ambulanţele lor. Cehii au făcut şi ei investiţii: prima dintre ele, un spital cu 17 cabinete. E drept, şi spitalele ucrainene funcţionează foarte bine. Din păcate, începe să-şi spună cuvântul criza de medica-

mente. Acestea sosesc din Rusia ca şi combustibilul. Dacă Moscova se supără, taie tot şi penuria îşi scoate colţii.

În locul acesta, este surprinzătoare frumuseţea fetelor. O legendă spune că, aici, Ecaterina a II-a ar fi adus fetele cele mai frumoase din imperiu, pentru că era cantonată armata cea mai numeroasă şi cea mai puternică. Deşi hrănite pe bază de colţunaşi, la "Pilmenaia", precum şi pe bază de varză şi chiftele, la "Stalovaia", sunt totuşi foarte frumoase. Şi, în căutare de dolari. Mulţi dintre copii sunt ai străinilor. O formă de colonizare paşnică. Sunt şi cupluri legalizate, dar cetăţenii Ucrainei primesc greu paşaport chiar şi pentru a- şi vizita rudele dintr-o altă ţară. Pe stradă, imaginea este discordantă: fete frumoase şi îmbrăcate strident, dar modern şi bătrâni munciţi, obosiţi, care cel mai adesea îşi rezolvă cumpărăturile la magazinele pentru veterani.

În zonă, relaţiile româno-ucrainene se concretizează, de multe ori, în bătăi groaznice. Acestea provin din faptul că ambele tabere fac excese.

În zona Krivoi Rog, se află cel mai mare filon de fier de suprafaţă din lume. Este direct răspunzător pentru magnetism, realitate captată uneori chiar şi de către contractele de muncă ale oamenilor aduşi acolo. În primul rând, orice om cântăreşte, după calculele specialiştilor, cu un kg mai mult decât acasă. În afară de aceasta, magnetismul (potenţat şi de lună plină) este capabil să influenţeze circulaţia sângelui şi tensiunea, să accelereze sau să frâneze (deoarece sunt şi unele efecte benefice) anumite boli. Medicii sovietici au dosare pe această temă, dar nu le expun. Magnetismul se combină malefic aproape cu efecte Cernobâl şi Zaporoje, precum şi cu efectele exploatărilor de uraniu din zonă. Proporţia de cancere este mare şi la localnici şi la românii care lucrează acolo. Nimic mai normal decât un astfel de colos într-un teritoriu care se închină la Creatură şi nu la Creator. De exemplu, pietonul trebuie să dea întâietate maşinii. Când Rusia nu taie cota de benzină pentru Ucraina.

În general, factorul uman, indiferent de apartenenţă, pare preocupat de o supravieţuire decentă şi de o contrabandă eficientă. Din punct de vedere ambiental, în afara caselor, sunt blocurile, iar acestea sunt oarecum surprinzătoare pentru ochiul deprins cu stas-ul românesc. Construite de specialiştii români, după proiect sovietic, au anumite particularităţi. Pozitiv: apartamentele sunt mai înalte şi mai spaţioase decât ale noastre. Negativ: ţevile sunt lăsate neprotejate (prin proiect), astfel încât şobolanii şi gândacii să nu fie împiedicaţi de nimic, iar WC-ul se află lângă bucătărie, pentru a se economisi aceleaşi ţevi. Venind vorba de WC-uri, trebuie se afirm că am fost şocată nu atât de celebrele uşi scurte, prezente încă în gară la Kiev, de exemplu, ci de absenţa lor (tot prin proiect), cum se întâmplă la Kirovograd. Sunt câteva elemente care, reunite, te trimit cu gândul la dorinţa de a crea o anume psihologie .

Când nu muncesc, când nu beau şi când nu umblă după femei, oamenii pot fi găsiţi cam în trei locuri: la bişniţa cu dolari, în bazar, sau la optimalişti. Circulaţia dolarului se face după celebra formulă:"Tavariş/ Colega, dolar nie pradaiot?" Fixingul se stabileşte în colaborare cu banca şi cu KGB. Banca preferă să lucreze mai mult în "aer liber", de aceea, dacă vrei să schimbi valută legal, s-ar putea să ai surpriza că nu sunt bani. Schimbul valutar se face pe stradă, la vedere. Bazarul este sufletul acestei localităţi, şi nu numai. Astfel de bazare se află peste tot în Ucraina, dar, la Dolinska, este cel mai interesant: sunt mai mulţi dolari. Se vinde orice: haine vechi, arme, uniforme KGB, spray-uri lacrimogene, bărci militare, lenjerie intimă, electronică, componente pentru nave spaţiale etc. Formula "davai ceas, davai palton" s-a latinizat; e drept, însă, românii nu iau cu forţa, ci cumpără şi nu oricum, ci pe dolari. Optimaliştii sunt elita paranormalilor care abundă în zonă, tot ca urmare a magnetismului, probabil. În afara celebrelor "pase" vindecătoare, în zonă, este vehiculată urinoterapia. Aceasta are ca punct de plecare cercetările făcute în lagăre, care i-ar fi probat virtuţile.

Ucrainenii sunt ciudaţi. Dostoievski îi descria ca fiind foarte posaci. Sunt reci şi au privirile goale. Se încing doar la petreceri. Alcoolul le şterge inhibiţia. Dar nu cred că au cum să fie altfel. Stepa însăşi îi face să fie dezorientaţi. Eşti azvârlit într-un epicentru de climă, lipsit de orice reper, de orice punct de sprijin. Stepa naşte patetism şi, ulterior, îl exacerbează.

INFOMARKETING
MARKETING INFORMAȚIONAL
ECONOMIA INFORMAȚIILOR

Ambalaje informaţionale

"Şocul informaţional" a fost mult atenuat în ultimii 10 ani de apariţia legalizată a infoprenorilor care transformă datele în bani, dar şi a misiţilor informaţionali ori a oamenilor de afaceri ce preambalează informaţia, aşa numiţii "information brokers" (posibili agenţi de bursă, curieri ori comisionari care au renunţat la clasicele "strigări" şi tranzacţii în favoarea infomedierii datelor).

Aceşti consilieri sau consultanţi în informaţii sunt intermediari creatori ai unui pod de cunoştinţe către cei care au nevoie de ele dar nu au timpul ori îndemânarea de a le obţine în scurt timp şi eficient. Reambalarea informaţiei constă în crearea "surprizei", a interesului prin legarea datelor şi observaţiilor într-o formă amplificată (detalierea) ori redusă (sinteza) într-un "ambalaj" rezultat din combinaţiile de sunet, voce, date individuale, tabele, text, imagini sau filme. Cele mai moderne suporturi şi "forme" sunt CD- Rom-urile (discuri compacte care pot fi numai citite acronim de la **c**ompact-**d**isc-**r**ead **o**nly **m**emory), CD-I (interactive prin intermediul unui computer) sau LV (Laservision) ROM videodiscuri.

Infoprenorii produc şi vor produce informaţii (date care ne surprind în comparaţie cu ceea ce ştiam sau bănuiam) în noi ambalaje în funcţie de identificarea dorinţelor ori cerinţelor utilizatorilor, pentru un profit. Aceste cerinţe sau nevoi pot fi atât instituţionale, cât şi informale şi pot suplini o lipsă de date-informaţii sau servicii ale clienţilor. Spre exemplu, Patrick McGovern, un infoprenor, a identificat nevoia unui recensământ al instalării calculatoarelor electronice, a analizării şi prognozei tendinţelor pieţei acestora. El a fondat International Data Group (IDG) care analizează şi urmăreşte datele-informaţii cu privire la calculatoarele instalate în aproape 200 000 de locuri din lumea întreagă. Din baza de date creată, IDG asigură clienţilor studii asupra utilizărilor şi care ţin pasul fiecărei schimbări majore în segmentele pieţei tehnologiei informaţiilor punând în valoare tendinţele, dezvoltările şi implicaţiile rezultate ale schimbărilor.

Plimbări "în timp" şi infoturism

În multe zone ale lumii, după anul 1980, startul unui deceniu promiţător marketingului informaţional, utilizatorul unui microcomputer a beneficiat de un sistem rapid de regăsire a informaţiei (on-line); practic, apăsa pe una dintre tastele acestuia, corespunzătoare unei chei de control şi automat era conectat la o reţea de

calculatoare "gazdă" (host). Gazda identifica beneficiarul prin banca de date proprie, afişa pe ecranul utilizatorului un MENU de întrebări prin care realiza prin selecţie un dialog cu acesta pentru a extrage: date, rezumate, pasaje din cărţi, articole, reviste, enciclopedii, ori pentru a identifica sursele sau pentru a opta fie pentru documente întregi fotocopiate şi transmise "acasă", fie pentru fotografii color ale unor posibilităţi variate de recreere turistică ori culturală, rezervări de bilete, tichete, informaţii gratuite, promovarea unor produse etc; la terminarea sesiunii de lucru utilizatorul terminalului primea un mesaj pe ecranul terminalului /televizorului/minitelului prin care era informat în legătură cu suma care deja fusese extrasă din contul personal al acestuia şi depusă în contul "gazdei".

De altfel, la mijlocul anilor '80, firmele Philips, Sony şi Matsushita realizează posibilitatea plimbării în "timp" real şi spaţiu ales la cerere, pe străzile Londrei, cu ajutorul unui disc compact protejat, doar pentru citire (CD-ROM). Acest gen de Edutainment (distracţie educativă) se practică pentru obţinerea unor cunoştinţe legate de autoeducaţie, do-it-yourself (fără profesor), învăţământul acasă, educarea interactivă, consultanţă privind cărţi şi materiale de referinţă, albume, cărţi vorbitoare sau utilizând videodiscuri care conţin hărţi, materiale ajutătoare navigaţiei, infoturism, simulări în timp real ale deciziei, diagnostice la automobile sau aparate electrice din gospodărie etc.

Vânzătorii de imagini

În domeniul artistic, gazda Pergamon Infoline, din Marea Britanie, completează an de an detalii cu privire la milionul de picturi, acuarele, desene, sculpturi şi alte opere de artă care se găsesc în băncile de imagini. Pe lângă informaţiile cu privire la preţurile obţinute pentru operele de artă la mai mult de 400 de licitaţii, fişierele gazdei conţin detalii cu privire la fostul proprietar, locul şi data vânzării, dar şi informaţii despre noul proprietar sau cine a mai licitat (clienţi potenţiali).

În anul 1987, Italia utiliza 8 500 CD-ROM din cele aproape 50 000 existente în lume. Interesul sporit pentru utilizarea lor prin sistemele electronice de calcul sau de transmisie şi transfer electronic este datorat unor tot mai dese "scotociri" în băncile de imagini (conţinând opere de artă, grafică, învăţământ, turism, călătorii, puncte de vânzare şi distribuţie, reclamă, promovări de afaceri, imagini, în detaliu ori secvenţiale, filme ş.a. Spre exemplu, puteţi vizita, prin intermediul CD-ROM, la domiciliu, complexul Luvru, Galeriile Uffizi sau Muzeul Prado. Pentru lumea teatrului, un serviciu competent îl oferă TANDEM, un "service" dezvoltat în asociere de instituţii italiene, austriece, daneze, britanice, suedeze şi germane. Ajutorul este destinat instituţiilor teatrale, agenţiile turismului, dar şi publicului larg. Mai mult de 55 000 de documente legate de programe, fotografii, autografe, costul spectacolelor, comentarii ale criticilor, presei, traduceri ale pieselor de teatru, adaptări, cataloage, fişe şi înregistrări bibliografice ale editărilor de text, înregistrări muzicale şi librete pot fi regăsite în acest "service" care are un frate geamăn şi în SUA.

De altfel, prin grija reţelei integrate de servicii digitale ISDN (Integrated Services Digital Network), milioane de locuinţe şi birouri de afaceri sunt conectate prin cabluri telefonice uzuale în scop multiplu, având acces la telefax, date în microcomputere sau "gazde", videoimagini, voce, sunet, mişcare, în aşa fel încât o mulţime de doctori, ingineri, agenţi de asigurări, agenţii de publicitate şi tursim, centre de informaţii, bănci, arhitecţi, editori, oameni de decizie şi afaceri au posibilităţi multiple de comunicare şi informare, folosire a fotografiilor, documentelor remise electronic, radiografiilor pe ecran, grafică şi planuri, cu o viteză fantastică şi o eficienţă remarcabilă.

Conf. univ. dr. Niculae MIHĂIŢĂ

Serial

LUMEA

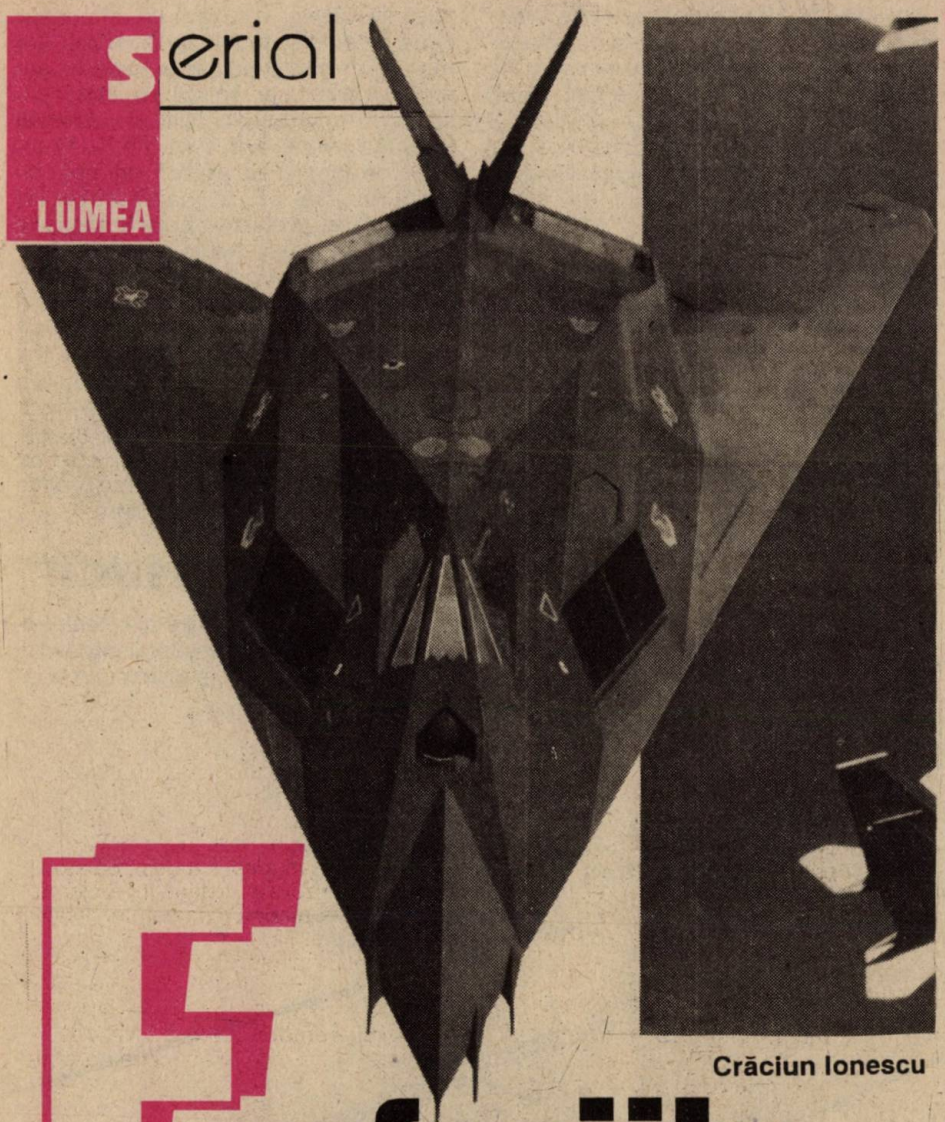

FAPTE din umbră 3

Din Deşertul Californiei deasupra autostrăzilor luminate ale Belgiei

LA 12 aprilie 1988, pe înserate, un "obiect" cu forme bizare traversa cerul în sudul Californiei urmat de alte nouă, fiecare la un interval de opt minute. Cinci ore mai târziu, zeci de persoane vedeau şase "obiecte" identice urmând acelaşi traseu de-a lungul lui "Highway 58" (şoseaua 58) ce leagă oraşul Tehachapi de baza militară Edwards. Toţi martorii descriau în acelaşi fel misterioasele obiecte zburătoare: formă aproximativ triunghiulară, cu un cap în formă de săgeată, cu trei puternice faruri îndreptate spre sol, a căror lumină galben-aurie se schimba uneori în roşie sau verde. Observatorii cei mai perspicaci evaluau viteza "obiectului" la aproximativ 900 km pe oră, iar altitudinea de zbor între 1500-1800 de metri. O săptămână mai târziu, alte zece "obiecte" identice erau reperate deasupra deşertului Majave din sudul Californiei. Cam în aceeaşi perioadă, în vestul Europei erau semnalate OZN-uri asemănătoare ce se deplasau, de regulă, dinspre Ocean în direcţia Germaniei, urmând ca traseu autostrăzile belgiene, singurele de pe continent luminate în întregime noaptea.

Misterul ciudatelor OZN-uri avea să fie desluşit la sfârşitul anului 1989, când şase dintre ele aveau să pulverizeze cartierul Chorillo din capitala statului Panama, asaltată de 20 000 de militari americani în cadrul operaţiunii "Just Cause" întreprinsă în vederea capturării conducătorului acestei ţări, generalul Noriega, incriminat de justiţia SUA pentru trafic de droguri. Pentagonul testa astfel, pe viu, întâia oară, "farfuria sa zburătoare", avionul de luptă fără zgomot F-117 care constituise, timp de zece ani, un secret militar extrem de bine păzit. La mijlocul lui ianuarie 1991, aparatele F-117 intrau din nou în foc, în alt colţ de lume, deschizând operaţiunea "Furtuna Deşertului" printr-un atac-surpriză împotriva capitalei irakiene Bagdad. Conform estimărilor observatorilor de la faţa locului, americanii au folosit, pe par-

Crăciun Ionescu

Farfuriile zburatoare ale Pentagonului

Despre OZN-uri (Obiecte Zburătoare Neidentificate) s-a născut, în ultima jumătate de veac, o întreagă literatură alimentată copios de relatări de senzaţie pe această temă, extrem de frecvente în presa mondială. Aproape nu există ţară de pe glob unde martori oculari să nu fi declarat, cu mâna pe inimă, observaţiile lor directe despre misterioase globuri luminoase, de diverse culori străbătând cu viteza fulgerului înălţimile cerului sau staţionând atârnate, la mică altitudine, deasupra solului. Imginaţia oamenilor a mers mai departe menţionând prezenţa unor fiinţe coborâte din ciudatele nave, aceştia neavând nici o asemănare cu pământenii îngroziţi şi puşi pe fugă de presupuşii extratereştri. Există oare, în realitate, OZN-uri şi ce sunt ele de fapt? Numeroşi cercetători ştiinţifici au căutat să dea explicaţii veridice, dar adeseori supranaturalul a estompat realul ajungându-se la concluzii certate cu logica sau poate doar cu gradul de cunoaştere atins până în prezent de omenire. După unii, OZN-urile sunt simple fenomene naturale explicabile ştiinţific, combătându-se astfel teoriile privitoare la vizitatori extratereştri. În ultimul timp, când vălurile unor secrete păzite eu stricteţe deosebită au început să se ridice, încetul cu încetul, multe din OZN-urile reclamate anterior ca atare au fost identificate până la urmă ca aparate de luptă sau spionaj de o construcţie deosebită şi a căror existenţă mai veche rămăsese necunoscută o bună bucată de vreme.

cursul războiului din Golf, un număr de 44 aparate de acest tip.

F-117, avionul cu cea mai ciudată formă din toate câte există, un fel de piramidă zburătoare neregulată şi colţuroasă, este construit dintr-un material special, care reduce aproape la zero orice semnalare din partea instalaţiilor radar sau de ascultare. Echipat cu două turboreactoare, şi ele de fabricaţie specială, acest aparat nu face mai mult zgomot decât un pescăruş în zbor.

Construit de firma Lockheed, primul F-117 a întreprins zborul său inaugural, în iunie 1981, de la baza Groom Dry Lake devenind operaţional în octombrie 1983, când o primă escadrilă intra în dotarea lui Tactical Air Command. Extraordinar în această poveste este faptul că, timp de un deceniu, existenţa avionului sinvizibil a fost cu totul ignorată, serviciile de securitate ale lui US Air Force reuşind să protejeze foarte bine secretul de ochii indiscreţi.

La 11 iulie 1986, un F-117, pilotat de maiorul Ross E. Mulhare, suferea un accident zdrobindu-se de o colină înaltă de 700 de metri în momentul când venea la aterizare. Imediat, regiunea unde s-a produs catastrofa a fost înconjurată de poliţia militară şi toţi martorii dramei, de la pompieri la autorităţile locale, au fost atenţionaţi, în modul cel mai ferm, să nu divulge ce au văzut sau au auzit. În orele care au urmat, a fost stabilită o zonă interzisă de mai mulţi kilometri pătraţi şi curioşii sau ziariştii s-au lovit de un cordon dens de soldaţi cu armele în mână. S-a mers până şi la interzicerea traficului aerian civil deasupra regiunii. De fapt, acesta nu era primul şi nici ultimul accident al avionelor invizibile. În 1982, un F-117 fusese, de asemenea, pierdut, dar cum pilotul reuşise să se paraşuteze iar accidentul se produsese chiar în interiorul protejat al bazei Nellis, nu atrăsese nimănui atenţia. Un al treilea accident s-a produs în octombrie 1987, provocând moartea maiorului Michael C. Stewart, dar măsurile de securitate luate şi în acest caz au reuşit să camufleze neplăcuta întâmplare. Şi, în timp ce avioanele invizibile F-117 intrau în număr tot mai mare în dotarea lui US Air Force, alte tipuri de aparate-fantomă se aflau în construcţie sau în laboratoarele de proiectare.

"Acest avion nu există!"

În prevederile bugetare ale Pentagonului pe anul 1986, înaintate Congresului SUA pentru aprobare, s-a strecurat o in-

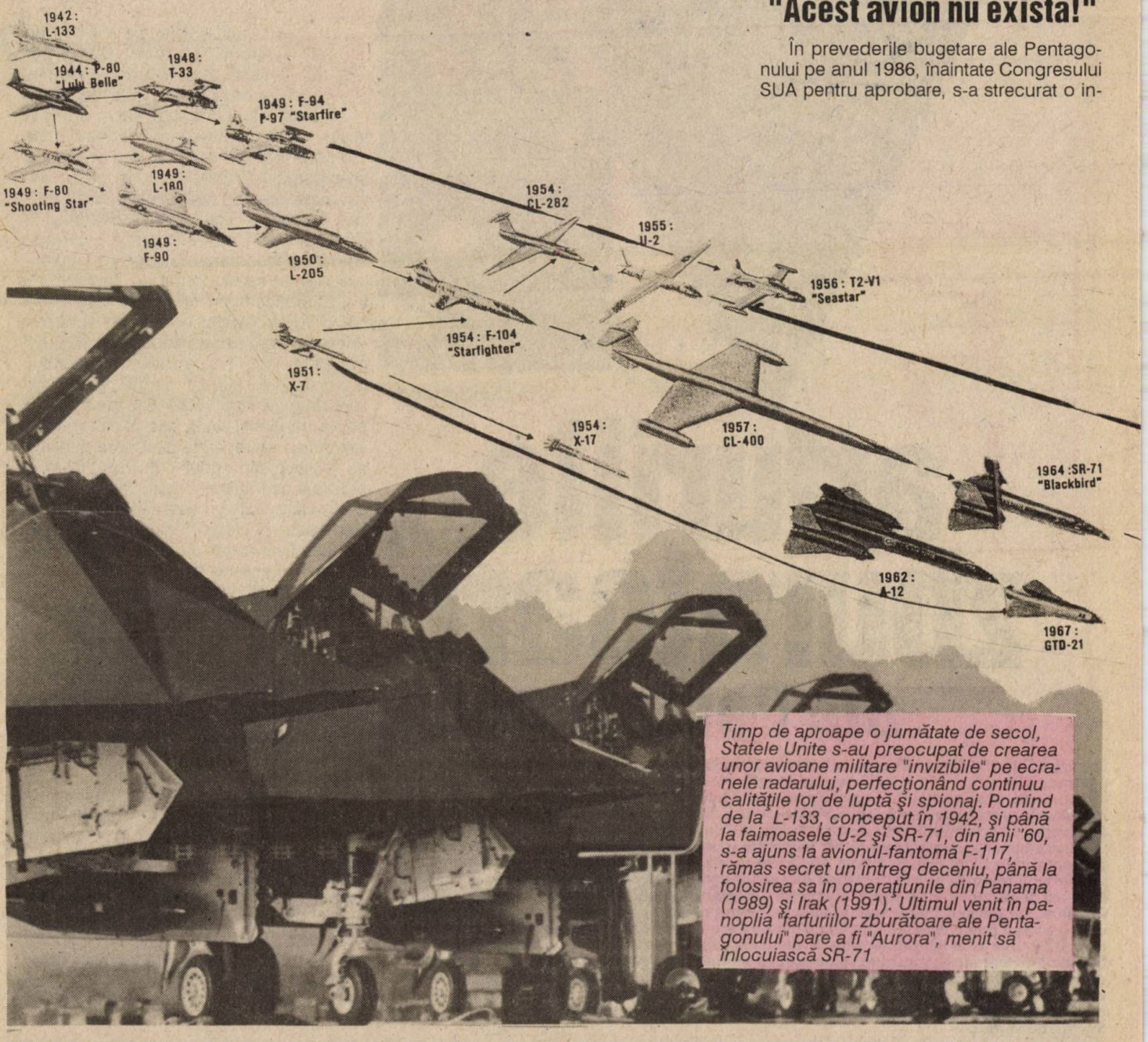

Timp de aproape o jumătate de secol, Statele Unite s-au preocupat de crearea unor avioane militare "invizibile" pe ecranele radarului, perfecţionând continuu calităţile lor de luptă şi spionaj. Pornind de la L-133, conceput în 1942, şi până la faimoasele U-2 şi SR-71, din anii '60, s-a ajuns la avionul-fantomă F-117, rămas secret un întreg deceniu, până la folosirea sa în operaţiunile din Panama (1989) şi Irak (1991). Ultimul venit în panoplia "farfuriilor zburătoare ale Pentagonului" pare a fi "Aurora", menit să înlocuiască SR-71

discreţie pe care, de atunci, purtătorii de cuvânt militari tot încearcă s-o repare. Era vorba de un nume - Aurora- şi de o sumă - 80 milioane dolari-trecută în dreptul său.O sumă care, pentru anul următor, s-a ridicat la 2,272 miliarde dolari. Ceea ce nu putea decât să intrige pe reprezentanţii curioşi ai mass-media.

Oare ce se ascundea în spatele acestui nume şi a sumei alocate, în continuă creştere?-întrebau ei. Nu cumva era indicativul unui nou avion de spionaj ultrasofisticat, urmaşul faimoaselor U-2 şi SR-71? Răspunsul primit din partea responsabililor militari a rămas în continuare invariabil până în zilele noastre: "Trebuie să înţelegeţi bine: acest avion nu există!"

Primele semnale de legătură cu "inexistenta" Aurora au fost lansate, cu trei ani în urmă, de marele cotidian "Los Angeles Times" care relata că în văile San Gabriel şi San Bernardino din California un bubuit misterios a făcut, în mai multe rânduri, să se cutremure zidurile caselor. Pentru specialiştii de la supravegherea seismografică a lui US Geological Service, instalat la Caltech, Los Angeles, nu exista nici o îndoială: seismul n-avea origine naturală. Ipoteza reţinută: un avion hipersonic dar nici naveta spaţială nici avionul SR-71 ci ceva cu totul nou. Un necunoscut.

În 1991, în ziarul scoţian "The Scotman" se menţiona despre un puternic bang hipersonic, care cutremurase regiunea Machrihanish, din vestul insulei. Coincidenţa face că aici US Air Force dispune de o bază sever păzită de trupe de commandos ale lui US Navy.

În aprilie 1992, mai mulţi radioamatori californieni, captând comunicările dintre baza militară Edwards şi un avion, au sesizat, după conversaţiile purtate, că aparatul zbura cu mult peste 16 000 de metri altitudine, dincolo de maximum obişnuit de avioanele de luptă cunoscute. Concluzia: Aurora, noul avion-spion american nu era o simplă himeră. La sfârşitul aceluiaşi an, o mărturie capitală apărea în "Jane's Defense Weekly", cea mai prestigioasă publicaţie în materie de armament. Chris Gibson, un vechi specialist al lui Royal Air Force, povestea că deasupra Mării Nordului fusese observat, cu trei ani în urmă, un avion de tip necunoscut, escortat de aparate de vânătoare americane. Forma extrem de ciudată a acestuia corespundea perfect majorităţii mărturiilor precedente. Aurora prindea astfel formă pentru marele public.

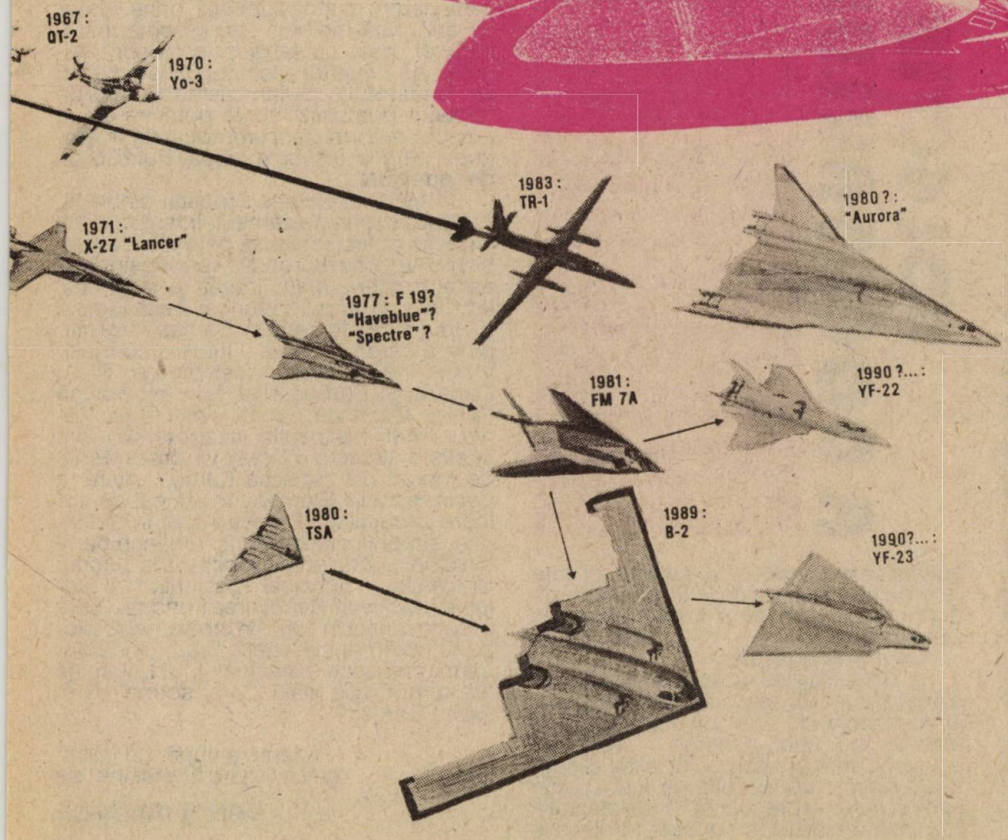

Conform ansamblului informaţiilor culese, noul avion-spion, cu contururi delta, ar fi propulsat printr-o dublă motorizare alimentată cu metan lichid: mai întâi de turboreactoare clasice pentru a atinge viteza de Mach 3 sau 4 şi în al doilea rând de statoreactoare putându-l duce la Mach 6-8 (8 500 km pe oră) la o altitudine de croazieră între 30 şi 45 kilometri. La această înălţime este cu totul invulnerabil în faţa oricărui sistem de apărare antiaeriană şi cu viteza respectivă orice punct de pe glob îi este accesibil în mai puţin de trei ore.

Specialiştii în aeronautică din presa internaţională consideră că Aurora are şi alţi fraţi şi surori. De pildă, un anume TR 3A, de asemenea, necunoscut, dar observat de mai multe ori. În bugetul Pentagonului pe anul 1993, la capitolul "cercetări, dezvoltări şi poroducţie" este prevăzută suma de 16 miliarde de dolari, despre conţinutul acestor lucrări secrete fiind informate doar comisiile specializate ale Congresului. După cum estimează directorul lui "Secrecy & Government", revistă a federaţiei ştiinţifice americane: "Despre proiectele cele mai calde nu sunt la curent decât şase până la opt persoane". După părerea sa: "Secretizarea asigură, înainte de toate, o totală opacitate a mijloacelor de finanţare. Şi fără control, toate abuzurile sunt posibile".

Nu este întâmplător faptul că preşedintele Clinton, doritor să pună ordine în finanţele statului, a însărcinat o comisie să studieze o eventuală diminuare a secretului. Până atunci, purtătorii de cuvânt militari, întrebaţi despre noile OZN-uri ale Pentagonului, dau un răpuns invariabil: "Acest avion nu există!"

COLECŢIA SECRETĂ A DOCTORULUI BARNES

Una din cele mai mari colecţii de artă din lume este paralizată prin testament. Dr Albert Barnes, posesorul ei, i-a pedepsit, după moarte, pe aceia care n-au înţeles pictura lui Renoir, Cézanne, Seurat, Van Gogh, Monet, Lautrec. La 70 de ani după scandalul artei 'decadente', se va deschide, la Muzeul d'Orsay, o expoziţie cu lucrările acestor pictori - toate aparţinând colecţiei Barnes.

Miliardar, filantrop, estetician, iubitor de artă, inteligent, fără prejudecăţi dar ranchiunos - acesta este, în câteva cuvinte, portretul doctorului Barnes. Dar cine este Albert Coombs Barnes? Născut într-o familie modestă din Philadelphia, Albert nu a avut o copilărie fericită - de timpuriu, el a învăţat să-şi folosească inteligenţa şi... pumnii, pentru a se impune. Doctor în medicină la 21 de ani, în 1893, nu a neglijat nici filosofia urmând cursurile lui Henry James. Mai puţin obişnuită la acea epocă era lipsa oricăror prejudecăţi faţă de negri; Barnes nu făcea nici o distincţie între oameni pe acest criteriu. De altfel, mai târziu, el va improviza adesea, la Fundaţie, reuniuni în jurul unor orchestre de negri şi va colecţiona lucrări de "artă neagră" nu numai din motive estetice, ci pentru a demonstra că această artă are aceeaşi valoare ca a albilor. Cel puţin în ochii lui.

Un om cu o asemenea deschidere, nu se putea mulţumi, bineînţeles, cu un simplu cabinet medical, plantat într-o societate conservatoare cum era cea din Philadelphia. Nu, el a plecat în Germania pentru a studia chimia, l-a întâlnit pe Hermann Hille şi, împreună, au pus la punct un antiseptic ocular (Argyrol) care i-a făcut milionari. Aceasta i-a permis lui Albert Barnes să strângă una dintre cele mai prodigioase colecţii de artă din lume: 1 100 de lucrări dintre care 800 tablouri, 200 sculpturi, 120 piese de mobilă şi câteva sute de obiecte de ceramică.

De aici începe adevărata poveste a doctorului Barnes. Cea care l-a făcut celebru şi care îl va înscrie în istoria artei - chiar dacă nu în calitate de creator, ci numai de iubitor de artă, de colecţionar. Barnes nu era numai un vânător de pictură, cu motivaţie într-un complex cultural, care se observă adesea la cei îmbogăţiţi peste noapte. Deşi cu un destin spectaculos ("visul american", comparabil cu cel al lui Rockefeller sau Venderbilt, Albert Barnes era şi un promotor al artei; el a înfiinţat, de altfel, un institut educaţional, o "casă a culturii", devansându-l cu 30 ani pe Malraux.

Respectând cronologia, să urmărim însă traseul doctorului Barnes din momentul în care a făcut avere. Toate investiţiile sale au fost centrate în mod esenţial pe pictură - pasiunea lui de o viaţă. În adolescenţă se împrietenise cu doi artişti John Sloan şi William Glackens care l-au învăţat să privească un tablou. De atunci el a simţit mereu nevoia să-şi exercite această aptitudine... Şi s-a orientat către Paris unde numele unor Renoir sau Cézanne nu erau atât de căutate. Primul Renoir achiziţionat de Glackens pentru el, a fost "Tânără citind" - de atunci, Barnes a adus la Merion (Pennsylvania) nu mai puţin de 180 de lucrări, aparţinând pictorului, în mare parte nuduri. Au urmat Cézanne, Seurat, Lautrec, Matisse. Deşi era perioada cubismului, a futurismului, când lucrările lui Duchamp sau ale lui Brâncuşi, marcau etape importante în istoria artei, Barnes a rămas fidel artei figurative. Până aici, nimic deosebit - un colecţionar ca atâţia alţii. Ceea ce îl distinge însă, pe dr Barnes, este relaţia complicată şi ambiguă pe care a avut- o cu publicul. Şi care face ca şi astăzi fundaţia lui şi extraordinara colecţie să rămână paralizate prin testament.

Care este povestea?

În 1923, Barnes a decis să organizeze o expoziţie cu 75 de lucrări din colecţia sa, la Academia de Arte din Pennsylvania. Motivul era unul generos - restituirea acestor opere publicului (de altfel el spunea, adesea, că lucrările de artă aparţin lumii şi nu unei persoane). Evenimentul a fost însă dezastruos - criticile, protestele vehemente, revolta, s-au manifestat în legătură cu expoziţia care scotea la lumină o artă "decadentă". În plus, dr Barnes era o persoană puţin agreată în cercurile Philadelphiei datorită caracterului său ciudat, ceea ce, probabil s-a răsfrânt asupra expoziţiei.

Dezamăgit de acest efect, el a hotărât să închidă, nemaipermiţând nici unei persoane cu... pretenţii artistice să viziteze colecţia. Numai muncitorii, funcţionarii, oamenii simpli - erau primiţi cu braţele deschise.

Albert Barnes a înfiinţat, după cum arătam, şi o "casă a culturii". Aici putea veni, pentru a urma cursurile, orice iubitor de artă, fără diplomă sau recomandare. Întrucât însă, cursanţii şi profesorii trebuiau să împărtăşească opiniile artistice ale fondatorului, puţini rezistau. Spiritul de "dictator domestic" nu se potrivea deloc cu nonconformismul promovat de operele pe care el însuşi le iubea. Paradoxal, dar adevărat...

În 1951, dr Barnes a încetat din viaţă. El lăsase prin testament interdicţia ca lucrările colecţionate să părăsească fundaţia sau să fie reproduse - pedepsindu-şi astfel contemporanii ingraţi şi suficienţi. Iată însă că timpul a aruncat o altă lumină asupra pictorilor pe care Barnes i-a protejat şi a căror valoarea a intuit-o cu multă vreme înainte. Muzee celebre din SUA, Canada şi Europa şi-ar dori să expună Renoir, Cézanne, Seurat, Van Gogh, Monet... Printr-o excepţie, începând din luna aceasta, Muzeul d'Orsay va prezenta 72 de lucrări din Colecţia Barnes. Astfel a decis Richard Glanton, un avocat de culoare, republican (Barnes a avut, întotdeauna, simpatii democrate!) care face parte din Consiliul de administraţie de la Lincoln University - principal moştenitor al colecţiei. Motivul? Renovarea Fundaţiei care a fost avariată în 1987, în urma unei explozii. O hotărâre înţeleaptă, pragmatică dar care contrazice testamentul. Şi totuşi, ea are o motivaţie reală. Ce-ar spune, oare, Albert Barnes?

Adaptare după "Le Point"
şi "Le Figaro Magazine" de

Mirela IAMANDI

Lumea în dialog

Consiliul Europei

Florea Drăguşin, Bucureşti: Consiliul Europei, cu sediul la Strasbourg, a fost creat în 1949, având ca membre 11 ţări. În anul următor au aderat alte 4 state. Primirea Finlandei, către sfârşitul anilor '80, a constituit în opinia observatorilor politici, unul din primele semne că puterea şi influenţa URSS încep să slăbească şi că autorităţile de la Kremlin nu mai pot interzice vecinului să intre în organizaţiile europene. Destrămarea sistemului comunist a inaugurat altă etapă, "graniţa" acestui organism deplasându-se spre estul continentului. În prezent, Consiliul Europei numără 31 membri. Primele ţări foste socialiste primite au fost Ceho-Slovacia, Ungaria, Polonia şi Bulgaria. Ulterior, datorită dezintegrării Ceho-Slovaciei, cele două ţări rezultate au reluat procedura primirii. Nouă state - între care şi România - au depus cereri în acest sens, aşteptând decizia Adunării parlamentare a Consiliului, fiind necesară respectarea unei proceduri la capătul căreia trebuie să se ateste că statul-candidat îndeplineşte criteriul democraţiei. Trebuie parcurse, în fapt, mai multe etape. Ţara-candidat depune cererea la secretarul general al Consiliului care o înaintează Comitetului ministerial. După discutarea împreună cu adnotaţiile corespunzătoare, este remisă Adunării parlamentare. Se desemnează referenţii care se deplasează în ţara care a depus cererea. După discuţii cu reprezentanţi ai guvernului, parlamentului, partidelor politice, grupurilor sociale şi etnice, justiţiei etc, se formulează concluziile care sunt discutate în comisiile Adunării iar apoi examinate în sesiune plenară. Dacă aprecierea este pozitivă, Adunarea parlamentară face recomandarea de primire a statului autor al cererii. Decizia finală aparţine Comitetului ministerial. România se află, ca să spunem aşa, pe "ultima sută de metri" a maratonului. Să sperăm că, la discuţiile ce vor avea loc curând, va fi aprins semnalul verde şi pentru ţara noastră.

Starea economiei mondiale

Marin Voiculescu, Orşova: Solicitarea dumneavoastră de a vă prezenta date la zi în legătură cu situaţia economiei mondiale ne-a parvenit chiar în ziua în care Fondul Monetar Internaţional publica, la Washington, raportul său anual. De aceea, ca răspuns, spicuim din documentul respectiv. Potrivit documentului, economia mondială a fost aproape stagnată anul trecut, dar există perspective strălucite în emisfera vestică, Asia de sud-est şi Orientul Mijlociu.

Producţia în Statele Unite şi alte ţări puternic industrializate a crescut cu numai 1,5 la sută, faţă de 0,5 la sută în anul 1991. Ţinând seama de sporul populaţiei, această creştere a fost abia perceptibilă pentru cetăţeanul mediu din ţările respective. Pe ansamblu, lumea a treia a înregistrat o creştere mai rapidă a producţiei decât statele industrializate. Rata ei de creştere de şase la sută a fost aproape de două ori mai mare decât creşterea populaţiei. Dar în ţările fostei Uniuni Sovietice şi în fostele ei aliate, producţia a scăzut din nou în mod dramatic. Polonia, care a înregistrat o uşoară creştere, a fost excepţia. "Se apreciază că producţia reală a scăzut în fosta Uniune Sovietică cu aproximativ 20 la sută în 1992, în unele republici diminuarea producţiei fiind şi mai mare", se arată în document.

FMI atribuie tensiunilor politice vina pentru incertitudinea în privinţa reformelor şi eşecul în stabilizarea finanţelor. Creşterea producţiei în Africa - deja cu mult sub rata de creştere a populaţiei - îşi continuă declinul în 1992, tendinţă semnalată din 1990. Anul trecut, comerţul mondial a crescut cu 4,2 la sută, iar ratele dobânzilor şi preţurile plătite de consumatori au fost mai mici. Preţurile au crescut mai încet decât în ultimii ani atât în ţările lumii a treia, în medie cu numai 8,7 la sută, cât şi ţările industrializate - cu 3,2 la sută. Dar în 1992 creşterea în fosta Uniune Sovietică a fost de 1 201,8 la sută.

În raport se mai arată că Orientul Mijlociu în ansamblul său, a înregistrat o puternică redresare faţă de situaţia existentă la încheirea războiului din Golf. Raportul FMI apreciază creşterea producţiei Chinei drept dramatică şi semnalează o puternică creştere economică în Bangladesh, India şi Pakistan, precum şi în America Latină, cu excepţia Braziliei.

Drumurile armelor

Nicolae Stoicescu, Ploieşti: SIPRI a alcătuit următoarele clasamente ale primelor şase state care au vândut şi, respectiv, care au cumpărat, în perioada 1988-1992 arme, criteriul în stabilirea ierarhiilor fiind sumele încasate sau plătite, exprimate în milioane dolari. **Vânzători**: SUA - 54 968, URSS (Rusia) -45 182, Franţa - 9 349, Germania - 8 190, China - 7 658, Marea Britanie - 7 623. **Cumpărători**: India - 12 235, Japonia - 9 224, Arabia Saudită - 8 690, Afganistan - 7 515, Grecia - 6 197, Turcia - 6 167. Evident, este greu de ştiut cât de reale sunt sumele, cunoscut fiind că, în materie de comerţ cu armele, drumurile sunt multe, întortocheate şi, mai ales, nevăzute.

YOUR PARTNER FROM ROMANIA

GENERAL

TRADING PRODUCTION LTD.

2, Barbu Lăutaru St.,bl. 21, ap. 6
Bucharest-Romania
Telephone: 40-1-3129345;
Fax: 40-1-3126999

- WOOD FURNITURES; JOINERY
- CRISTALS; WINES; FURRIERS AND HIDES CARPETS
- SERVICE FOR FOREIGN COMPANY
- REPRESENTATIONS
- BROKERAGE
- REAL ESTATE AGENTS

- METALS; ROLLER GOODS
- CARDS
- MACHINE TOOLS & DIES; FINE MECHANICS PUMPS; RADIATORS; SPARE PARTS; BEDRINGS FARM MACHINERY
- CHEMICALS; YARNS
- BUILDING MATERIALS

LUMEA

JIMB
D.555

Nr. 40/7 - 13 octombrie 1993

CARITAS și Dracula

Păzea, EUROPA, vin românii!

Goana după aur

Lei 100

LUMEA ÎN TOP

Gorbaciov i-a scandalizat pe universitarii bolognezi

Aflat în vizită în Italia, la sfârşitul lunii septembrie, Mihail Gorbaciov a decis să-şi întrerupă vizita, datorită evenimentelor din Rusia. Lucru de înţeles, de altfel, dar nu şi pentru oficialităţile Universităţii din Bologna, care se pregăteau, pe 22 septembrie, să-i acorde titlul de Doctor Honoris Causa. În locul acestei festivităţi, Gorbaciov a preferat să viziteze o fabrică de mobilă şi o cooperativă din apropierea oraşului. În consecinţă, rectorul Fabio Reversi Monaco a cerut retragerea acestui titlu şi l-a calificat pe fostul preşedinte drept un spirit mercantil.

La Roma, fostul lider sovietic l-a acuzat pe Boris Elţin că intenţionează să falsifice viitoarele alegeri, programate pentru decembrie, deoarece, usţine Gorbaciov, Elţin "va avea sub control toate finanţele şi mass-media". O altă acuzaţie a fost aceea de a fi creat un precedent periculos prin dizolvarea parlamentului. În altă ordine de idei, Mihail Gorbaciov, deşi a declarat că "nu are nici o ambiţie politică...", într-un interviu acordat unui ziar francez, arăta că se consideră într-o poziţie asemănătoare celei a generalului De Gaulle înaintea revenirii la putere, în 1958.

Perla săptămânii

"Este incredibil! Data viitoare vom auzi că Arafat şi Rabin s-au întâlnit cu Elvis Presley într-o farfurie zburătoare".

Un diplomat israelian, uluit de noua atmosferă din raporturile palestiniano- israeliene.

Fosta "primă doamnă" a Filipinelor sub acuzaţie

Văduva lui Ferdinand Marcos, simbol internaţional al extravaganţei, clientă a celor mai mari case de modă din lume şi care a lăsat în urma ei, când a fugit în Hawaii, împreună cu fostul preşedinte, 1200 de perechi de pantofi, este implicată în 89 de procese civile şi penale, în Filipine. Împreună cu Jose Dans, fost ministru al transporturilor, a fost găsită vinovată de implicarea în încheierea unor contracte "oneroase" între căile ferate şi Spitalul General din Filipine, de pe urma cărora a beneficiat de suma de 4,4 milioane dolari.

Imelda şi doi din copiii fostului cuplu prezidenţial filipinez, însoţind sicriul cu rămăşiţele pământeşti, recent repatriate, ale lui Ferdinand Marcos

În 1990, Tribunalul federal din Elveţia a declarat că suma de 350 milioane dolari, depusă în bănci elveţiene, ar putea fi returnată, dacă un tribunal din Filipine stabileşte vinovăţia Imeldei Marcos, într-un proces corect.

OPEC. Acord de principiu

Un acord pe principiu a fost încheiat de cele 12 ţări membre, la Geneva, şi priveşte producţia de petrol în trimestrul al patrulea al acestui an. În ceea ce le priveşte, Iranul şi Arabia Saudită au pledat, la cel mai înalt nivel, în favoarea unui compromis asupra repartizării cotelor naţionale.

Plafonul de producţie în OPEC va fi de 24,5 milioane de barili pe zi, a anunţat secretarul general al Organizaţiei Subroto. Noul plafon nu are şanse să sporească preţurile la petrolul brut cu 1-2 dolar per baril, decât dacă un acord credibil este încheiat, ulterior, asupra unor cote de producţie susceptibile a fi respectate de toate ţările membre.

Preşedintele iranian şi regele saudit doresc să acţioneze în comun pentru a determina o creştere a preţurilor, care au scăzut recent, atingând cel mai slab nivel, 15 dolari barilul.

Sianuk revine...

După 38 de ani de la abdicare, Norodom Sianuk a fost încoronat, la Palatul regal din Pnom Penh, ca rege, motiv, pare-se , de mulţumire pentru toată lumea, inclusiv pentru forţa de pace a ONU, care, considerându-şi misiunea încheiată, se retrage din Cambodgia. De altfel, secretarul general al Naţiunilor Unite, Boutros Ghali şi-a manifestat satisfacţia faţă de promulgarea noii Constituţii, pe care şeful statului a şi semnat-o. Aşadar, se poate spune că acum există toate condiţiile pentru ca noul guvern care se va instala la Pnom Penh să pună în practică voinţa poporului. Momentul constituie şi un test pentru khmerii roşii care, în actualele coordonate, nu ar mai avea justificări pentru reiterarea vechilor practici. Cum nu de puţine ori ei au semnat, însă, acorduri pe care nu le- au respectat...

La Praga, viaţa mondenă renaşte

Cehia, una dintre ţările post-comuniste foarte avansate pe drumul reformelor, încearcă cu paşi mici, dar siguri, să-şi recapete gustul şi respectul pentru bogăţie şi pentru viaţa mondenă, a evenimentelor strălucitoare, aburind de aroma prosperităţii. "Cea mai mare parte a oamenilor se mai tem încă să arate că dispun de bani. Şi totuşi temerile au început să dispară treptat", spune Hana Matusova, consultant în afaceri. După 40 de ani de comunism, când bogăţia reprezenta un păcat, în prezent, a fi bogat nu mai constituie un motiv de îngrijorare.

Au apărut primele 6 Rolls-Royce-uri şi primele 40 de automobile Jaguar. Unui ceh obişnuit, al cărui salariu mediu lunar este de 5 200 coroane, i-ar trebui 40 de ani să-şi cumpere un Rolls. Anul acesta s-a lansat şi primul campionat de polo, sport tradiţional aristocratic. Turneul nu a atras decât câteva sute de spectatori, ca şi recepţiile organizate la final, la care puţini oameni politici s-au arătat, mai ales după balul de anul trecut de la Operă, când doamnele garnisite cu bijuterii şi domnii în smoking au trebuit să facă faţă tirului cu ouă şi roşii ale anarhiştilor.

Un impuls în favoarea schimbării l-ar putea da chiar preşedintele Vaclav Havel, care luna trecută şi-a declarat în mod public averea recuperată, ce-l aşează în topul multimilionarilor cehi.

Spioană sau secretară?

Una din secretarele biroului cancelarului german Helmut Kohl a fost arestată sub acuzaţia de spionaj în beneficiul fostei Germanii de est, a anunţat la Bonn biroul de presă al procurorului federal.

Este pentru prima dată de la căderea Zidului Berlinului când o persoană suspectată de a fi desfăşurat activităţi de spionaj a fost descoperită în însuşi "centrul vital" al conducerii germane. Se consideră că acesta este primul caz de spionaj descoperit la Bonn, la un nivel atât de înalt, de la un eveniment similar, ce a avut loc în 1974. Cancelarul federal de atunci, Willy Brandt, a fost nevoit să demisioneze, după ce a ieşit la iveală faptul că una din colaboratoarele sale apropiate, Gunther Guillaume, era agent secret al Germaniei de răsărit.

Hans-Jurgen Foerster, purtătorul de cuvânt al Biroului procurorului federal, a declarat că secretara suspectă şi soţul acesteia au fost arestaţi. Friedrich Bohl, ministrul cancelariei, a confirmat că secretara arestată recent, avea acces la o serie de documente secrete, inclusiv la corespondenţa confidenţială a lui Helmut Kohl cu şefi de stat şi de guvern. "Rămâne de stabilit în ce măsură ea (secretara) a folosit sau a fost capabilă să facă uz de acest acces", a menţionat Bohl la televiziune. Iar presa a informat că acest caz de spionaj este unul din cele mai grave descoperite de la unificarea celor două Germanii până în prezent.

Phenianul, din nou, ameninţă

Agenţia Internaţională pentru Energie Atomică a afirmat că "nu exclude" posibilitatea deturnării de material nuclear de către Coreea de Nord în scopul fabricării armelor atomice. Phenianul răspunde ameninţând cu interzicerea oricărei forme de inspecţie a instalaţiilor sale nucleare, în cazul sporirii presiunilor asupra sa.

Într-o scrisoare adresată AIEA, ministrul energiei atomice, Choi Hak Gun, a refuzat reluarea consultărilor pentru începutul lunii octombrie, la Viena. Hans Blix, directorul general al agenţiei, a subliniat, la deschiderea celei de-a 37 conferinţe generale de la Viena, că "AIEA nu a afirmat că Coreea de Nord deturnează material nuclear..., dar câtă vreme incoerenţele între raportul prezentat de Coreea de Nord şi descoperirile noastre nu vor fi elucidate prin explicaţii credibile, informaţii şi vizite suplimentare, AIEA nu poate exclude ipoteza deturnării materialului nuclear".

Rubrică realizată de Elena GUGU

LUMEA ÎN TOP

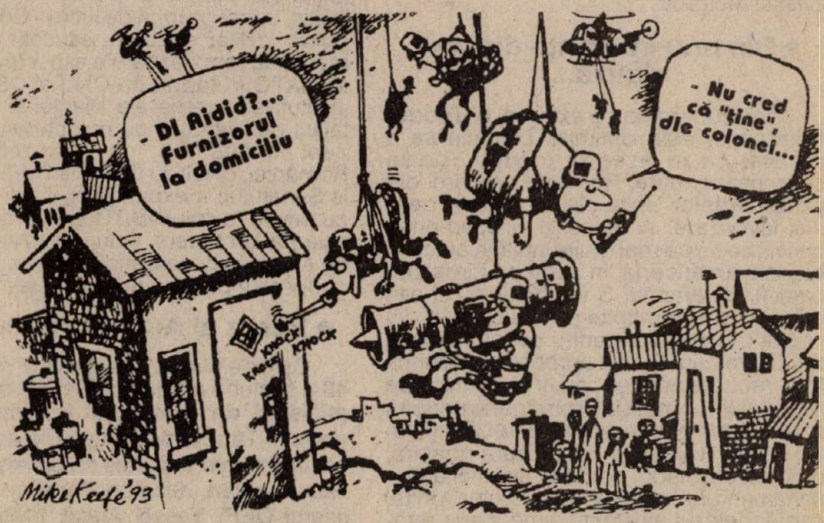

După "Newsweek"

TELEFAX

★ TELEFAX ★

• Ne va vizita Elţin ?

Aflată câtva timp sub semnul incertitudinii, datorită evenimentelor de la Moscova, vizita premierului Nicolae Văcăroiu în Federaţia Rusă s-a desfăşurat până la urmă. Şi, după declaraţiile oficiale, nu lipsesc elementele pentru a înclina spre un bilanţ pozitiv. Au fost semnate şase acorduri de cooperare comercială. În convorbirile avute la Ufa, capitala Başkurtistanului, au fost evidenţiate posibilităţile de colaborare în domeniile construcţiilor, prelucrării petrolului, construcţiilor de maşini. S-au discutat, de asemenea, problemele legate de mărirea cotei de export de păcură a Başkurtistanului şi de suplimentarea livrărilor de gaze de către Rusia către România, evocându- se posibilitatea unei întâlniri tripartite România-Rusia-Uruguay în vederea achitării datoriei de 65 milioane de dolari a părţii române către cea rusă, prin transferări între cele trei ţări. Şi încă un argument: s-a stabilit finalizarea, până la sfârşitul anului, la nivel de experţi, a problemei tezaurului românesc. La încheierea - în cadrul căreia s-a întâlnit şi a purtat convorbiri cu preşedintele Elţin şi cu primul ministru Cernomîrdin - primul ministru român a apreciat că aceasta şi-a atins scopul: amplificarea legăturilor bilaterale şi pătrunderea, din nou, pe o piaţă puternică şi de mare perspectivă pentru economia românească. Dl Văcăroiu a declarat, de asemenea, că speră ca în viitoarele două luni să fie definitivat tratatul politic de bază. Invitat să facă o vizită în România, preşedintele rus Boris Elţin şi-a expriat speranţa că va putea onora invitaţia cel mai târziu la începutul primului trimestru al anului viitor. Vom trăi şi vom vedea. Mai ales că dl Văcăroiu a remarcat "receptivitate la toate nivelurile şi o mare deschidere", apreciind că preşedintele rus s-a arătat gata să sprijine dezvoltarea relaţiilor cu România, considerând că acestea trebuie să fie relaţii noi, debarasate de elemente ideologice şi bazate pe avantaj reciproc.

• Din nou speranţe dinspre clauză...

Ministrul român de externe, dl Teodor Meleşcanu, este optimist. Domnia sa a declarat ca în această toamnă, poate chiar luna viitoare, România va primi din partea Statelor Unite clauza naţiunii celei mai favorizate. A ajuns la o asemenea concluzie după mai multe întâlniri avute în capitala americană, inclusiv cu circa 100 oameni de afaceri. S unt, desigur, şi alte mărturii: Subcomitetul pentru comerţ din cadrul Comitetului pentru căi şi mijloace al Congresului SUA a aprobat în unanimitate recomandarea privind ratificarea Acordului comercial româno-american care include şi chestiunea acordării clauzei pentru România. Aflat în ţara noastră, dl Ralph Johnson, consilier special al Departamentului de Stat al Statelor Unite, coordonatorul asistenţei americane pentru Europa de Est, a declarat, după primirea la preşedintele Ion Iliescu, că este impresionat de angajarea pe care a constatat-o pe un curs al schimbării şi reformei pe care instituţia pe care o reprezintă va fi bucuroasă să-l sprijine prin programele sale de asistenţă. La rândul lor, conducătorii Organizaţiei Evreilor din America au exprimat, la întâlnirea cu şeful diplomaţiei române, hotărârea de a sprijini cererea României prin toate mijloacele pe care le are la dispoziţie. Îndrăznim să credem că acestea nu sunt puţine şi nici neputincioase...

• Datoria externă a României

4339900000 dolari însumau creditele externe contractate de România la sfârşitul primului semestru din acest an. Din sumă, 2869800000 dolari reprezentau datorii contractate direct de stat iar 1470100000 erau datorii ale agenţilor economici, garantate de stat. În perioada 1 decembrie 1992 - 30 iunie 1993 ţara noastră a contractat credite externe a căror valoare s-a ridicat la 364200000 dolari, din care suma de 202600000 dolari a fost contractată direct de stat. Serviciul datoriei publice externe pe anul în curs reprezintă 1,6 la sută din PIB prevăzut pentru 1993. Ca nivel al datoriei externe România se sitează în urma altor state europene foste socialiste: Polonia - circa 49 miliarde dolari, Ungaria - 22 miliarde, Bulgaria - peste 12 miliarde. Dar, oare să fie aceasta o consolare? Potrivit unor opinii, lipsa datoriei externe nu atrage investitorii străini. Deci, să ne mai împrumutăm ca să intrăm în rândul lumii...Şi, totuşi, nu trebuie uitat că, în urmă cu nici patru ani, nu eram datori nimănui.

• Noi, la Atlanticul de Nord

Atena a găzduit cea de a 39-a sesiune anuală a Adunării Generale a Asociaţiei Tratatului Atlantic la care a participat şi secretarul general al NATO, Manfred Woerner. În cadrul lucrărilor, s-a apreciat că organizaţia ar putea şi trebuie să joace un rol de prim ordin în soluţionarea situaţiilor de criză din lume, ceea ce face necesară o strânsă cooperare cu alte instituţii internaţionale pentru a împărţi responsabilităţile. În trei grupuri de lucru - Comitetele politic, militar şi pentru educaţie şi informare - au fost dezbătute aspecte ale rolului NATO în raport cu ONU şi CSCE, ale instituţiilor interne ale alianţei şi ale parteneriatului democraţiei cu noii parteneri. Prezent la sesiune, ca reprezentant al României, dl Oliviu Gherman, preşedintele Senatului, a expus poziţia ţării noastre cu privire la rolul NATO şi al organizaţiei sale parlamentare, Adunarea Atlanticului de Nord, în noile condiţii de securitate şi cooperare pe plan european şi mondial.

• Peres şi Arafat la Bucureşti

Cu prilejul prezenţei la New York, la a 48-a sesiune a Adunării Generale a ONU, ministrul de externe al României, domnul Teodor Meleşcanu, a adresat, în întâlniri separate cu omologul său israelian, Shimon Peres şi cu liderul OEP, Yasser Arafat, invitaţia ca cei doi să viziteze România. Invitaţiile au fost acceptate, urmând să fie onorate. Rămâne de văzut dacă nu, cumva, vizitele vor avea loc în aceeaşi perioadă, ceea ce ar face să crească valorile la Bursa politică românească. Şi, poate, n-ar strica, ţinând cont că, nu demult, eram singurul interlocutor care putea să comunice atât cu Israelul, cât şi cu OEP.

• Sediu nou pentru Academie

S-a dat startul pentru construirea unui nou lăcaş care va găzdui Academia Română, s-a anunţat din surse guvernamentale. Este vorba de un complex de clădiri conceput pentru activităţile specifice acestui for al spiritualităţii româneşti. Pentru 1993 au fost alocate şase miliarde lei, lucrările urmând a fi finalizate în câţiva ani.

• Aplicaţii ale marinei militare

În perioada 27-29 septembrie, Comandamentul Marinei Militare a executat o aplicaţie cu trupe, cu trageri de luptă, la care au luat parte forţe maritime, fluviale şi terestre, precum şi din cadrul aviaţiei militare. Au fost efectuate exerciţii tactice de apărare a comunicaţiilor maritime şi fluviale şi de protecţie a obiectivelor importante de pe litoral şi de la gurile Dunării. S-au desfăşurat, de asemenea, trageri de artilerie şi cu rachete navale, lansări de torpile şi bombe antisubmarin, măsuri de salvare a navelor şi submarinelor şi de acordare de asistenţă platformelor şi conductelor petroliere marine.

• Inspectori din Ungaria

O echipă din Ungaria a inspectat două unităţi militare din România, verificând exactitatea datelor comunicate de ţara noastră în baza prevederilor Tratatului privind forţele armate convenţionale din Europa, semnat la Paris la 19 septembrie 1990. Asemenea inspecţii sunt reciproce, contribuind, aşa cum se sublinia în comunicatul Biroului de presă al armatei române, la întărirea încrederii între statele europene.

• Colocviu de viaţă lungă

În prima zi a lunii în curs s-a încheiat la Bucureşti un colocviu consacrat problematicii vârstei a treia. Organizată de Institutul şi Fundaţia "Ana Aslan", în colaborare cu organizaţia "Bisowe" din Germania, manifestare - la care au participat invitaţi din mai multe ţări europene - s-a axat pe aspecte vizând respectarea drepturilor persoanelor în etate, asistenţa medico-socială şi protecţia socială a acestei categorii de persoane, participarea vârstnicilor la viaţa societăţii. Dezbaterile au pus în lumină şi posibilităţile de conlucrare româno-germană în domeniile avute în vedere.

I.STĂNESCU

TELEFAX

★ TELEFAX ★

Nr. 40 (1559)
7 - 13 octombrie 1993
I.S.S.N.
1220-4366

LUMEA

2	**LUMEA ÎN TOP**	**Elena Gugu**
4	**TELEFAX**	**I. Stănescu**
5	**EDITORIAL.** Schimbarea la faţă	**Crăciun Ionescu**
	DOSAR	
6	România şi Consiliul Europei	
7	Ce e... CE?	**Ion Stoica**
9	**ECONOMIE.** Sesiunea anuală a FMI şi BIRD. În căutarea secretului pierdut	**Gh. Cercelescu**
	LUMEA ÎN EVENIMENTE	
10	ONU. Preţul succesului	**Ileana Ionescu**
11	Bill Clinton risipeşte temerile	
11	Kremlinul şi "fitilul" abhaz	**Mihai Dinescu**
13	Moscova. Tratative sub patrafir	**I. Vlăsceanu**
14	Prezumţia de nevinovăţie	**Dana Popescu**
18	Africa de Sud. Pas ireversibil pe teren nesigur	**Ileana Preda**
15	**LA EST DE VEST.** "Dogmatic-Cola"...	**Radu Budeanu**
16	**1000 + 1**	**Victor Dârdâiac**
19	Caritas şi Dracula	**Elena Gugu**
20	**SPECIAL.** Ivan cel Groaznic a scăpat cu viaţă	**Ion Stoica**
24	Goana după aur. Misterul abatelui Saunière	**Laura-Cora Ciobanu**
22	**GULAG.** Norilsk - oraşul supravieţuitorilor	**Elena Gugu**
26	**DIASPORA.** Colea Ovidiu Dan, artist de acţiune	**Tudor Octavian**
27	**ARGUMENTE.** Elitele Europei sunt necoapte	**André Glucksmann**
28	**SERIAL.** Fapte din umbră (4). Operaţiunea Salomon şi milioanele dictatorului "marxist"	**Crăciun Ionescu**
30	**LUMEA ÎN DIALOG**	

Revistă editată de
IANUS INF s.r.l. şi EDITURA LUMEA s.a.

Director:
Marian Oprea
Director adjunct:
Sterică Florea
Director artistic:
Victor Ciobanu
Secretar coordonator de redacţie:
Radu Dobre

COLECTIV REDACŢIONAL:
★ *Redactori:*
Mirela Iamandi, Odette Hanganu, Elena Gugu
★ *Secretariat tehnic:*
Simona Tomoilă, Dan Constantinescu
★ *Corectură:*
Mariana Paraschiv, Georgeta Vasiliu, Cristina Dârdâiac
★ *Fotoreporter:*
Cristian Tănase
★ *Administraţie publicaţie:*
Victor Dârdâiac, Mircea Eruşencu

Redacţia şi administraţia:
Bucureşti, Anghel Saligny nr. 2, sector 5, cod poştal 70623
Telefon: 615.45.71
Fax: 312.48.93

Tehnoredactare computerizată
Lucian Lupu
Adrian Mitu
Cornel Kuzel

TIPOGRAFIA ROMÂNIA AZI S.A.

Responsabil de număr: Elena GUGU

editorial

Schimbarea la faţă

Intrarea noastră în Consiliul Europei sau după cum spun unii, pompos, "în Europa" (de parcă am fi veniţi din fundul stepelor asiatice ca alţi europeni consideraţi mai "autentici" şi nu ne-am fi aflat, de când lumea, în acelaşi strămoşesc spaţiu continental) a produs o adevărată euforie, toate forţele politice ale ţării dându-şi mâna într-o cordială antantă pe notele melodioasei "Hora Unirii". La Strasbourg, deputaţii puterii şi cei ai opoziţiei au stropit victoria, împreună, la consulatul român din capitala franceză a Europei, cu şampanie, whisky şi bere, în cadrul unei grandioase recepţii, sponsorizată de un multitentacular trust de presă de pe malul Dâmboviţei care le-a oferit comesenilor "o delicioasă friptură de curcan, ruladă cu ficat de gâscă şi ciuperci umplute", conform relatărilor pertinente ale unui ziar de mare tiraj din propria ogradă.

Dar, odată depăşit momentul "pupat Piaţa Independenţei", politicianismul cârcotaş şi-a dat din nou în petec, fiecare grăbindu-se să îşi etaleze contribuţia lui deosebită la obţinerea votului de primire, inclusiv acei ce, prin declaraţiile şi actele lor anterioare, puseseră repetate beţe în roate. A urmat apoi comentarea, destul de tendenţioasă, a bobârnacelor pe care nişte răzleţi parlamentari europeni, ce nu prea ştiu pe unde se află România, confundând adeseori Bucureştiul cu Budapesta sau Sofia, au ţinut să ni le servească sub forma unor amendamente menite a-i face fericiţi pe homosexuali, pe lesbiene şi pe sfântul episcop reformat Laszlo Tökes de Oradea. Vezi Doamne, odată ajunşi în grădiniţa de la Strasbourg, acasă nu mai avem voie să mişcăm în bancă, orice pas fiindu-ne cântărit farmaceutic, de aici înainte, conform standardelor europene avansate, urmând să fim puşi la colţ pentru cea mai mică greşeală. Şi, bineînţeles, într-un nemaipomenit elan patriotic, au şi început să fie lansate avertismente despre prezumtive abateri de la conduită ale eternilor adversari politici acuzaţi, de regulă, pentru trecut, prezent şi viitor, debitându-se în acest sens diverse gogomănii mai abitir decât ale celor câtorva ignoranţi (sau poate interesaţi) reprezentanţi străini ce s-au canonit la Strasbourg să-şi impună veto-ul.

Ce este mai ciudat, din corul detractorilor obişnuiţi n-au lipsit, nici de data asta, înşişi sponsorii amintiţi ai banchetului triumfal de la consulatul nostru, împreună cu unii din cei ce au dansat acolo, cu frenezie, Hora Unirii. Pentru că aşa e obiceiul pe la noi. Orice minune nu ţine mai mult de trei zile, chiar şi atunci când interesele ţării ne cer să trecem peste anumite adversităţi partizane şi să ne dăm mâna în deplină loialitate.

Crăciun IONESCU

ROMÂNIA şi CONSILIUL EUROPEI

Aşadar, începând cu 28 septembrie 1993, ora 13 şi 58 de minute, ora României, dorinţa ţării noastre de a fi membră cu drepturi depline a Consiliului Europei a trecut în planul realităţii.

DE altfel, un asemenea filtru serios a fost anticipat de drumul parcurs de România de la depunerea cererii de aderare până la admiterea acesteia în procesul de verificare a gradului în care satisface criteriile pentru intrarea în clubul european care atestă respectabilitatea democratică a candidatului admis. Sunt unele condiţii general valabile care s-au pus tuturor ţărilor care au fost primite în CE, inclusiv celor care, ca şi România, au făcut parte - desigur, fără voia lor - din fostul "bloc sovietic": Bulgaria, Cehia, Estonia, Ungaria, Polonia, Lituania, Slovacia, Slovenia. Se vor pune, fără îndoială, şi statelor care au depus cereri de aderare, între care şi Rusia. În cazul ţării noastre, însă, exigenţa a fost incomparabil mai mare. Ceea ce, în mare măsură, îşi găseşte justificarea, la o asemenea prudenţă în luarea hotărârii favorabile îndemnând chiar fapte şi luări de poziţii din perimetrul românesc. Este suficient să amintim mineriadele pentru a argumenta afirmaţia. Cercul se închide dacă evocăm obiecţiile - nu totdeauna şi în toate privinţele întemeiate - ridicate de unii reprezentanţi ai grupurilor minorităţilor naţionale în legătură cu gradul de garantare a drepturilor acestora. Or, asemenea manifestări şi atitudini, venite chiar din interiorul ţării şi influenţând unele cercuri din exterior, inclusiv din ierarhiile statale cu autoritate în mecanismul de luare a deciziilor în sfera Consiliului Europei, nu puteau să nu trezească suspiciuni. Şi, mai ales, să nu afecteze derularea procesului de îndeplinire a procedurilor obligatorii pentru intrarea în CE, ceea ce relevă şi o retrospectivă a demersurilor româneşti în acest sens. Pe acest fond şi-au făcut remarcate prezenţa şi efectele unele exagerări care, uneori, au lăsat impresia, iar alteori au adus în prim plan certitudinea că faţă de România se manifestă reticenţă sau se practică discriminarea. Cu atât mai mult cu cât, mai ales în ultimul timp, aşa cum remarca şi Agenţia France Presse, "dorinţa ca România să fie admisă în Consiliul Europei a constituit unul din rarele obiective care întruneşte cvasiunanimitatea forţelor politice româneşti". Şi agenţia exemplifica: "Partidul minorităţii maghiare (UDMR), care a ridicat obiecţii pe motiv că garantarea drepturilor minorităţilor este insuficientă, a fost criticat de toate celelalte formaţiuni politice, inclusiv de aliaţii săi din cadrul opoziţiei".

Hotărârea de la Strasbourg este, indiscutabil, o decizie istorică şi ea confirmă o victorie a României. Nu e o izbândă a puterii, nici a opoziţiei, ci a poporului român. Ea trebuie interpretată nu euforic, ci realist, ca un act de prietenie şi înţelegere, de încurajare în privinţa eforturilor pentru a merge în pas cu celelalte state europene în procesul de democratizare. Este evident că exigenţele impuse de admiterea în CE au impulsionat procesul de schimbări democratice din România. Dar nu l-a consumat în totalitate, rămânând multe de făcut. Ţara noastră a trecut un examen, a câştigat o etapă majoră a lungii curse cu obstacole. S-a încheiat, astfel, ciclul stabilirii de raporturi juridice cu structurile europene şi euro-atlantice. Mai sunt, însă, de parcurs alte etape care nu vor fi nici lineare, nici uşoare. Unele repere le oferă chiar rezervele exprimate şi amendamentele prezentate la reuniunea Adunării Parlamentare de la Strasbourg. Unele privesc legislaţia şi exercitarea justiţiei, altele se referă la aplicarea şi respectarea principiului separaţiei puterilor sau la unele ambiguităţi ce ţin de promovarea democraţiei. Rezultatul favorabil al votului nu este un motiv pentru atenuarea eforturilor în vederea concretizării deziderateleor semnalate, evident luând în considerare realităţile şi privind în perspectivă. Consiliul Europei a decis, recent, ca orice ţară care obţine statutul de membru să informeze, în decurs de şase luni, asupra modului în care îndeplineşte angajamentele asumate. Şi, cum s-a dovedit, nu e vorba de o simplă formalitate. Iluzia că se poate construi un paravan de paradă în faţa adevărului nu are sorţi de reuşită. Trebuie să dea de gândit şi tergiversarea discutării, în Comitetul Miniştrilor al CE, a deciziei luate de Adunarea Parlamentară. Pentru că nu e vorba numai de aspectele procedurale, gândul poate duce la o manevră pentru ca România să nu participe la prima reuniune la nivel înalt a şefilor de stat şi de guvern ai ţărilor membre ale Consiliului Europei, ce va avea loc la Viena, în zilele de 8 şi 9 octombrie. Şi chiar dacă, în cele din urmă, s-a pus capăt incertitudinii, Comitetul Miniştrilor s-a reunit la 4 octombrie, validând votul din Adunarea Parlamentară, asemenea atitudine nu poate să nu dea de gândit şi să nu îndemne la acţiune pentru a corespunde standardelor, deoarece sugerează intenţia de a ţine România în planul doi în abordarea problemelor europene. Cel puţin pentru moment.

Ion STOICA

La Strasbourg, strădaniile domnului Năstase nu au fost în zadar...

Astfel, s-a alăturat celor 31 de state ce fac parte din cea mai veche şi cea mai largă organizaţie politică a continentului, înfiinţată cu 44 de ani în urmă. La Strasbourg, România a trecut ceea ce nu puţini comentatori şi oameni politici străini au numit "atestat de democraţie". Şi, dacă luăm ca etalon rezultatul votului din Adunarea Parlamentară a CE, l-a trecut cu brio: din 224 de deputaţi, 207 s-au pronunţat pentru, 6 împotrivă şi 11 s-au abţinut. Recunoştea chiar unul dintre raportorii CE pentru România când, în plenul Adunării, declara că "nici o ţară care a cerut aderarea la Consiliul Europei nu a făcut obiectul unei cercetări atât de atente". Atestă valabilitatea afirmaţiei numărul mare de parlamentari înscrişi pe lista vorbitorilor - 53, din care au luat cuvântul 28. Este drept că 25 au sprijinit cererea românească de aderare, dar nu poate fi trecut cu vederea faptul că, în dezbateri, au fost prezentate 9 amendamente şi 3 subamendamente.

Ce e...

în exclusivitate

DI Adrian Năstase, preşedintele Camerei Deputaţilor:

"Săptămâna 27 septembrie-3 octombrie 1993 va rămâne, fără îndoială, una dintre săptămânile faste ale istoriei româneşti post-revoluţionare, o săptămână în care s-au împlinit unele dintre speranţele pe care le-am avut, unele dintre dorinţele pe care ni le-am construit, pornind de la o idee frumoasă - aceea de a edifica o societate în care regula de drept să predomine chiar dacă, sigur, lucrul acesta nu poate fi realizat peste noapte. În acelaşi timp, de a intra, alături de celelalte ţări din zona centrală a continentului, în familia Consiliului Europei".

D! Oliviu Gherman, preşedintele Senatului:

"Am spus, cu mult timp înainte de a fi luată hotărârea de la Strasbourg, că aceasta semnifică o etapă finală a eforturilor noastre interne.Consider că votul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei certifică faptul că strădaniile noastre au fost, într-adevăr, utile în sensul în care Consiliul Europei concepe dezvoltarea normală a societăţii europene".

Consiliul Europei, care este o organizaţie politică interguvernamentală, a fost creat în 1949; are sediul la Strasbourg, în Palatul Europei.

• **Obiective**: elaborarea, întărirea şi urmărirea cadrului general-continental consacrat respectării drepturilor omului - civile, politice, sociale, economice; întărirea conlucrării şi cooperării dintre ţările membre în domenii cum sunt cultura, educaţia, securitatea, sănătatea, mediul şi patrimoniul, problemele tineretului, mass-media.

• **Componenţa**: 32 de ţări - Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Cipru, Danemarca, Elveţia, Estonia, Finlanda, Franţa, Germania, Grecia, Irlanda, Islanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, San Marino, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Ungaria.

• Structura organizatorică:

- Comitetul Miniştrilor, organ de decizie, compus din miniştrii de externe ai ţărilor membre ai căror delegaţi sunt acreditaţi permanent pe lângă CE.

- Adunarea Parlamentară, instanţa deliberantă, este alcătuită din reprezentanţi ai parlamentelor naţionale. Dispune de circa 50 de comisii şi subcomisii de lucru. Adunarea ţine trei sesiuni plenare pe an. Actualul preşedinte al Adunării: dl Miguel Angel Martinez (Spania).

- Secretariatul General cuprinde circa 900 de funcţionari. Secretar general: dna Catherine Lalumière.

• Pincipalele documente adoptate

Până în prezent au fost adoptate circa 150 de convenţii, între care cele privind: drepturile omului; cooperarea culturală; drepturile sociale; conservarea vieţii în natură şi a mediului natural al Europei; prevenirea torturii; fondul de dezvoltare social; represiunea terorismului; televiziunea transfrontalieră; protecţia datelor; violenţa spectatorilor la manifestările sportive.

Comitetul Miniştrilor

• **Competenţe**. Decide asupra activităţilor CE, studiind căile de urmat pentru aplicarea recomandărilor Adunării Parlamantare, propunerilor diverselor comitete interguvernamentale create în cadrul Consiliului Europei şi ale diferitelor conferinţe ale miniştrilor de resort. Adoptă programul de activităţi şi bugetul organizaţiei. Constituie un forum permanent în care statele membre dezbat probleme politice majore, de interes comun, cu excepţia aspectelor ce intră în sfera apărării naţionale: implicaţiile politice ale cooperării europene, dezvoltarea conlucrării cu statele din Europa Centrală şi de Est, apărarea instituţiilor democratice şi protejarea drepturilor omului.

• Structura şi procedura de lucru

Este format din cei 32 miniştri de externe ai statelor membre care se reunesc cel puţin de două ori pe an pentru a face bilanţul asupra cooperării europene şi a lua în dezbatere implicaţiile actualităţii

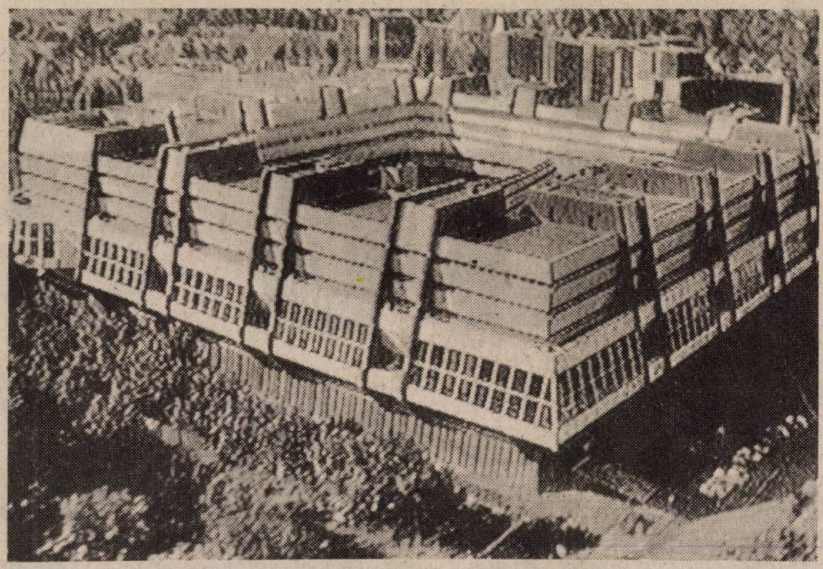

Sediul Consiliului Europei de la Strasbourg

politice. Ei exercită preşedinţia Comitetului, prin rotaţie, pentru o durată de şase luni. Delegaţii sunt reprezentanţii permanenţi ai guvernelor de pe lângă CE, având aceleaşi puteri de decizie ca miniştrii, ei controlează activitatea CE. Se reunesc cel puţin o dată pe lună. Deciziile obişnuite, inclusiv cele în probleme bugetare, sunt adoptate cu o majoritate de două treimi din voturile exprimate. Hotărârile importante, cum ar fi adoptarea de recomandări adresate guvernelor, necesită unanimi-tatea de voturi. În cazul aspectelor procedurale este suficientă majoritatea simplă.

• Puterea documentelor adoptate

Deciziile CM sunt transmise guvernelor sub formă de recomandări sau de convenţii şi acorduri europene. Acest organism adoptă, de asemenea, declaraţii sau rezoluţii asupra problemelor politice de actualitate într-un moment sau altul. Convenţiile şi recomandările sunt elaborate de comitetele de experţi guvernamentali. Iniţiativele politice sunt lansate, de obicei, cu prilejul conferinţelor miniştrilor din diferite domenii, reuniuni care se desfăşoară periodic. Convenţiile şi acordurile europene au caracter obligatoriu; odată ratificate de statele membre, trebuie incluse în legislaţiile naţionale.

• "Programul Demostene"

Este un program de asistenţă care are ca scop ajutorarea ţărilor din Europa Centrală şi de Est în înfăptuirea reformelor constituţionale, legislative şi administrative. Constă în punerea la dispoziţia ţărilor repective a experienţei şi expertizei CE şi statelor componente, în special în privinţa democraţiei pluraliste, drepturilor omului şi statului de drept. Cuprinde "ateliere" cu experţi din diferite ţări de pe continent, stagii de formare, vizite de studii, atribuiri de burse, producerea şi difuzarea de mijloace de informare.

• Dialogul Nord-Sud

Împreună cu Comunitatea Europeană a colaborat, în 1988, pentru organizarea Companiei publice europene asupra interdependenţei şi solidarităţii Nord-Sud. Obiective: sensibilizarea faţă de ideea interdependenţei mondiale şi de cea referitoare la solidaritatea între oameni, între state; pregătirea pentru acceptarea unor noi politici în relaţiile Nord-Sud; promovarea de legături între ce doi "poli", cu respectarea drepturilor omului şi democraţiei pluraliste. În noiembrie anul următor, CM a decis înfiinţarea, la Lisabona, a Centrului european pentru interdependenţă şi solidaritate mondială, cu principala menire de a contribui la promovarea cooperării între parlamentari, guverne, organizaţii neguvernamentale şi colectivităţi locale sau regionale, în scopul sensibilizării opiniei publice, în special a tineretului, în legătura cu problemele continentului şi ale omenirii, în ansamblu.

Adunarea Parlamentară

• **Componenţa.** Este prima adunarea europeană din istoria continentului. Prin aria de cuprindere, constituie cea mai mare adunare europeană, reprezentând un forum în care pluralismul politic din Europa se exprimă în deplină libertate. Membrii AP şi supleanţii acestora sunt aleşi sau desemnaţi de parlamentele naţionale. Numărul de reprezentanţi ai fiecărei ţări este proporţional cu populaţia - de la 2 la 18 - trebuind să reflecte principalele curente politice din forurile legislative naţionale. Adunarea cuprinde cinci grupuri politice: socialist; al partidului popular european; al democraţilor europeni, liberal, democrat şi reformator; pentru stânga unită europeană. Unii parlamentari nu fac parte din aceste grupuri. AP are un preşedinte pe care îl alege dintre membrii săi, acesta fiind în funcţie, de regulă, timp de trei ani. El şi cei 17 vicepreşedinţi formează Biroul Adunării.

• Statutul de invitat special

A fost instituit în 1989, cu scopul de a consolida legăturile cu parlamentele din ţările din Europa Centrală şi de Est, după ce acestea au pornit pe calea evoluţiei democratice. Statutul permite delegaţiilor care beneficiază de el să asiste la sesiunile plenare de la Strasbourg şi la reuniunile comisiilor AP la care sunt invitate. Se urmăreşte, astfel, încurajarea statelor în cauză în procesul de democratizare pentru a cunoaşte şi îndeplini condiţiile de admitere ca membru al CE. Au acest statut: Albania, Belarus, Croaţia, Letonia, Rusia, Ucraina. Israelul are statut de observator.

• **Procedura de lucru**. AP se reuneşte de trei ori pe an - primăvara, toamna şi iarna - în şedinţe plenare desfăşurate în hemiciclul de la sediu. Reuniunea de vară se desfăşoară în unul din statele membre.

• **Comisiile**. Sunt numeroase, având rolul de a pregăti lucrările AP şi fiind specializate pe domenii: politic; juridic şi drepturile omului; probleme sociale, de sănătate şi familie; cultură şi educaţie; mediu înconjurător; amenajarea teritoriului şi administraţie locală; ştiinţă şi tehnologie; agricultură ; probleme economice şi de dezvoltare; relaţii cu ţările europene nemembre; migraţii, refugiaţi şi demografie; relaţii parlamentare şi publice.

• **Competenţe**. Are un rol important în orientarea activităţilor CE, abordând nu numai teme de actualitate, ci şi de perspectivă. În prezent se axează pe contribuţia la integrarea ţărilor est şi central continentale în familia democraţiilor europene şi pe promovarea unei veritabile cooperări parlamentare între toate statele din Europa. Şi-a propus dezvoltarea cooperării transatlantice. La fiecare sesiune, o atenţie specială se acordă evenimentelor internaţionale, la dezbateri contribuind, în timp, personalităţi ale momentului între care: Winston Churchill, Konrad Adenauer, regele Spaniei, Juan Carlos, Papa Ioan Paul al II-lea, preşedintele Franţei, François Mitterrand, Mihail Go,baciov.

AP constituie, totodată, un forum parlamentar pentru alte organizaţii internaţionale cum sunt: OECD, Agenţia spaţială europeană, unele instituţii specializate ale ONU. Multe organizaţii neguvernamentale internaţionale participă, cu statut consultativ, la lucrările comisiilor şi la unele reuniuni desfăşurate sub egida AP. Adunarea organizează, periodic, cu sprijinul specialiştilor, conferinţe, colocvii şi audieri parlamentare publice referitoare la probleme ce privesc: violenţa, protecţia mediului înconjurător, emigrările, consumul de droguri, mass-media ş.a.

• "Conferinţele de la Strasbourg"

Inaugurate cu 10 ani în urmă, manifestările ce se desfăşoară din patru în patru ani sub acest generic reunesc parlamentari din lumea întreagă având ca scop declarat "ameliorarea şi întărirea democraţiei în lume".

Grupaj realizat de Ion STOICA

LUMEA

Sesiunea anuală a FMI şi BIRD

În căutarea secretului pierdut

Căutarea unor remedii la maladiile economiei mondiale a fost principala preocupare a sesiunii anuale a Fondului Monetar Internaţional şi a Băncii Internaţionale pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, care s-a desfăşurat săptămâna trecută la Washington. După o părere generală, consemnată şi în rapoartele instituţiilor de la Bretton Woods, 1993 va fi al patrulea an consecutiv de creştere slabă. Dar şi mai îngrijorător este faptul că nici şansele unei relansări a producţiei, în 1994, nu sunt încă sigure. Dimpotrivă, foarte mulţi participanţi s-au întrebat dacă nu cumva secretul creşterii economice a fost pierdut. Iar directorul general al FMI, Michael Camdessus, a avertizat că există riscul ca o serie de "tendinţe devastatoare" să lovească economia mondială.

Astfel de opinii au în vedere evoluţiile din economia ţărilor industrializate, îndeosebi din cea a SUA, unde, după o relansare viguroasă spre sfârşitul anului trecut, ritmul de creştere a început să slăbească. Japonia, a doua mare putere economică a lumii, a depăşit faza cea mai dificilă a recesiunii, dar semnele de înviorare rămân destul de timide. În schimb, statele vest-europene, cu excepţia Marii Britanii, continuă să cunoască, în ansamblu, un regres economic.

Politicile economice de până acum nu mai fac faţă actualei situaţii, au fost de părere mulţi miniştri de finanţe. Este nevoie, după aceştia, de o reformă de structură pentru a se putea relansa creşterea economică. Iar reforma cere bani. Aceiaşi specialişti consideră că reducerea deficitelor bugetare ar disponibiliza capitalurile necesare investiţiilor. O mai bună echilibrare a bugetelor în ţările industrializate, au spus ei, ar permite întoarcerea la politica dobânzilor scăzute, a creditelor ieftine - elemente indispensabile relansării economice.

De altfel, la întâlnirea "Grupului celor 7", care a avut loc în ajunul deschiderii sesiunii anuale a instituţiilor de la Bretton Woods, SUA au lansat un apel partenerilor lor din clubul celor mai bogate state ale lumii să facă eforturi suplimentare în vederea ieşirii din recesiune. Statele Unite s-au adresat, în special, Germaniei şi Japoniei, care, de teama inflaţiei, se opun deocamdată unei reduceri mai substanţiale a ratei dobânzilor.

Dacă nu vor fi luate măsuri mai ferme de relansare, s-a apreciat la Washington, creşterea economică nu va reuşi, nici în 1994, să îndiguie sporirea şomajului, care a atins deja proporţii intolerabile (32 milioane în ţările industrializate). Şomajul cronic distruge ţesutul social în numeroase state şi provoacă recrudescenţa protecţionismului şi xenofobia. O situaţie deosebit de periculoasă o cunoaşte Europa de est. Creşterea continuă a şomajului (care, după unele previziuni se va ridica, în 1994, la 20 la sută din populaţia activă) riscă să destabilizeze politic fostele ţări comuniste. După unii experţi, ar fi necesară o creştere economică între 5 şi 8 la sută pentru a se inversa actuala tendinţă de pe piaţa muncii. Toate ţările est-europene, inclusiv cele mai performante dintre ele, sunt însă departe de asemenea ritmuri de creştere. Deşi într-o proporţie mai mică decât în anii precedenţi, producţia ţărilor est-europene va scădea, după previziunile FMI, şi în 1994 (-1,1 la sută faţă de -10 la sută în 1993 şi -15 la sută în 1992). "Grupul celor 7", ca şi alte ţări industrializate, s-au arătat dispuse să sprijine, în continuare, reformele din Est, dar cu condiţia îndeplinirii unor criterii de performanţă în ce priveşte stabilizarea economică şi financiară a ţărilor din zonă. Întrebarea este, însă, dacă resursele interne ale statelor în cauză vor fi suficiente pentru a se putea îndeplini condiţiile de care depinde ajutorul extern.

Întrebarea este cu atât mai pertinentă cu cât, după unii vorbitori, cele două instituţii financiare internaţionale folosesc o abordare teoretică. Or, după opinia lor, aceasta este ca şi cum un medic i-ar spune pacientului: "Nu te voi trata cât timp vei rămâne bolnav". Dacă ţările est-europene ar reuşi să-şi stabilizeze situaţia, ele nu ar mai avea, firește, atâta nevoie de ajutor. Dar, perspectiva unui şomaj în masă în ţări cu o protecţie socială, în general, foarte slabă, sporeşte temerea că, în absenţa unei abordări mai realiste a problemelor tranziţiei, reforma economică ar putea pierde sprijinul social. Pentru ţările est-europene, s-a spus la Washington, cooperarea internaţională se dovedeşte mai necesară ca oricând. În absenţa ei, criza economică va fi, cu siguranţă, dublată de cea socială.

Gh. CERCELESCU

ONU
Preţul succesului

A 48-a sesiune a Adunării Generale a Organizaţiei Naţiunilor Unite şi-a inaugurat lucrările în plen, sub impactul unei probleme care, iată, condiţionează până şi activitatea forumului mondial: dificultăţile financiare.

"Naţiunile Unite nu mai sunt ceea ce erau în trecut. Organizaţia este acum un instrument concret pentru atingerea ţelurilor comune întregii lumi - a ţinut să precizeze secretarul general al ONU, Boutros-Boutros Ghali, la un dineu oferit în onoarea preşedintelui american Bill Clinton. Sper - a spus el - că atât suporterii, cât şi scepticii să înţeleagă care sunt condiţiile necesare succesului". Mai precis, secretarul general s-a referit la cele 1,9 miliarde dolari datorate de diverse state Organizaţiei Naţiunilor Unite, sumă destinată asigurării misiunilor de pace desfăşurate de ONU în diverse părţi ale lumii.

Din ce în ce mai numeroase şi mai complicate, problemele mondiale solicită, pentru rezolvarea lor, nu numai un intens şi susţinut efort politic şi diplomatic, ci şi fonduri adecvate. Numărul operaţiunilor ONU de menţinere a păcii s-a dublat în ultimii doi ani: de la 9, în septembrie 1991, la 16, în prezent. Costul lor a crescut corespunzător: de la 600 milioane dolari la 3,6 miliarde, până la sfârşitul acestui an. Eficienţa acţiunilor celor circa 80 000 de "căşti albastre", desfăşurate în "zonele fierbinţi" de pe glob - care, în ochii opiniei publice internaţionale reprezintă faţeta cea mai concretă a activităţii ONU - este tot mai mult dependentă de mijloacele financiare şi umane limitate pe care statele membre le pun la dispoziţia Organizaţiei mondiale.

ONU nu posedă o "baghetă magică" - a avertizat Boutros Ghali, iniţiatorul unei ambiţioase "agende pentru pace", care a încurajat forul internaţional să inoveze în acţiunile sale, părăsind cărările bătătorite ale operaţiunilor de pace. Naţiunilor Unite li s-a încredinţat în vremea din urmă - constata, de pildă, agenţia "France Presse" - gestiunea unor crize pe care marile puteri nu au mai vrut sau nu au mai putut să le rezolve direct. Considerate, odinioară, doar garante ale neutralităţii, forţele de pace ale ONU au fost, astfel, antrenate în Somalia, într-o logică a confruntării, nezitând să deschidă focul împotriva civililor, în cadrul operaţiunilor destinate să ducă la capturarea liderului rebel somalez, Farah Aidid. În schimb, în Bosnia-Herţegovina, rolul ONU se limitează la aspectele umanitare, "căştile albastre" neintervenind în lupte. Şi în primul caz şi în al doilea, atitudinea adoptată stârneşte şi reproşuri. Totuşi, noi misiuni de pace continuă să fie aprobate de Consiliul de Securitate, de pildă, recent, în Siberia şi Haiti, fiind înţeleasă, înainte de toate, necesitatea demersului paşnic al ONU, raţiunea existenţei sale de for garant al păcii mondiale.

Mai puţin bine înţelese par a fi obligaţiile statelor membre de a-şi plăti cotizaţiile. Doar 10 la sută dintre ele sunt la zi cu cotizaţiile. Pincipalul debitor sunt SUA, a cărei datorie către ONU atinge un miliard de dolari. În acelaşi timp, însă, Statele Unite sunt şi principalul contribuabil.

"Criza financiară a devenit o problemă de supravieţuire pentru ONU" - a subliniat Boutros Ghali, care a recunoscut că anul care a trecut de la precedenta sesiune a Adunării Generale a însemnat şi o serie de experienţe descurajante: "Noi boli, foamete, haosul, violenţa au năruit speranţele multor oameni". Dar - a spus secretarul general - a 48-a sesiune reprezintă "un nou capitol de istorie", apelând la liderii mondiali să coopereze pentru rezolvarea numeroaselor probleme cu care se confruntă omenirea.

Aproximativ 47 de şefi de stat sau de guvern, peste 100 de miniştrii de externe vor lua cuvântul, în aceste trei săptămâni cât vor dura lucrările în plenul Adunării Generale a ONU, pentru a prezenta politica externă a ţărilor lor. Cu interes vor fi urmărite, fără îndoială, demersurile unor state ca Germania, Japonia şi alte mari ţări de a deveni membri permanenţi ai Consiliului de Securitate, ca şi tentativele de "împăcare" cu Naţiunile Unite ale unor ţări ca Israelul sau Africa de Sud.

Dar multe vor fi problemele abordate de la tribuna sau pe culoarele impozantului edificiu-sediu al ONU de la New York. După cum multe şi deosebit de stricte sunt măsurile luate pentru asigurarea securităţii numeroaselor personalităţi sosite din întreaga lume. Dar amintirea atentatului, din februarie, de la World Trade Center ca şi descoperirea, cu numai câteva luni în urmă, a unui complot ce viza aruncarea în aer a unor importante obiective new yorkeze, între care şi sediul ONU, au determinat autorităţile să acorde o atenţie aparte, mult sporită faţă de anii anteriori, măsurilor de securitate.

Ileana IONESCU

BILL CLINTON

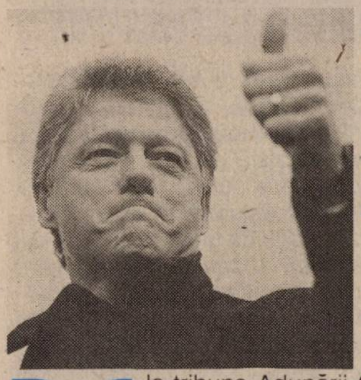

risipeşte temerile

De la tribuna Adunării Generale, unde a luat cuvântul în prima zi a sesiunii actuale, Bill Clinton - cel mai tânăr preşedinte american care a vorbit la ONU - a ţinut să risipească temerile că, rămasă unica superputere, ţara sa s-ar putea retrage într-o atitudine de izolare. Dimpotrivă - a asigurat şeful Executivului american - Statele Unite rămân ferm angajate pe plan mondial.

● In discursul său, el a subliniat necesitatea stopării proliferării nucleare ca şi a extinderii democraţiilor puternice şi a economiilor de piaţă în întreaga lume. Bill Clinton a cerut măsuri pentru controlul uraniului îmbogăţit şi al plutoniului, interzicerea testelor nucleare, respectarea de către AIEA a dezafectării ogivelor nucleare. In plus, s-a pronunţat în favoarea unui moratoriu asupra experienţelor nucleare (clară referire la China) şi a ratificării de către toate statele a Convenţiei asupra interzicerii armelor chimice.

● In privinţa misiunilor de menţinere a păcii, în special cea din Bosnia, preşedintele american a precizat condiţiile participării SUA cu trupe, respectiv, desfăşurarea operaţiunii sub comanda NATO, cu participarea şi a altor ţări la susţinerea costului misiunii, stabilirea unor termene precise de declanşare şi încheiere a operaţiunii, a unei strategii clare şi a mijloacelor tehnice de realizare, înfiinţarea unui cartier general al forţelor de pace.

● Statele Unite - a spus Bill Clinton - vor achita contribuţia lor la ONU, dacă acesta va introduce reforme profunde. ONU - a menţionat preşedintele - trebuie "să se reinventeze", dacă doreşte să fie un organism relevant în lumea actuală, să elimine risipa şi birocraţia.

Preşedintele american a cerut înfiinţarea unui oficiu al inspectorului general al ONU, astfel încât organizaţia să-şi câştige o solidă reputaţie de integritate şi corectitudine.

(I.I.)

KREMLINUL ŞI "FITILUL" ABHAZ

Acordul de pace georgiano-abhaz, încheiat la 27 iulie a.c., ar fi trebuit să pună capăt războiului izbucnit cu un an în urmă. Mediată de Rusia, înţelegerea de la Moscova prevedea retragerea treptată a efectivelor militare din zona de luptă, sub supravegherea observatorilor ruşi şi ai Naţiunilor Unite. Dar echilibrul precar s-a frânt după mai puţin de o lună şi jumătate. Incurajaţi de situaţia dezavantajoasă pentru autorităţile de la Tbilisi, afectate de o dublă criză - economică şi politică, susţinătorii fostului preşedinte Zviad Gamsahurdia au declanşat, la începutul lunii septembrie, puternice acţiuni militare în vestul Georgiei. Preşedintele Şevardnadze a cerut deputaţilor instituirea stării de urgenţă şi suspendarea temporară a Parlamentului. După o reuniune, în care liderul georgian a fost acuzat de tendinţe dictatoriale, legislativul, neliniştit de ştirile venite de pe noul front, a acceptat cererile. Inarmat cu puteri speciale, Şevardnadze s-a îndreptat către Mingrelia, fieful "zviadiştilor", pentru coordonarea acţiunilor de înăbuşire a rebeliunii. In acest moment, secesioniştii abhazi, încălcând acordul de pace, au trecut linia de încetare a focului şi au declanşat atacul asupra capitalei Suhumi. Intr-o telegramă disperată, adresată preşedintelui Elţin, Şevardnadze a acuzat Moscova că nu şi-a respectat obligaţiile asumate prin acordul la care a fost cosemnatară. "Poporul nostru se simte încă o dată înşelat de aceia care au semnat acordurile, dar nu au făcut nimic pentru a le implementa", a declarat liderul georgian, arătând că, în urma acţiunilor de retragere a trupelor şi armamentului, Suhumi a rămas un oraş fără apărare. In ciuda somaţiilor ferme ale Consiliului de Securitate sau mai firave ale Moscovei, abhazii au continuat atacurile asupra oraşului. Şevardnadze a cerut georgienilor să vină să apere Suhumi; el însuşi s-a îndreptat spre capitala abhază, pentru a organiza rezistenţa. Cercul a început să se strângă tot mai mult şi singura forţă capabilă a-i opri pe abhazi era armata rusă aflată în zonă. "Totul depinde de cum va acţiona Rusia", a declarat în acele zile liderul georgian, într-un interviu acordat agenţiei DPA. Moscova şi-a trimis oficialii să negocieze cu cele două tabere. La Tbilisi, Gudauta sau la Soci, Boris Pastuhov, ministrul adjunct de externe, şi apoi Pavel Gracev, ministrul apărării, au purtat convorbiri cu liderii georgieni şi abhazi. Intors la Moscova, Gracev a învinuit ambele părţi că nu doresc pacea. El a afirmat că este prea târziu pentru aplicarea planului său, respins iniţial de Tbilisi, de a interpune între cele două forţe trupe ruse de menţinere a păcii şi a cerut ge-

orgienilor, să se retragă din Abhazia. În ciuda continuării convorbirilor de la Soci, calificate de liderul georgian drept o "farsă", şi a deciziei premierului rus Cernomîrdin, de a opri aprovizionarea abhazilor cu hrană şi electricitate, forţele secesioniste au pătruns în Suhumi. Din mijlocul apărătorilor oraşului, Şevardnadze a adresat Rusiei şi celorlalte foste republici unionale, precum şi Naţiunilor Unite, un "strigăt din inimă" pentru salvarea Georgiei şi a poporului său. El a avertizat că Abhazia este "fitilul" care poate arunca în aer nu numai Georgia, dar şi Rusia. Ultimele zile de rezistenţă au fost marcate de violente lupte de stradă. Într-o intervenţie, în sfârşit salutară, trupele ruse au contribuit la evacuarea, pe mare sau pe calea aerului, a câtorva mii de civili. Secesioniştii au lansat rachete asupra aeroportului oraşului, doborând câteva avioane, printre care şi pe acela care aducea la Suhumi delegaţia ce purtase convorbiri la Soci. La 27 septembrie, oraşul a fost cucerit, secesioniştii arborând drapelul abhaz deasupra clădirii guvernului local. Preşedintele georgian a reuşit să scape, la bordul unui avion cu refugiaţi. În ultimele clipe de agonie ale rezistenţei, Parlamentul georgian, suspendat cu două săptămâni în urmă, s-a reunit într-o sesiune de urgenţă, cerându-i preşedintelui să se întoarcă la Tbilisi, marcat nu numai de neliniştea pierderii capitalei abhaze, ci şi de iminenţa apariţiei unor lupte pentru putere. Înfrângerea georgienilor la Suhumi, cea mai importantă poziţie deţinută de georgieni în Abhazia, constituie o grea lovitură pentru conducerea de la Tbilisi. În acelaşi timp, ea ar putea pecetlui soarta politică a lui Eduard Şevardnadze. În ciuda conotaţiilor etnice, teritoriale sau religioase, firele conflictului georgiano-abhaz duc la Kremlin. Epopeea oraşului Suhumi pare a fi, înainte de toate, o acţiune de "pedepsire" a actualelor autorităţi de la Tbilisi, refractare, deocamdată, aderării la CSI. În plus, ea demonstrează importanţa pe care şi-o menţin forţele armate, care, iată, pot avea un greu cuvânt în determinarea unor evoluţii politice. O publicaţie britanică era de părere că "episodul Suhumi" e o trădare a Rusiei lui Elţin de către Rusia lui Gracev.

Mihai DINESCU

Nu demult, liderul georgian Şevardnadze mai credea că: "Rusia este ultima noastră speranţă"

Abhazia, una din cele două republici autonome ale Georgiei, se întinde în nord-vestul ţării, de-a lungul ţărmului Mării Negre, pe o suprafaţă de 8600 km pătraţi. Abhazii constituie numai 17 la sută din cei 500 000 de locuitori ai regiunii; mai apropiaţi ca filiaţie de grupurile etnice din zona muntoasă a Caucazului, ei reprezintă acum o minoritate în propriul lor teritoriu! Conflictul dintre georgieni şi abhazi s-a accentuat după 23 iulie 1992, când Parlametul de la Suhumi, capitala republicii, a votat suveranitatea Abhaziei. Două zile mai târziu, Eduard Şevardnadze, noul preşedinte georgian ales după înlăturarea lui Zviad Gamsahurdia, în luna ianuarie a aceluiaşi an, a declarat ilegală hotărârea legislativului abhaz, iar la 13 august, trupele georgiene au intrat în Suhumi. Era începutul unui război sângeros, al cărui sfârşit nu se întrezăreşte încă şi care, până acum, a provocat peste 3 000 de victime.

De fapt, criza abhază îşi are rădăcinile cu mult înainte de iulie 1992, iar cauzele ei se află dincolo de disensiunile etnice sau confesionale. În secolul X, regatul Abhaziei a fost alipit Georgiei. După invazia otomanilor, patru secole mai târziu, regiunea este convertită la islamism. La începutul secolului XIX, Abhazia, asemenea celei mai mari părţi a Transcaucaziei, cade sub dictatura ţarilor de la Kremlin. Spre deosebire de georgieni, abhazii s-au opus avansării imperiului rus; după înfrângere, jumătate din locuitorii regiunii au fugit în Turcia, pământurile lor fiind ocupate de ţăranii georgieni. După venirea la putere a comuniştilor, teritoriul a primit, în 1922, statutul de republică sovietică. Opt ani mai târziu, georgianul Stalin a reintegrat teritoriul în Georgia, ca republică autonomă. În 1989, pe fondul sfârşitului de perestroikă şi al apariţiei semnelor de dezintegrare a imperiului, la Suhumi au apărut primele tulburări, amplificate de intenţia autorităţilor georgiene de a transforma Universitatea de aici în filială a celei din Tbilisi. În replică, au izbucnit ciocniri şi în capitala georgiană, înăbuşite prin intervenţia Armatei Roşii, în aprilie 1989. Brutalitatea Kremlinului a declanşat trezirea mândriei naţionale a georgienilor, determinând desprinderea republicii din Uniunea Sovietică.

TRATATIVE SUB PATRAFIR

ŞI LUPTE DE STRADĂ LA MOSCOVA

Săptămâna trecută, două categorii restrânse de persoane au simţit din plin rigorile iernii timpurii peste bătrâna capitală a maicii Rusia. Mai întâi, cele câteva sute de poliţişti şi militari din faimoasele trupe OMON ale ministerului de interne, zgribuliţi în spatele camionelor şi rulourilor de sârmă ghimpată cu care era înconjurată "Casa Albă", după cum numesc moscoviţii palatul parlamentului Federaţiei Ruse, din imediata apropiere a râului ce taie prin mijloc oraşul. Parlamentarii, puşi pe liber de preşedintele Elţin prin decretul său din 21 septembrie şi asediaţi în incinta clădirii, sufereau, la rândul lor, de pe urma conflictului, fiind lipsiţi de încălzire şi curent electric, tăiate prin bunăvoinţa adversarilor acestora de la guvern. Continuând rezistenţa, în ciuda somaţiilor de a evacua sediul parlamentului, deputaţii, al căror număr s-a mai subţiat pe parcurs, ţineau şedinţe permanente la lumina lumânărilor încălzindu-se şi prinzând curaj cu ajutorul vechiului leac rusesc împotriva gerului - sfânta vodcă. Concomitent, anatemele şi excomunicările erau azvârlite cu generozitate, de la Kremlin la "Casa Albă" moscovită şi viceversa.

Când se părea că legislativul demis de executiv a pierdut definitiv partida, un suflu de crivăţ regional i-a refăcut, pentru moment, moralul, determinându-i să continue bătălia. Pe neaşteptate, executivul, care se asigurase atât de sprijinul unor importanţi şefi militari şi a unor forţe politice autohtone, cât şi de solidaritatea internaţionalistă a majorităţii covârşitoare a guvernelor lumii, s-a confruntat cu o neplăcută opoziţie din partea conducerilor regiunilor, republicilor şi teritoriilor autohtone componente ale Federaţiei Ruse. Un număr de 62 dn cele 88 de consilii ale acestora au cerut, ultimativ, echipei de la Kremlin, să-şi retragă trupele asediatoare şi să poarte tratative cu parlamentarii în vederea ajungerii la o reconciliere. In caz contrar, entităţile locale ameninţau cu instituirea unor sancţiuni împotriva executivului, regiunile şi republicile autohtone din Siberia mergând până la a anunţa posibila creare a unui stat de sine stătător, de la Urali şi până la Pacific.

Perspectiva sumbră a fărâmiţării Federaţiei Ruse, l-a determinat pe preşedintele Elţin, care se arătase, în prealabil, extrem de intransigent, să consimtă începerea unui dialog între executiv şi legislativ pentru a găsi o ieşire din contorsionata confruntare. Pe post de arbitru a fost solicitat patriarhul pravoslavnicei biserici ortodoxe ruse, Aleksei al II-lea, urmând ca acesta să le adreseze încrâncenaţilor adversari creştinescul îndemn: "Pace vouă!"

Şi astfel, foşti comunişti din executiv şi legislativ au început negocieri sub patrafir, la mănăstirea mitropolitului Kiril al capitalei ruse. La scurt timp, reprezentanţii celor două părţi au ajuns la un acord de compromis: autorităţile municipale vor racorda din nou "Casa Albă" la curentul electric şi încălzire iar deputaţii vor preda armele aflate în incinta clădirii. Se părea că astfel se va putea deschide calea unei înţelegeri rapide şi în alte probleme în dispută. Dar deputaţii rămaşi încă în sediul parlamentului, bazându-se pe câteva sute de voluntari veniţi în spijin, printre care şi un detaşament de salvatori din aşa-numita republică nistreană, au refuzat printr-un vot unanim, să respecte acordul, condiţionând predarea armelor de retragerea în prealabil a tuturor trupelor asediatoare. Preşedintele Elţin a ripostat imediat cu iritare declarând că nu va face nici un rabat, în direcţia reluării dialogului început, până ce armamentul nu va fi scos din sediul parlamentului.

In continuare, în cursul zilei de duminică, situaţia s-a agravat când mai multe mii de demonstranţi pro-parlamentari au spart barajele forţelor de ordine reuşind să pătrundă în piaţa din faţa "Casei Albe". Principalii adversari ai lui Elţin, vicepreşedintele republicii, generalul Ruţkoi şi preşedintele parlamentului, Hasbulatov a incitat mulţimea, în cadrul unui miting improvizat, să ia cu asalt primăria, postul de televiziune şi să atace Kremlinul. De aici încolo, evenimentele au degenerat în confruntări sângeroase între partizanii legislativului şi forţele de ordine, culminând cu ocuparea şi devastarea sediului primăriei şi incendierea unei aripi a postului TV Ostankino. Aici, în cursul nopţii, s-a desfăşurat o bătălie în toată regula, fiind înregistraţi, conform unor date provizorii, 24 de morţi şi peste 150 de răniţi.

Intre timp, după ce preşedintele Elţin a decretat starea de urgenţă la Moscova, armata a intervenit în forţă pentru restabilirea ordinei, deplasând în capitală, două divizii de paraşutişti şi mari unităţi de blindate. În zorii zilei de luni, forţele militare fidele preşedintelui Elţin au început asaltul clădirii parlamentului folosind tancuri şi artilerie.

Evenimentele dramatice de la Moscova evidenţiază, odată mai mult, haosul ce domneşte astăzi în Rusia postcomunistă. Un haos greu de imaginat că ar putea fi eradicat complet prin folosirea forţei. Deşi negocierile sub patrafir au eşuat, speranţa Rusiei, a păcii ei, rămâne mai departe în mâinile Domnului.

I. VLĂSCEANU

Prezumţia de nevinovăţie

Încă din ani '50, Tito obişnuia să spună atunci când era întrebat despre Iugoslavia: "Eu trebuie să rezolv 7 probleme. Am un stat care foloseşte **două** alfabete - latin şi chirilic; în care se vorbesc **trei** limbi - sârbo-croata, slovena, macedoneana; în care se practică **patru** religii - islamismul, ortodoxismul, catolicismul şi iudaismul; care grupează oameni de **cinci** naţionalităţi - sloveni, croaţi, sârbi, muntenegreni şi macedoneni; formând **şase** republici - Serbia, Croaţia, Slovenia, Bosnia-Herţegovina, Macedonia şi Muntenegru şi având **şapte** vecini".

Deşi conştient de problemele în sine şi de implicaţiile presupuse de această situaţie, ne îndoim că Iosip Broz Tito - "tiranul luminat" al unei Iugoslavii apuse la scurt timp după moartea sa - a putut să întrevadă tensiunile şi aspectul lor dramatic din ultimul timp. Există şi astăzi familii - fie sârbe, fie croate - care ţin portretul lui Tito în casă, pe perete. Aşa cum există şi mulţi care îl consideră ca principalul vinovat de criza iugoslavă.

TRIBUNALUL INTERNAŢIONAL PENTRU FOSTA IUGOSLAVIE încearcă să stabilească un anumit grad de vinovăţie al celor implicaţi efectiv în conflict. El şi-a început activitatea în luna septembrie a acestui an, conform Rezoluţiilor 808 şi 827 ale Consiliului de Securitate. Este alcătuit dintr-un procuror - propus de secretarul general - şi din 11 judecători, de naţionalităţi diferite - propuşi de statele membre şi aleşi de Adunarea Generală ONU. Are drept competenţe judecarea acelora care au ordonat sau executat crime de război sau încălcări grave ale drepturilor omului în fosta Iugoslavie (lideri politici, membri ai forţelor armate sau ai miliţiilor etc.). Poate condamna la închisoare, dar nu poate pedepsi cu moartea.

Cu o lună în urmă, înainte de impasul în care ajungeau negocierile de pace de la Geneva, Consiliul de Securitate adopta o ultimă rezoluţie privind Bosnia-Herţegovina. La punctul şapte al acestei rezoluţii, cu numărul 859, se arată: "Consiliul de Securitate face apel la principiul **responsabilităţii individuale** în cazul crimelor de război şi al altor încălcări ale dreptului umanitar internaţional".

Întâmplarea face să fi trăit şi noi, aici şi de curând, experienţa unui tribunal care a stabiltit responsabilităţi individuale pentru ce s-a întâmplat în România de până în '89 - Postelnicu, Bobu, Coman... Şi ne punem întrebarea: cum se poate stabili, cu precizie, vinovăţia cuiva? Iar în cazul Iugoslaviei : cum poţi stabili dacă ţăranul din Bosnia este vinovat sau nu atunci când omoară ca să-şi apere pământul? Sau cum îl poţi pedepsi pe cel care, omorând, o face prin tortură şi victimele sale sunt bătrâni, femei sau copii? Cu puţin timp în urmă, citeam un raport al Federaţiei Internaţionale de Cruce Roşie: "Războiul civil din fosta Iugoslavie duce, în continuare, la degradarea zilnică a situaţiei. În afara zonelor de conflict, relatările despre atrocităţile comise duc la creşterea tensiunii în rândul refugiaţilor care fac parte din cele trei comunităţi etnice, precum şi între refugiaţi şi comunitatea care îi primeşte". "În Croaţia sunt 150000 de refugiaţi şi numărul lor continuă să crească". "În Serbia şi Muntenegru sunt 520000 de refugiaţi".

I. B. Tito:"tiranul luminat" al unei Iugoslavii apuse

De la Tito şi până la ultimul soldat care luptă astăzi pe fronturile din Bosnia; de la Miloşevici la Tudjman; din Arabia până la Vatican şi de la Washington la Moscova - nu suntem oare cu toţii (inclusiv ziariştii) vinovaţi, într-un fel sau altul, de tragedia care se desfăşoară în inima Europei? Poate suntem prea aproape, în timp şi spaţiu, pentru a şti cine este vinovatul. Şi poate nu acest lucru contează în acest moment. Stabilirea gradului de vinovăţie nu rezolvă, în fond, o criză cu atâtea implicaţii istorice, geografice, politice, religioase şi etnice.

La puţin timp după izbucnirea conflictului iugoslav, un lider politic din Atena exclama: "Este o ruşine pentru întreaga Europă!" Ar exista, totuşi, şi o soluţie - înţelegerea cât mai justă a tensiunilor şi efectelor real-tragice ale acestora şi, apoi, asumarea lor - conform principiului responsabilităţii individuale - de către toate părţile implicate şi interesate.

Dana POPESCU

DOCUMENTAR

TRIBUNALE EXCEPŢIONALE

• TRIBUNALUL INTERNAŢIONAL DE LA NÜRNBERG

Creat în august 1945, a funcţionat din 20 noiembrie 1945 până la 1 octombrie 1946. Procesul a fost intentat de Aliaţi unui număr de 24 de înalţi responsabili naziști (dintre care un caz a fost amânat, a avut loc o sinucidere şi o condamnare în contumacie) şi unui număr de 8 organizaţii. Alcătuit dintr-un preşedinte (britanic), un ministru public (american), judecători şi asesori din Statele Unite, Marea Britanie, Franţa şi URSS. Capete de acuzare: conspiraţie, crime împotriva umanităţii, crime împotriva păcii, crime de război. Verdict: 11 condamnări la moarte prin spânzurare, 7 condamnări la închisoare de la 10 ani la închisoarea pe viaţă, 3 achitări, 4 organizaţii condamnate.

• TRIBUNALUL INTERNAŢIONAL MILITAR PENTRU EXTREMUL ORIENT

Cu sediul la Tokio, a funcţionat de la 3 mai 1946 la 12 noiembrie 1948. Alcătuit din câte un reprezentant al ţărilor angajate în operaţiunile împotriva Japoniei. Proces intentat de ţările aliate (Australia, Canada, Belgia, China, Franţa, Marea Britanie, India, Olanda, Luxemburg, Filipine, Noua Zeelandă, URSS, SUA) unui număr de 28 de responsabili politici şi militari. Capete de acuzare: crime împotriva păcii, crime de război, crime împotriva umanităţii. Verdict: 7 condamnări la moarte prin spânzurare, 16 condamnări la închisoare pe viaţă.

CURŢI PERMANENTE

• CURTEA INTERNAŢIONALĂ DE JUSTIŢIE

Cu sediul la Haga. Alcătuită din 15 judecători, aleşi de Adunarea generală şi Consiliul de Securitate ONU. Creată în 1945, conform Cartei Naţiunilor Unite. Competenţe: reglementarea diferendelor de ordin juridic dintre state. Exemple - delimitarea frontierelor terestre sau maritime, luarea de ostateci, experimente nucleare etc.

• CURTEA DE JUSTIŢIE A COMUNITĂŢILOR EUROPENE

Cu sediul la Luxemburg. Alcătuită din 13 judecători, numiţi de comun acord de guvernele ţărilor membre. Creată în 1952, conform Tratatului de la Roma. Competenţe - reglementarea litigiilor ce ţin de dreptul comunitar. Exemple - liberul acces pe piaţă al produselor comunitare, coordonarea legislaţiilor naţionale cu directivele comunitare.

• CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

Cu sediul la Strasbourg. Alcătuită din 31 de judecători (câte unul din fiecare stat membru) aleşi de Adunarea Consultativă a Consiliului Europei. Creată în 1959, conform articolului 56 al Convenţiei Europene a drepturilor omului din 1950. Competenţe - aplicarea de către statele membre a Convenţiei Europene a drepturilor omului. Exemple - tratamente inadecvate faţă de deţinuţi, ineficienţa justiţiei, atacuri asupra libertăţii presei.

TRIBUNALE NEGUVERNAMENTALE

• TRIBUNALUL RUSSELL

Creat în 1966 de filosoful britanic BERTRAND RUSSELL. Alcătuit din personalităţi ale lumii intelectuale (Jean-Paul Sartre, Laurent Schwartz) cooptate. A condamnat angajarea americană în Vietnam (1966), încălcarea drepturilor omului în America Latină, etnocidul împotriva indienilor. Condamnări morale, fără valoare juridică. A încetat să existe în 1980.

• TRIBUNALUL PARLAMENTULUI POPORULUI

Creat în 1979 de LELIO BASSO, senator italian. Alcătuit din juriști şi personalităţi din întrega lume, cooptaţi. Statut consultativ conform Naţiunilor Unite. A condamnat, în special, acţiunea URSS în Afganistan, Indonezia şi Timorul Oriental şi, recent, a Chinei în Tibet. Sentinţele sale nu au valoare executorie.

la de EST VEST

Radu BUDEANU

"Dogmatic - Cola"...

Imobilismul soporific, obtuzitatea leneşă şi non-evenimentul nu mai reprezintă constantele imuabile ale Estului. Întregul Răsărit s-a elasticizat furibund: păruielile se ţin lanţ, mini-războaiele şi războaiele medii fac carieră, răsturnările politice se accelerează, scandaluri de toate calibrele pocnesc asurzitor pe scenele publice unde o faună extravagantă îşi dă în petec non-stop. Sărăcită, dezamăgită şi desconsiderată ţanţoş, opinia publică stă cuminte în parcajul forţat în care a fost comasată de o tranziţie mai degrabă lugubră decât promiţătoare. Întâmplările

În actuala situaţie - când comuniştii au revenit la putere- preşedintelui polonez nu-i mai rămâne decât să strângă rândurile partizanilor

nemaipomenite se succed cu o asemenea repeziciune încât "masele largi" nu mai au timp să le digere şi să le perceapă în grozava lor semnificaţie. Nimic nu mai miră pe nimeni. Apatia, întreruptă de duelurile aprige între grupuri de interese dintre cele mai obscure, pare să fi devenit regula Răsăritului, un Răsărit ieşit delirant dintr-un coşmar şi aruncat cu grăbire în coşmarul următor.

Trei evenimente care ar fi meritat un impact uriaş s-au consumat simultan dar nu au scos masele de răsăriteni din acra lor placiditate. Analiştii, politicienii de servici şi gazetarii febrili au clocotit, au emis tirade şi au tras colosale semnale de alarmă. Publicul a recepţionat, a comentat evaziv şi şi-a cotrobăit mai departe în coşniţele goale. În felul acesta istoria începe să se despartă de opinia publică, evenimentele se artizanează de către o mână de oameni aflaţi conjunctural la putere şi destinul continentului devine o ţurcă, un joc de popice, o glumă sinistră trasă pe barba unor preopinenţi întâmplători.

In Polonia comuniştii au revenit la putere, în Rusia s-a dat o lovitură de stat... au fost comentate dar nu au emoţionat adecvat exact pe "beneficiarii" lor - civilii normali răsfiraţi între Elba şi Volga.

Ce gândeşte, în schimb, Coca-Cola despre evenimentele din Polonia? Coca-Cola gândeşte în stil american adică, robust, tactic şi pragmatic. Abordând rezultatele recentului scrutin polonez reprezentantul concernului la faţa locului a arătat: "Am investit aici 280 de milioane de dolari. Nu mă tem de guvernarea stângii pentru că ea nu mai poate aduce nici schimbări totale în sistemul economic şi nici naţionalizarea"... Aşadar, stânga revine dar nu şi vechiul sistem. Stânga e sortită să ia puterea pentru a gestiona capitalismul. Acest lucru nu s-a întâmplat cu trei ani în urmă când, într-o serie de ţări est-europene, la putere a venit dreapta dar nu pentru a perfecţiona şi umaniza socialismul, ci pentru a-i pune punct. Chiar la noi, unde nu se poate bănui că după revoluţie s-a aşezat la cârmă dreapta istorică vechiul regim chiar dacă nu a murit a paralizat. Ce îndreptăţeşte, aşadar, prognoza unui concern supra- capitalist să privească nonşalant revenirea comuniştilor la putere? Pur şi simplu colapsul veri-

"democratică" şi, ca un făcut, în aceleaşi momente la Moscova s-au pus bazele noii Uniuni Sovietice. Luate împreună toate aceste evenimente ar fi trebuit să năucească Estul şi Vestul împreunate de încheierea războiului rece. Repet: faptele

ficat al socialismului. Un colaps manifestat total şi ireparabil pe terenul demonstraţiei celei mai stricte, acolo unde vorbele, intrigile, lozincile şi jocurile de toate felurile nu au ce căuta: economia. Socialismul nu a murit în 1989. Atunci, în cadrul răzmeriţelor din est, s-a stabilit prin consens răsăriteano- apusean doar "publicarea" ferparului sistemului totalitarist. Socialismul a intrat în comă când Reagan a decolat programul său faimos privind "războiul stelelor" şi când la Moscova s- a constatat - cu statisticile pe masă - că socialismul nu mai poate ţine pasul cu competiţia impusă de capitalism. Acesta e adevărul curat şi incomod, desigur, pentru corifeii drepturilor omului şi a luptătorilor eroici dar naivi ai tuturor revoluţiilor din est. Lagărul socialist şi-a dat obştescul sfârşit într-un război economic şi nu într-unul politic dus de supuşi împotriva dictatorilor. Revoluţiile au fost doar forma îmbrăcată de un conţinut care făcuse explozie. Revenirea comuniştilor la putere în Polonia este, aşadar, o întorsătură dramatică dar nu ireparabilă. Vâltoarea din Rusia se încadrează în acelaşi proces. Occidentul nu a votat precipitat şi unanim în favoarea lui Elţin pentru că preşedintele în exerciţiu ar fi simpatic, jovial şi manipulabil spre deosebire de "preşedintele" interimar Ruţkoi care este violent, corupt, conservator şi labil psihic. Occidentul a votat cu Elţin pentru că el reprezintă reforma şi reforma este singura alternativă nu numai agreată de Vest dar şi inevitabilă pentru Est. Cât priveşte constituirea Comunităţii Economice a Statelor Independente, montată exact când în jurul Casei Albe gospodine şi gospodini se înarmau cu coctailuri Molotov, pentru a-i apăra pe tovarăşii parlamentari, ea nu este decât o încercare de a continua pe hârtie cea ce nu se mai poate întrezări în realitate. Ea este expresia nostalgiei financiare după un imperiu politic care a dispărut. Desigur, intenţia are coerenţa ei. Se uită însă, cu premeditare, că rubla şi-a pierdut consistenţa şi puterea de pătrundere. Dincolo de toate acestea rămâne, fireşte, ca o simptomatică reacţie globală, abulismul public de care vorbeam la început. Şi acesta este normal. În fond puţini au intrat în capitalism în tot răsăritul. Minoritatea expresă a noilor miliardari nu este elocventă statistic. Masa largă de răsăriteni a rămas suspendată între automatismele comuniste şi mizeria unei experienţe concretizată în forme puerile. Dar procesul este în curs. Capitalismul vine. Dacă nu mâine, poimâine...

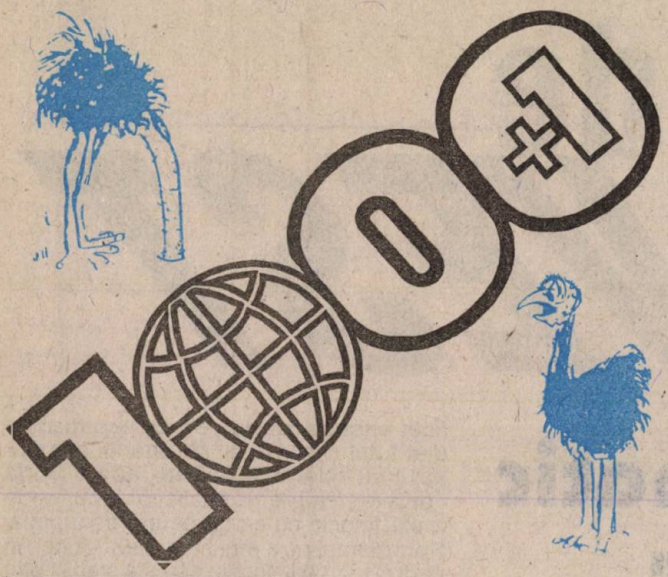

Sonda spaţială americană Mars Observer nu mai răspunde! La doi ani de la lansare, în momentul plasării pe orbita de observaţie a planetei Marte, o defecţiune tehnică a dus, probabil, la întreruperea oricărei legături. La Pasadena, în cadrul unei conferinţe de presă, Glenne Cunningham, programator şef al instalaţiilor, a manevrat o machetă la scară redusă a sondei spaţiale, încercând găsirea unor răspunsuri la numeroasele întrebări apărute.

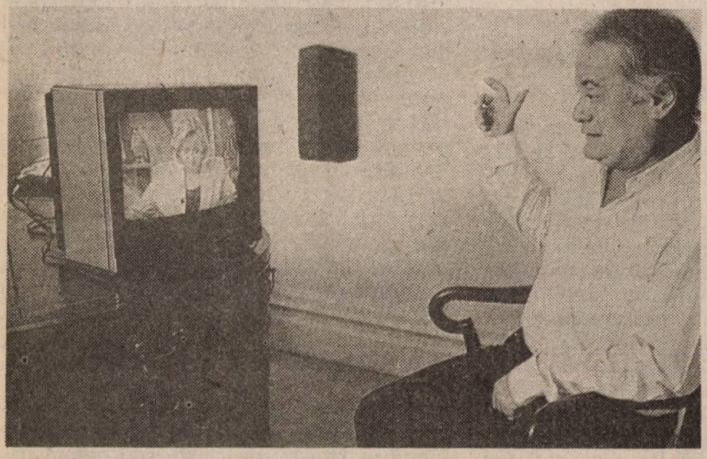

Dacă urmăriţi la televizor un program sau o persoană care vă irită, sau dacă un film este prea des fragmentat prin secvenţe publicitare, puteţi arunca o cărămidă în ecran. Dacă doriţi ca în urma impactului să nu vă distrugeţi televizorul, veţi putea utiliza o cărămidă specială, produsă de o firmă din Extremul Orient. Odată cu cărămida, firma livrează un mic dispozitiv electronic receptor, adaptabil oricărui tip de televizor, prin intermediul căruia, în urma atingerii ecranului, se întrerupe recepţia programului pentru puţin timp. Preţului de vânzare foarte redus i se asociază şi marea satisfacţie de a-ţi descărca nervii, fără regrete ulterioare.

Natalitate

Conform unor date ONU privind scăderea natalităţii, Italia se situează pe primul loc cu numai 1,3 copii pentru o femeie, faţă de SUA (2,1) sau de media mondială (3,3). Potrivit fundaţiei italiene Agnelli, în următorii 20 de ani populaţia inactivă va depăşi de două ori populaţia activă. Încă din acest an, Ministerul Educaţiei a anunţat desfiinţarea a 56000 de clase. Imaginea mamei italiene înconjurată de o mulţime de copii a devenit deja de domeniul trecutului.

Gestiune

Grupul SEMA va asigura gestiunea informatică a găzduirii tuturor participanţilor la finala Campionatului Mondial de fotbal, care se va desfăşura în Statele Unite, în perioada 17 iunie-17 iulie 1994. Se are în vedere cazarea a circa 2 milioane de persoane, în 700 de hoteluri din Los Angeles şi alte nouă oraşe.

Sforăitul

35 la sută dintre oameni sforăie iar dintre aceştia 20 la sută o fac în fiecare noapte. Bărbaţii, mai frecvent decât femeile, sunt producătorii involuntari ai neplăcutului zgomot nocturn, care le atrage antipatia celor din jur. În prezent, cercetătorii francezi consideră sforăitul ca un handicap respirator nocturn, care perturbă somnul celui în cauză prin numeroase secvenţe de asfixie, mai mult sau mai puţin severe. Studiind problemele patologice ale acestei manifestări, specialiştii pot stabili un tratament psihologic şi terapeutic adecvat.

Variola

Încă din 1980, Organizaţia Mondială a Sănătăţii a anunţat eradicarea variolei. Ultimele tulpini de virus ale acesteia au fost conservate în două laboratoare: unul în Statele Unite şi altul în Rusa. Referitor la

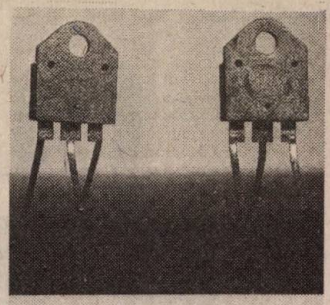

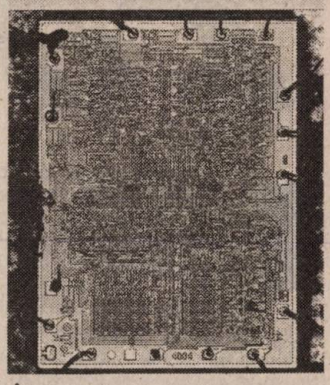

În 1947, trei cercetători americani au inventat tranzistorul. În 1958, Jack Kilby creează primul circuit integrat, botezat "purice". În 1969, datorită lui Ted Hoff se naşte micro-procesorul. În 1971, un "purice" conţinea 2 300 de tranzistori iar în 1993, peste 3,1 milioane; şi aceasta nu este totul...

păstrarea sau distrugerea acestor mostre, oamenii de ştiinţă, participanţi la un recent congres de virusologie, la Glasgow, nu au ajuns la un acord. Cei care susţin conservarea în continuare au în vedere eventualitatea unor studii ulterioare şi necesitatea constituirii unui patrimoniu biologic universal. Adversarii optează pentru distrugere, fiind cel mai bun mijloc de evitare a tentaţiei ca tulpinile de virus conservate să fie folosite în cazul unui război biologic.

Cardiaci

Doctorul James Gapinski, de la Colegiul medical din Wisconsin, Statele Unite, a făcut public un studiu privind utilizarea uleiului de peşte în maladiile cardiovasculare.

El a descoperit că o raţie zilnică, de numai 4-5 grame, poate reduce cu 30 până la 40 la sută, riscul de reobstrucţionare a arterelor coronariene, după o angioplastie (operaţie de introducere a unui balon în artere în scopul îndepărtării obstrucţiei şi evitării infarctului, prin stabilirea unei circulaţii normale).

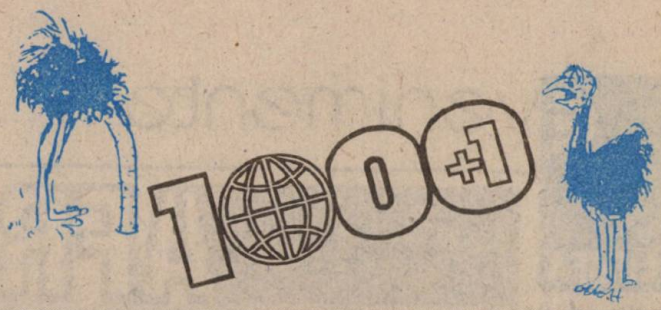

Alcool

În urma unui studiu efectuat la Heidelberg s-a constatat că alcoolul are un rol nefast în apariţia cancerului gurii. Aproape 70 la sută dintre bolnavi au consumat, cu regularitate, alcool.

Păduri

Distrugerea pădurilor tropicale atinge, în prezent, cote alarmante: între 160 000 şi 200 000 km pătraţi de coroană arboricolă, cu 50 la sută mai mult decât fusese prevăzut în anul 1980. Pe primul loc se află Brazilia unde dispar, anual, între 4 şi 8 milioane de hectare de pădure tropicală amazoniană.

Telecopiator

Firma SHARP comercializează un telecopiator a cărui memorie are capacitatea de 26 pagini diferite, de format A4. Se poate efectua o transmitere programată, chiar în mod sistematic, către oricare alt telecopiator asemănător.

Proteze

Un laborator de mecanică al Institutului japonez de cercetători pentru tehnică industrială a descoperit modul de confecţionare şi reamplasare a unor oase umane, care permit o adaptare perfectă în organism datorită, în primul rând, materialelor utilizate. Obiectivul următor al laboratorului este cel al confecţionării unor proteze inteligente.

Pedeapsă?

La Frankfurt pe Main, preşedintele unei asociaţii de protecţie a pietonilor nu suportă să vadă maşinile parcate neregulamentar pe trotuare. În consecinţă, într-una din zile, a sărit pe o maşină, călcând-o bine cu picioarele. A fost imediat arestat şi obligat să plătească o amendă de 1 700 mărci. La eliberare, i s-a recomandat, ca în viitor, să renunţe la manifestările violente.

Combustibili

Fundul Mării Negre se dovedeşte a fi unul dintre cele mai bogate depozite ale planetei în ceea ce priveşte materiile gazo-minerale. Această concluzie, aparţinând specialiştilor ruşi, a fost comunicată prin intermediul doctorului în ştiinţe Rustam Akhmedov, directorul proiectului complex energetic unic. În prezent, Rusia obţine din aceste depozite 80 miliarde de KWh pe an. Utilizarea zăcămintelor de gaze, hidrocarburi şi minerale incită interesul şi preocuparea unui mare număr de specialişti din Rusia, Ucraina, Georgia, Bulgaria, România şi Turcia.

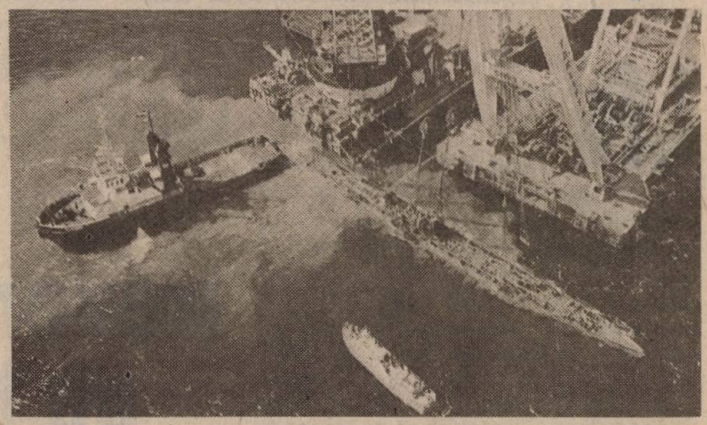

Scos la suprafaţă în largul coastelor daneze, submarinul nazist U-354 a oferit vânătorilor de comori o mare păcăleală, prin conţinutul său: câteva sticle cu vin alterat, un binoclu înfundat cu mâl, o cutie cu prezervative - fireşte, inutilizabile-câteva torpile şi câteva cutii cu muniţie. Milionarul danez Karsten Ree, care a finanţat întreaga lucrare ce a "înghiţit" o sumă echivalentă cu 20 milioane de franci, a declarat că se simte obligat să transforme submarinul măcar într-un muzeu. Probabil, al zădărniciei eforturilor depuse!

Pornografie

În timpul unui seminar de sexologie ţinut la Marsilia, au fost prezentate rezultatele unui sondaj pe stradă din care a rezultat că o persoană din 60 utilizează pornografia ca terapie a impotenţei sau frigidităţii. Concluzia a fost că "accesul la pornografie ar trebui să fie una din libertăţile individului deoarece duce la eliminarea tensiunilor potenţiale violente; în acelaşi timp, individul trebuie, totuşi, să ţină seama de faptul că, treptat, pornografia îi va subjuga voinţa şi distruge imaginaţia".

Foamete

În urma unui sondaj efectuat în Sudan de către o agenţie australiană, specializată în dirijarea ajutoarelor pentru populaţiile sinistrate, se trage un serios semnal de alarmă. Din cauza confruntărilor armate dintre forţele guvernamentale şi rebeli, în sundul ţării, cel puţin 500 000 de persoane sunt condamnate la foamete.

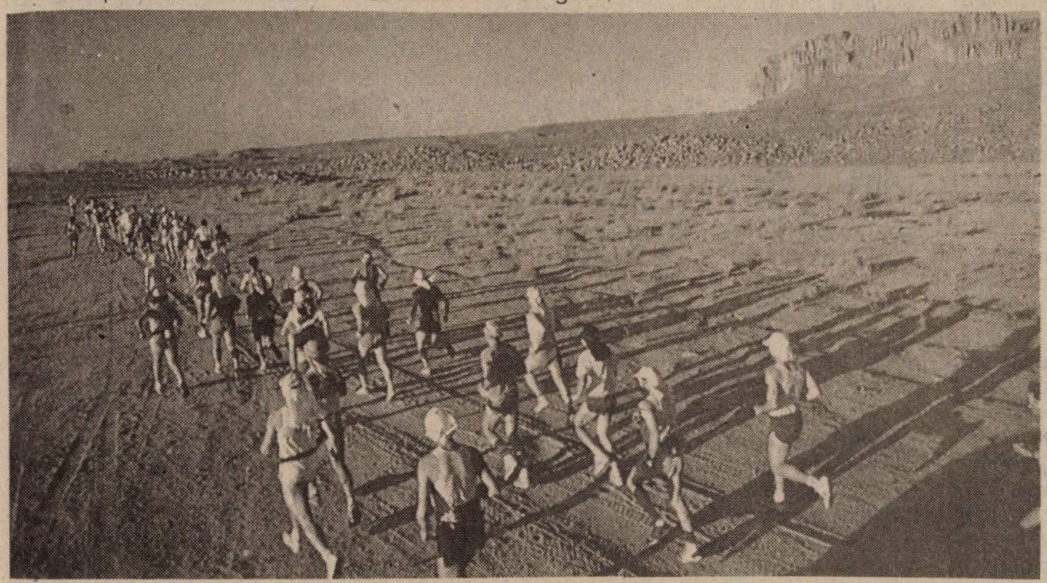

Să traversezi deşerturi şi să descoperi orizonturi noi! Numărul participanţilor creşte de la an la an, iar cursele tip raliu devin tot mai cunoscute: Paris-Gao-Dakar, Maratonul nisipurilor, Turul Mont-Blanc, Transamazonianul, Supermaratonul din Kilimandjaro şi altele.

Rubrică realizată de Victor DÂRDÂIAC

AFRICA de SUD

Pas ireversibil pe teren nesigur

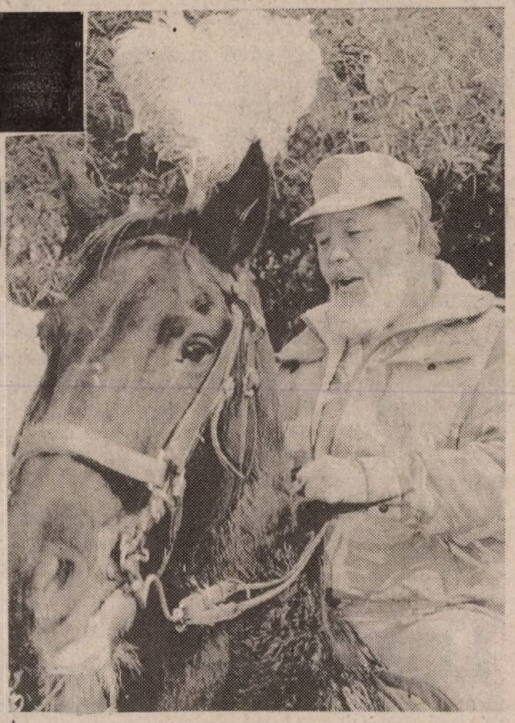

Liderul Mişcării Africane (extrema dreaptă a albilor)

La aproape doi ani după începerea negocierilor privind organizarea primelor alegeri multirasiale din istoria sa, Africa de Sud a făcut, după cum aprecia preşedintele Frederik de Klerk, "un pas ireversibil". Parlamentul sud-african, aprobând pachetul de legi propus de participanţii la negocierile de la Johannesburg, a pus, practic, capăt celor trei secole de dominaţie exclusivă a albilor în această ţară. Cea mai importantă dintre legi se referă la constituirea Consiliului Executiv al Tranziţiei (TEC), un organism multirasial care urmează să supervizeze conducerea ţării până la data alegerilor şi să asigure corectitudinea acestora. Cum din TEC vor face parte reprezentanţii tuturor grupărilor politice din "Forumul Negociatorilor", negrii vor participa, pentru prima dată, direct la conducere, având un cuvânt de spus în toate domeniile guvernării, de la economie până la politica externă.

Dezbaterea şi aprobarea de către Legislativ a constituirii TEC nu s-au făcut fără convulsii, ca şi în cazul legilor referitoare la comisiile electorale şi la mass-media, în perioada de tranziţie. Ultima citire a documentului, înainte de supunerea la vot, a fost în repetate rânduri întreruptă de strigătele: "Trădătorilor!" şi "V-aţi vândut comuniştilor din Congresul Naţional African!", venind dinspre băncile ocupate de parlamentarii Partidului Conservator al albilor. Liderul acestora, Ferdi Hartzenberg, a sfârşit chiar prin a afirma că adoptarea acestor legi este echivalentă cu "o declaraţie de război". Opoziţia albilor conservatori a marcat, de altfel, întreg parcursul negocierilor, ei având numeroase revendicări, mai ales în ceea ce priveşte structura teritorială a viitoarei Africi de Sud. Extrema dreaptă albă se pronunţă pentru o federalizare a ţării, cu un stat independent rezervat afrikaaner-ilor (descendenţii primilor colonişti europeni, în majoritate olandezi, veniţi în Africa de Sud în secolul al XVII-lea). Pe o poziţie similară se situează Mişcarea de Eliberare Zulu Inkatha, care a părăsit masa tratativelor încă din luna iulie, considerând că nu a primit suficiente garanţii în legătură cu crearea unui stat independent al populaţiei zulu. Acest partid a anunţat, de altfel, că refuză să participe la constituirea TEC şi a ameninţat cu boicotarea scrutinului de anul viitor. Liderul mişcării Inkatha, Mangosuthu Buthelezi, a cerut adepţilor săi să respingă orice încercare a autorităţilor de tranziţie de a controla regiunea Kuazulu, pământul natal al zuluşilor, afirmând că poporul său trebuie să fie pregătit să lupte pentru libertate: "De sub dominaţia albilor ne vom elibera singuri, fără circul politic de la Johannesburg". Previzibila victorie în viitoarele alegeri a Congresului Naţional African (ANC) a dus la apropieri surprinzătoare între extrema dreaptă a albilor şi cea a negrilor, dând un "exemplu" concret de depăşire a barajelor inter-rasiale. Astfel, Eugene Terreblanche, liderul Mişcării de Rezistenţă Afrikaaner (AWB), cunoscut altădată pentru virulentele sale declaraţii rasiste, afirma recent că "albii vor lupta umăr lângă umăr cu marea naţiune zulu, împotriva comuniştilor din ANC". În ultima vreme, a devenit evidentă deplasarea centrului de greutate al conflictelor, incidentele violente între albi şi negri părând nesemnificative în raport cu cele dintre susţinătorii ANC şi cei ai mişcării Inkatha, acestea din urmă făcând aproximativ 10 000 de victime, din 1989 până acum.

În aceste condiţii, în care progresul politic este însoţit, în stradă, de o escaladare a violenţei, iar grupările extremiste ameninţă permanent stabilitatea tranziţiei, misiunea negociatorilor şi a Parlamentului nu este deloc uşoară. Dezbaterile se concentrează în prezent asupra proiectului de Constituţie, ajuns la a patra redactare, despre care optimiştii cred că ar putea fi ratificat în noiembrie. Aceasta readuce însă în discuţie ideea de federalizare şi problema prerogativelor viitoarelor administraţii autonome, ministrul pentru probleme constituţionale, Roelf Meyer avertizând că "s-a ajuns într-o situaţie critică", datorită controverselor dintre ANC - susţinător al ideii de stat unitar - şi grupările politice adepte ale independenţei locale. Problema constituirii unor forţe de ordine multirasiale, deşi rezolvată formal, se dovedeşte în continuare spinoasă, întâmpinând opoziţia aceloraşi extreme. Guvernul şi ANC şi-au intensificat contactele - oficiale sau nu - cu "recalcitranţii", în speranţa deblocării impasului, iar preşedintele de Klerk pare decis ca, în ultimă instanţă, să apeleze la organizarea unui referendum constituţional, cu toate obiecţiile ANC faţă de ceea ce această organizaţie califică drept "întârziere inutilă".

Problemele rămân, iar ridicarea aproape a tuturor sancţiunilor economice şi diplomatice, anunţată de comunitatea internaţională după aprobarea constituirii TEC, pare multora tardivă. Până la alegeri au mai rămas doar şapte luni, prea puţin pentru a redresa situaţia economică dezastroasă din ţară şi care face ca majoritatea populaţiei de culoare să trăiască la limita supravieţuirii. Sărăcia a fost întotdeauna combustibilul ideal al extremismului, iar ceea ce ANC, Inkatha sau Afrikaaner au instigat, în speranţa câştigării de capital politic, se dovedeşte acum a fi un cuţit cu două tăişuri, putând genera explozii sociale de anvergură.

ILEANA PREDA

Caritas

În fosta țară a lui Ceaușescu, un lanț magic a prins, într-o nebunie speculativă, aproape 2 milioane de români, 10% din populație. Autorii: un escroc ce-și zice Caritas și extrema dreaptă naționalistă. Dar ruina este aproape.

Clujul, capitala Transilvaniei, a înlocuit legenda lui Dracula cu un nou mit: al orașului cu 200 000 de milionari. Locuitorii sunt trup și suflet devotați "dlui Caritas". Sunt puțini cei care-l cunosc, dar toți îi poartă o recunoștință eternă.

A fost sclipirea unui escroc, Ion Stoica - pe numele său adevărat - care a reușit să se impună, pe seama "societății sale de întrajutorare umanitară". "Circuitul", cum îi spune fostul economist, funcționează de un an. Aceasta este mașina de făcut milionari în stil românesc. Un român din 10 a fost prins în acest turbion: obsesia clujenilor au ajuns listele din cotidianul local **Mesagerul transilvan**, care conține numele celor ce urmează să-și ridice fabuloasele câștiguri. Aceste pagini, cu coloane nesfârșite de nume, au înfierbântat mințile românilor și ale unor străini, provocând o nebunie colectivă pe care Stoica o califică, senin, drept "credință nestrămutată în circuit".

Domnul Caritate pretinde că deține un secret matematic care conferă întreprinderii sale prestigiul științific. Acest argument se combină cu convingerea religioasă a clienților săi, oferind credibilitate înșelătoriei.

Stoica este obiectul unei încrederi oarbe. "Fără dl Caritas, soțul meu și eu am fi murit de foame. Am depus la început 100 de mii de lei, care nu-s mare lucru; ar fi trebuit să ridicăm 800 de mii de lei, dar i-am lăsat mai departe în cont, așa că, în curând, am să am în buzunar 6 milioane". Doamnei care se destăinuie îi sclipesc ochii. Marta, care a vândut tot în speranța că va deveni miliardară, afirmă sprințară: "Mă îndoiesc că există ceva necurat la mijloc... oricum, nu am altă speranță, iar Stoica ne-a asigurat că, dacă circuitul se sparge, toată lumea va recupera 90% din depuneri..."

Profituri fără muncă și practici necinstite

Statutul Caritasului nu permite societăților sau instituțiilor să intre în circuit. Dar cine o poate împiedica pe o contabilă abilă ca Elena B. să plaseze toată masa salarială a întreprinderii la Caritas, imputând lipsa banilor blocajului financiar care afectează toată economia românească? Trei luni trec atât de repede! Apoi, teoretic, totul reintră în normal.

La Sala Sporturilor din Cluj, care a devenit cartierul general al firmei, Ion Stoica, pleșuv, stă la șuetă cu cele 30 de mii de persoane care așteaptă optimiste la coadă, în fiecare zi, pentru a lua și a da bani. Printre cei 700 de angajați ai Caritasului există și fete fermecătoare. Stoica le-a angajat, de fapt, pe cele mai frumoase puștoaice din Cluj.

Cu o voce mieroasă și privind cald printre gene, escrocul afirmă că "toți muncesc aici pentru binele oamenilor". "Eu cred în Dumnezeu și în oameni, de aceea și fac ceea ce fac acum". Așa a declarat Ion Stoica în "Mesagerul transilvan", pentru a reface moralul clienților săi în urma unei campanii de presă împotriva "jocurilor de întrajutorare".

Dacă jurnaliștii străini au devenit indezirabili în Cluj, după câteva articole critice, sprijinul acestui amalgam naționalist care bântuie orașul și al primarului Gheorghe Funar, liderul Partidului Unității Naționale Române, este dobândit prin Caritas.

Ingredientul politic face și el parte din rețetă. Primarul Clujului este și el un client. "Am depus și eu banii la Caritas și îmi aștept, ca toată lumea, profitul", declară Gheorghe Funar, care a închiriat o parte din Sala Sporturilor pentru 2 milioane de lei lunar. "Această societate funcționează legal și își plătește impozitele", repetă el tanțoș.

O parte a presei românești a sesizat, demult, pericolul acestei alianțe între partidele ultranaționaliste, care încearcă să apere interesele nomenclaturii și iluzioniști de genul lui Stoica, numeroși în România. Din capitalism, aceștia din urmă nu au remarcat decât aspectul de "cazino": cursa pentru profit fără efort și tăcerea care se bazează pe practici știute ca necinstite.

Caritasul a spulberat, deci, și ultimele speranțe de apariție a faimoasei societăți civile.

O convergență tare îndoielnică: primăria și Caritasul au hotărât să îmbrace escrocheria lor în hainele binefacerii civice. La ieșirea de la casă te așteaptă o urnă pentru donații către primărie. S-a constituit o listă cu "cetățenii de bine" care susțin și doresc realizarea politicii lui Funar de "egalitate socială, proprietate și demnitate națională". Aceste sloganuri fac casă bună în România de cel puțin 3 decenii. "Primăria beneficiază serios de pe urma activității normale a Caritasului (...) Grație donațiilor obține 1 milion și jumătate de lei pe lună. Oamenii își înțeleg foarte bine rolul de cetățeni. Nu găsiți nicăieri un asemenea simț civic..." Fericitul Gheorghe Funar! În ultimele 40 de zile, "donațiile" au ajuns la 20% din bugetul local anual acordat de stat primăriei. Acestea sunt destinate întreținerii orașului, a spitalelor, ridicării de biserici. Și totul este limpede, pe față, se publică în "Mesagerul transilvan". Ce i se poate reproșa primăriei și Caritasului? Nimic. Poliția economică, fiscul, garda financiară fac controale în permanență. Aparent, fără să descopere nici o fisură în organizație. Dar, cine are chef să spargă acest sistem de pe urma căruia, deocamdată, toată lumea câștigă?

Totuși, fenomenul Caritas are efecte directe asupra economiei locale. Beneficiile comercianților au crescut într-un an cu 25%, grație cumpărăturilor pe care le fac fericiții câștigători. Terenurile s-au scumpit.

Deschiderea magazinului "Panasonic" a fost un veritabil eveniment în mizerabila provincie românească: stocurile de televizoare color, magnetofoane, camere video s-au topit în câteva ore. Cât privește editura "Mesager", care publică faimoasele liste, aceasta și-a încropit o companie de taxiuri. Cincizeci de mașini noi-nouțe și alte cincizeci în curs de echipare.

O bancă pentru o "aterizare" lină

O realitate zgomotoasă și încâlcită, în mijlocul căreia plutește un nor de irealitate secretată de două milioane de visători. Banca română confirmă că "100 de miliarde de lei sunt mobilizați de Caritas". Asta înseamnă cam 700 de milioane de franci. Enormitatea cifrei indică faptul că prăbușirea este aproape. Dar nimeni nu vrea să se gândească ce va fi când toți clienții vor vrea să se retragă. Cu excepția bancherilor, care sunt neliniștiți. "Dacă acest Caritas ar fi rămas rezonabil și ar fi limitat sumele depuse, ar fi putut continua. Dar, de acum încolo, se întrevăd consecințe foarte grave. Mașina se ambalează...", declară un financiar care a preferat să-și păstreze anonimatul. Funar și Stoica înșiși, care au declarat infailibilitatea Caritasului, au invocat crearea unei bănci care să îndulcească "aterizarea". Când și mai ales cum? Nu se spune nimic. Toți sunt muți ca peștii.

În alte împrejurări, anumiți predecesori ai lui Stoica au scăpat ca prin minune de linșaj. Ce se va întâmpla când această regiune, deja aflată sub tensiune datorită ultra-naționaliștilor români și unguri, își va recunoaște rătăcirile? Și, mai ales, cine și-ar fi putut imagina că Transilvania lui Dracula a fost adusă pe marginea prăpastiei de o societate numită Caritas?

Traducere din "L'Evenement du Jeudi" de

Elena GUGU

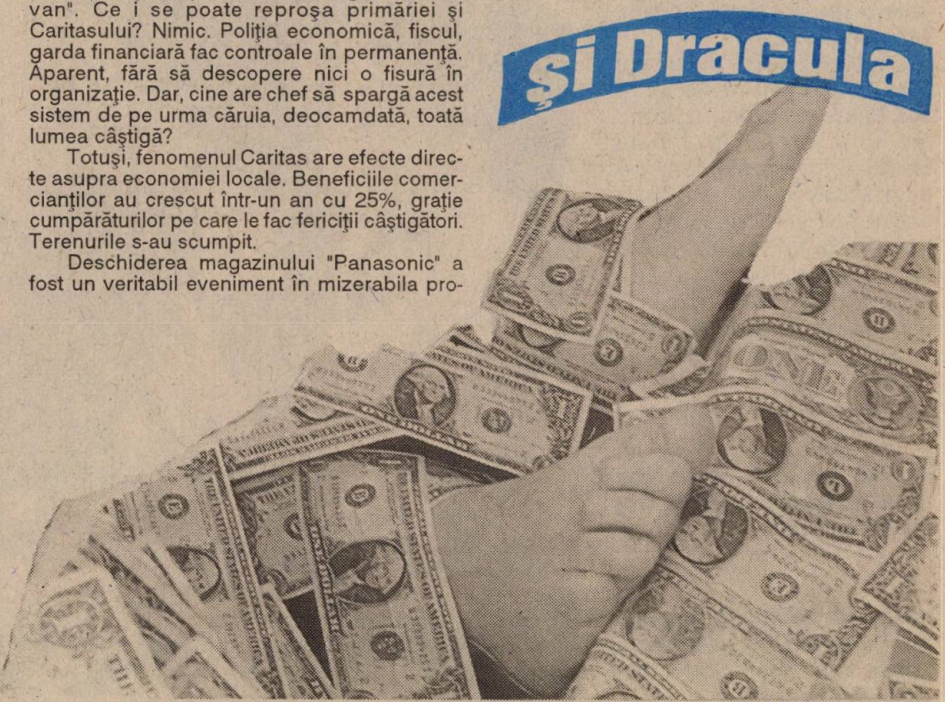

IVAN CEL GROAZNIC

a scăpat cu viaţă

Ivan Demianiuk a părăsit, în noaptea de 21 spre 22 septembrie 1993, Israelul, plecând pe calea aerului, în Statele Unite. O ştire cel mult de fapt divers, nu? În fond, câte persoane nu se îmbarcă zilnic pe aeroportul din Tel Aviv pentru a lua drumul Washingtonului? Şi, totuşi, e vorba de o călătorie specială, pasagerul în cauză făcând, în fapt, un drum de întoarcere după ce a fost "găzduit" aproape opt ani într-o închisoare israeliană, o bună perioadă fiind cu ştreangul de gât, cum se spune, deoarece era în postura de condamnat la moarte. Aşadar, se poate spune că Demianiuk este omul care a văzut moartea în Israel şi care s-a întors la viaţă în SUA, după ce s-a pus în practică o banală procedură de expulzare. Până aici, însă, s-a parcurs un drum de la dorinţa autorităţilor israeliene de a da un exemplu în legătură cu vinovaţii holocaustului, la concreteţea recunoaşterii unei grave erori judiciare. Câteva repere sunt, credem, edificatoare.

"Istoria" începe din timpul celui de-al doilea război mondial. Demianiuk, ţăran ucrainean, este înrolat în armata sovietică. În luna mai 1942 cade prizonier la germani. Nu a trecut mult şi a acceptat să lupte în cadrul trupelor lui Hitler. La terminarea războiului a făcut ce a făcut şi a emigrat în SUA, trăind cu teama că, într-o zi, s-ar putea să fie repatriat forţat în URSS, unde cea mai blândă pedeapsă putea fi o deportare în Siberia. Stabilit în Cleveland şi lucrând ca mecanic într-o uzină a firmei Ford, el a depus eforturi pentru a da imaginea unui cetăţean model, bun părinte, evlavios, ţinându-se departe de viaţa politică. Teama nu l-a părăsit, însă. Pentru că ştia că putea oricând să fie ţinta celor care urmăreau pedepsirea vinovaţilor pentru prigonirea şi exterminarea evreilor.

Mai ales că acţiunile în acest sens se înteţiseră şi dobândiseră şi aprobarea expresă sau tacită a comunităţii internaţionale. Poetul Abba Kobner, un supravieţuitor al holocaustului, ceruse executarea prizonierilor germani aflaţi în lagărele patronate de aliaţi. Solicitarea a rămas, oficial, fără ecou, dar unele "brigăzi" executau foşti nazişti. În 1960 a fost răpit şi adus în Israel, Adolf Eichmann, unul din organizatorii operaţiunilor de deportare a evreilor spre lagărele morţii şi susţinător al "soluţiei finale". A fost judecat şi executat, neluându-se în seamă argumentul lui că n-a făcut altceva decât să execute ordinele superiorilor. Curtea de justiţie a Israelului a reţinut, însă, că "şi cel mai modest executant poate fi judecat pentru crimele comise din ordine superioare, deoarece un ordin evident ilegal nu-l disculpă pe cel care îl execută". Spaima lui Demianiuk a sporit în faţa acestor interpretări. Cu atât mai mult cu cât, la mijlocul anilor '70, sovieticii au remîs autorităţilor americane unele docu-

În plan secund, adevăratul "Ivan cel Groaznic" de la Treblinka (stânga)

Imaginea de jos îl prezintă pe Demianiuk luându-şi rămas bun de la unul din gardienii israelieni

mente, între care şi fişe cu date privind persoanele care au fost instruite de nemţi, ca auxiliari SS, în tabăra de la Trawnicki, Polonia, pentru a fi repartizaţi ca gardieni în lagărele de concentrare. Una dintre fişe se referea la Wachmann Demianiuk, cuprinzând inclusiv o fotografie şi indicând că titularul a fost repartizat ca gardian la lagărul Sobibor, în Polonia, unde se presupune că au fost gazaţi 200 000 de evrei. Nu se vorbea nimic de o eventuală prezenţă la Treblinka.

Au început cercetările. Nici un supravieţuitor de la Sobibor nu a declarat că persoana din fotografie ar fi fost văzută în rândul gardienilor. În schimb, mai mulţi foşti deţinuţi de la Treblinka au susţinut că îl recunosc pe unul din călăi, supranumit Ivan cel Groaznic, un ucrainean care a dovedit sadism exacerbat, împingând cu lovituri de baionetă pe mulţi dintre cei 800 000 de evrei ce şi-au găsit sfârşitul în camerele de gazare.

Mecanicul din Cleveland a fost "luat la întrebări". A susţinut că e vorba de o "eroare asupra persoanei", dar a recunoscut că a minţit autorităţile pentru imigraţie. Ceea ce a fost suficient pentru a pierde avantajele naturalizării. Ca atare, americanii au propus Israelului să-l judece pe presupusul "Ivan cel Groaznic". Atât au aşteptat autorităţile de la Tel Aviv, dornice să mai organizeze un proces exemplar, după cel al lui Eichmann. În 1986, Demianiuk este extrădat, operaţiunea purtând numele codificat "Justiţia". Urmează procesul la Ierusalim. Cinci supravieţuitori de la Treblinka susţin că inculpatul din bancă ar fi una şi aceeaşi persoană cu cel supranumit Ivan cel Groaznic. Avocaţii acuzatului încearcă să demonstreze că documentul înaintat de sovietici ar fi contrafăcut de KGB. În zadar, însă, eforturile lor fiind "dărâmate" chiar de Demianiuk care dovedeşte serioase goluri de memorie. El nu oferă un alibi plauzibil, susţinând că a fost...internat 18 luni într-un lagăr de prizonieri din Polonia, deşi nu spusese aceasta de la început. N-a putut explica, însă, proveniența tatuajului SS. La una din şedinţele procesului asistă chiar premierul de atunci Itzhak Shamir; ceea ce, poate, a influenţat instanţa. Cert este că Ivan Demianiuk este identificat a fi "Ivan cel Groaznic" de la Treblinka şi este condamnat la moarte pentru "crime contra poporului evreu şi contra umanităţii, pentru crime de război". Membrii juriului au susţinut că, prin sentinţă, au dorit să ridice "un monument în memoria victimelor". Reacţiile nu întârzie. Istoricul Tom Segnev, autorul unui volum dedicat holocaustului, scria: "a fost un proces-spectacol, dar neloial, pentru că apărarea nu a putut să se exprime...Procesul a încetat să fie exemplar, devenind o bătălie asupra tipului de hârtie folosit la redactarea documentului Trawnicki". Avocaţii condamnatului au făcut apel. Au urmat patru ani de iscodiri în care au fost găsiţi, în fosta URSS, 37 de martori care au susţinut că adevărata persoană supranumită Ivan cel Groaznic, la Treblinka, a fost Ivan Marcenko, dispărut în 1945, în Iugoslavia. Reunită în instanţă de apel, Curtea Supremă a Israelului constată că este imposibil de probat că Ivan Demianiuk este acelaşi cu "Ivan cel Groaznic" de la Treblinka, chiar dacă el s-a numărat printre gardienii din lagărele naziste de exterminare. Drept urmare, condamnatul la moarte a fost achitat, instanţa de apel relevând de această dată că "teribila memorie a holocaustului nu trebuie să împiedice justiţia să judece cu obiectivitate". N-au lipsit, desigur, nici opiniile colaterale. "Verdictul constituie un act de injustiţie pentru şase milioane de evrei", a declarat un martor al acuzării. Iar cunoscutul scriitor Elie Wiesel aprecia, într-un cotidian israelian: "Desigur, se poate spune că legea a triumfat, dar, în opinia mea, este memoria evreilor cea care a pierdut".

Pe acest fond, Demianiuk a scăpat cu viaţă şi, la 73 de ani, s-a întors la Cleveland, lăsând în urma sa o întrebare care, în cei şapte ani cât a fost deţinut în Israel, nu şi-a găsit răspuns: a fost sau nu "Ivan cel Groaznic" de la Treblinka?

Ion STOICA

planeta

Radu BUDEANU

Testul Hamburg

Recentele alegeri din Hamburg prefigurează un coşmar electoral pentru anul 1994, când în Germania vor avea loc marile sancţiuni. Se dovedeşte, încă o dată, că absorbirea Germaniei răsăritene de RFG a însemnat nu numai un seism economic, dar şi politic. "Testul Hamburg" a coborât PSD - care guverna singur - la 40,4 la sută din voturi. UCD a înregistrat cel mai lamentabil scor din istoria sa hamburgheză: 25,1 la sută iar PLD a fost pur şi simplu exclus din parlamentul regional. În schimb, "verzii" şi-au dublat scorul (13,5) iar extrema dreaptă care, la precedenta confruntare de-abia atingea 1,2 la sută, a urcat la 7,6 la sută, adică şi-a sporit aderenţii în proporţie de 600 la sută. În valori absolute, noile partide nu deţin o pondere determinantă dar procesul dezvoltării lor are o acceleraţie care dă de gândit analiştilor germani. Toxina comunistă introdusă în Germania de fosta RDG încarcă grav balanţa extremistă şi poate creiona, pentru anul viitor, o vâltoare politică de proporţii, cu toate urmările aferente asupra economiei - singurul punct forte al Germaniei...

Un virus statistic

În statele industrializate, speranţa de viaţă este strict mai ridicată decât în lumea a treia şi, cu atât mai mult, decât în cele aflate mai jos. Un recent studiu dat publicităţii de Harward atestă însă că pentru prima oară în istoria omenirii "într-un grup de societăţi industrializate care nu se aflau în stare de război" s-a înregistrat scăderea acestei speranţe sub baremul minim. E vorba de ţările foste comuniste dotate cu industrii mastodont şi organizări sociale preistorice. Ungaria se află în top: la bărbaţii cuprinşi în segmentul de vârstă cel mai activ, 45-49 de ani, rata mortalităţii înregistra o creştere de 131 la sută! Nici Cehoslovacia, de asemenea, una din "prosperele" comunismului, nu avea o situaţie promiţătoare: bărbaţii între 50-55 de ani aveau o rată de creştere a mortalităţii de 33 de procente. Şi aşa mai departe. Concluzia studiului: între totalitarism şi speranţa de viaţă nu există nici o legătură. Ba da: una tragică.

Picătura chinezească

În perioada revoluţiei culturale din China, când degetele pianiştilor erau tăiate cu satârul iar preşedintele Mao era filmat de cete de operatori acvatici cum traversează în stil "fluture" marile fluvii, se dădea drept sigură trecerea SUA la maoism. Anii au trecut, Mao a murit, SUA nu a putrezit iar China s-a aruncat, planificat şi sub conducerea partidului, în perioada de "tranziţie". În plină deschidere spre capitalism şi înflorire a mafiei autohtone, la un simpozion cu o înaltă reprezentare internaţională s-a spus: "În prima parte a vieţii sale, Mao a cutezat să reziste influenţelor greşite din ţări străine cu un mare curaj teoretic. Valorificând experienţele pozitive şi negative ale partidului, Mao a găsit calea corectă pentru revoluţie". Ca nimeni să nu rămână gură căscată s-a mai afirmat că Deng nu a făcut altceva decât să dezvolte gândirea lui Mao. Ca să vezi de unde s-a plecat şi unde s-a ajuns...

Şcoala puciurilor democratice...

Puciul lui Elţin, adoptat în unanimitate şi cu o rară cordialitate de tot occidentul ,face prozeliţi. După victoria stângii în Polonia, a început să facă valuri ipoteza îngheţării reformei. Pentru a calma spiritele, preşedintele Lech Walesa a pus, în stilul său caracteristic, piciorul în prag. El a declarat că dacă tranziţia va fi boicotată, va aplica "metoda Elţin". Şeful statului a eliminat orice echivoc afirmând răspicat: "Să fie clar: eu nu sunt aici ca să mă joc de-a preşedintele, ci ca să fiu preşedinte". Scurt, cuprinzător, şi cu avanatajul că Polonia este scutită de partizani nistreni şi lideri de regiuni pofticioşi de autonomie de stânga...

Norilsk

oraşul supravieţuitorilor

Există momente când crezi despre tine însuţi că ţi-ai pierdut minţile. Priveşti pierdut în lungul unui drum şi, dintr-o dată, plonjezi în decorul oniric al unui tablou de Magritte sau Chirico. Aceeaşi senzaţie o trăieşti când pătrunzi pentru prima oară în Norilsk - unul dintre cele mai mari oraşe din lume, aşezat la nord de Cercul Polar, nu departe de ultimul cerc al infernului.

La 70 de kilometri de râul Ienissei, în mijlocul stepei Marelui Nord, a fost ridicată o metropolă pentru aproape 180 de mii de suflete, al doilea "plămân economic" al fluviului, împreună cu Krasnoiarsk, aflat mai la sud. Aici locuitorii sunt nevoiţi să facă focul 310 zile pe an, căci temperatura poate coborî până la -55 grade Celsius în timpul iernii, când soarele nu răsare şi peste toţi şi toate se abate noaptea polară. Aici, coşurile uzinelor îşi aruncă în aer otrava, în mijlocul oraşului. Gazul se amestecă cu zăpada şi provoacă "ploaia acidă", motiv pentru care casele trebuie renovate în fiecare an. Trupurile, însă, le "renovează" numai pământul îngheţat, care le oferă găzduire veşnică.

Aici, mai multe sute de mii de prizonieri au trudit din 1935 până în 1950, pentru a ridica una dintre cele mai desăvârşite creaţii ale sistemului sovietic. În numele acestuia, Nikolai Krilenko a enunţat, în 1918, următoarea axiomă: "Executarea inocenţilor impresionează mai mult masele, decât executarea vinovaţilor". Acelaşi sistem a impus, între 1935 şi 1941, arestarea a 19,8 milioane de oameni şi a condamnat la moarte şapte milioane de oameni. Pentru o mai bună imagine a aceluiaşi sistem, după explozia de la Cernobîl, primul ministru adjunct, Boris Scerbina, a interzis, discret, medicilor să mai "citeze radiaţiile ca o cauză frecventă a morţii atâtor oameni". Şi tot sistemul este cel care l-a convins pe Stalin să semneze un decret, la 23 iunie 1935, care prevedea construirea unui oraş - Norilsk, la 360 de kilometri nord de Cercul Polar - în scopul extragerii nichelului, cuprului şi platinei. Totul în scopuri militare.

La o săptămână după semnarea decretului, 2000 de prizonieri-constructori s-au pus pe treabă. S-a ignorat întotdeauna numărul exact al deportaţilor ajunşi pe şantier. Printre ei, între numeroşi străini, se afla şi Jacques Rossi, un francez care a redactat un remarcabil "Manual al gulagului", inedit în Franţa.

UN TĂRÂM SUPRAREALIST

Municipalitatea a sărbătorit, nu de mult, 40 de ani de existenţă a oraşului. Naşterea sa coincide cu anul morţii lui Stalin - 1935. "De ce 40 de ani?" - se întreabă, retoric, primarul oraşului. "Bine, dar Norilsk n-a existat în timpul vieţii lui Stalin. Nu era decât o tabără de muncă, nicidecum un oraş". În afara unui articol, apărut din greşeală în "Pravda", la 4 iulie 1943, nu exista nici o probă a existenţei oficiale a oraşului. "După 1991, Sovietul Suprem al fostei URSS a deschis oraşul, dar, acum, suntem obligaţi să le închidem

uşa în nas noilor veniţi. Cei mai mulţi sosesc sănătoşi dar,nu după mult timp, cad la pat. Climatul este mult prea aspru pentru cei din afară". Evident că primarul spune numai jumătate de adevăr: Norilsk este un loc privilegiat, generos cu cei mai rezistenţi şi mai statornici. Se pot câştiga sume uriaşe, în timp foarte scurt, graţie salariilor impresionante, dar plictiseala şi sărăcia dezolantă a oraşului îi impinge pe localnici să-şi risipească veniturile pe te miri ce sau să plece. Numai alcoolul, drogurile sau alte leacuri artificiale îi mai atrag şi îi ajută să iasă puţin din infernul cotidian. În timpul iernii, municipalitatea nu mai prideşte să-i adune pe beţivanii în comă, căzuţi pe stradă, asta în cazul fericit, în care nu mor îngheţaţi. Cei mai tineri au trecut la haşiş deja. Şi, în toată această Sodomă, se amestecă misticii, veniţi să-i lumineze pe rătăciţi, împărtăşindu-le cuvintele lui Krishna. Exodul, sărăcia progresivă, pierderea valorilor. Aceasta-i, probabil, ultima fază spre ruină şi dispariţie.

Ca o ciupercă crescută din măruntaiele locului, bogate în nichel, cupru şi platină, a crescut combinatul siderurgic "Speranţa", un imens dinozaur industrial. Condiţiile de lucru te lasă înmărmurit: pentru a se proteja de sulful care încarcă atmosfera, muncitorii trebuie să soarbă dintr-un tub, la capătul căruia, într-un recipient, se află carbon activ. "Problema nr. 1 rămâne consumul de alcool şi lipsa de disciplină" - spune directorul combinatului. "Deşi, la noi, oameni nu beau pentru plăcerea lor, ci pentru a se îndobitoci cu bună ştiinţă. Altfel, n-ar putea rezista". Privatizarea nu a adus nici ea mari schimbări. "E dificil să faci dintr-un servitor un proprietar. Până acum, am fost proletari încătuşaţi iar de-acum, suntem proprietarii lanţurilor care ne-au ţinut legaţi" - reflectează cu voce tare directorul.

MAIMUŢA ALCOOLICĂ

Şi totuşi principala producţie a Noriskului nu mai înseamnă cine ştie ce pe piaţa mondială. O dată cu sfârşitul războiului rece, industria de armament nu mai are nevoie în aceeaşi măsură de nichel ca altă dată. Pe piaţa mondială, cursul minereului a scăzut la jumătate. Astăzi, cei din Norilsk se tem că oraşul lor va deveni un muzeu, iar ei, toropiţi de acest presentiment, simt din ce în ce mai mult nevoia odihnei. Spitalul de recuperare a minerilor e plin. De plictiseală, cumpără vodcă din oraş şi-şi omoară timpul cu băutura.

Pe vremuri, în spital exista o maimuţă, pe care minerii au învăţat-o să bea. La patru dimineaţa se scula, prindea gamela între lăbuţe şi bătea disperată cu ea în barele cuştii, ca să-şi primească porţia. Până la urmă, directorul spitalului, Arcadie Galperine, a trebuit s-o "scape" de chin.

Norilskul reproduce, în mărime supranaturală, visurile de grandoare sovietică. Are uzine, învăluite permanent de otrăvurile pe care le emană. Are case, ridicate pe fundaţii ce au străpuns gheaţa până la 40 de metri adâncime. Are şi arbori, dar numai cei care se hrănesc cu căldura conductelor de apă caldă supravieţuiesc. Are baruri, cafenele, unde se pot bea vinuri franţuzeşti. Totul pare un decor perfect adaptat pentru "Metropolis".

La doi paşi de centrul oraşului se află cimitirul celor morţi, cu miile, în taberele de muncă. Amintirea lor nu piere, căci, în fiecare primăvară, dezgheţul le scoate la iveală osemintele. Natura se răzbună şi ea cum poate!

LITANIA GALINEI

Galina Skopiuk este veche prizonieră, respectiv, supravieţuitoare a gulagului. Ea cunoaşte foarte bine măsura ipocriziei oficiale. "N-am vorbit niciodată despre istoria mea. Era interzis. Timp de patruzeci de ani, am fost duşmani ai poporului. Cetăţeni de categoria a doua". Ochii i se umplu de lacrimi. E atât de puţin timp de când trăim normal. În carnetul meu de muncă stă scris negru pe alb că sunt deportată".

Ea este unul dintre miile de cazuri care îşi aşteaptă reabilitarea. Pentru că a făcut parte din grupul celor care s-au răsculat după moartea lui Stalin, Galina, care a fost arestată în 1945, la 17 ani, nu a fost eliberată în 1957. Apoi s-a căsătorit cu un vechi membru de partid. "Cu el n-am vorbit niciodată de trecutul meu. El a rămas comunist. A fost în stare să-şi pedepsească fiica, pentru că a văzut-o purtând la gât o cruciuliţă; de fapt, am botezat-o în taină". În Norilsk, multe dintre construcţii au fost ridicate de ea şi de celelalte prizoniere. "Într-o zi, m-am întâlnit, într-un magazin, cu una dintre cele mai rele gardiene, care ne bătea fără cruţare. Ce puteam să-i spun? Nu am dreptul să-i judec eu pe aceşti oameni. Şi, de fapt, nu-i port pică. Cea mai mare parte dintre supravieţuitori sunt nevinovaţi. Îşi făceau treaba cum ştiau mai bine. Acesta a fost sistemul sovietic. E târziu, dar s-a sfârşit, în cele din urmă".

Traducere şi adaptare după "L'Express"

Elena GUGU

Special LUMEA

În ciuda unei legislaţii foarte stricte care interzice căutarea de comori, nedeclarată în prealabil, zeci de mii de francezi se transformă în arheologi, răscolind pământul şi adâncurile mărilor pentru a găsi aur sau argint! Autorităţile urmăresc această nouă specie de aventurieri: vânătorii de comori.

Goana după AUR

Un episod tulburător. După zece ani de căutări, Gérard Lacoste şi Frédéric Pineau par să fi dezlegat enigma ce învăluia comoara de la Rennes-le-Château.

Totul a început la sfârşitul secolului trecut. În iunie 1885, Béranger Saunière este numit paroh la Rennes-le- Château. La cei 33 de ani ai săi, el este mai degrabă un bărbat ambiţios şi temperamental decât un preot blajin. Dorinţa lui este aceea de a reface biserica şi, în 1886, se încep lucrările de construcţie. Prin deplasarea altarului, ies la iveală două manuscrise datând din secolul al XVII-lea, care prezintă ciudate corespondenţe cu două inscripţii funerare din aceeaşi epocă, aflate în cimitirul bisericii.

Toţi locuitorii din regiune ştiu dictonul: "Între muntele Alaric şi Alaricou se găseşte averea a trei regi". Totul lasă de gândit, că Béranger Saunière a făcut o descoperire fabuloasă. Cum s-ar putea explica altfel faptul că un modest preot de ţară cumpără, într-un timp foarte scurt, terenuri, începe construcţia unei vile în stil renascentist, a unei biblioteci, fără a mai pune la socoteală reamenajarea totală a bisericii.

Toţi cei care locuiesc în preajmă şi asistă la cele întâmplate, sunt curioşi să ştie secretul acestei îmbogăţiri neaşteptate. Abatele nu spune, însă, nimănui nimic, cu excepţia tinerei şi frumoasei sale servitoare, Marie. Rumoarea ajunge până la episcopat, care îl convoacă pe Saunière. Abil, el îşi justifică averea prin donaţiile pe care le făceau credincioşii din întreaga Franţă, ca urmare a slujbelor ţinute. De fapt, era vorba de un trafic. Fără prea multe scrupule, preotul din Rennes lua banii oamenilor, fără a ţine slujbele. În consecinţă, episcopatul îi interzice lui Saunière dreptul de a mai continua să-şi îndeplinească funcţia de preot.

Abatele moare în 1917. La moartea sa Marie moşteneşte totul. Cum, însă, domeniul este foarte mare şi greu de întreţinut, ea îl vinde unui anume Noël Corbu, căruia îi promite dezlegarea unui "secret care să-l facă să devină foarte bogat". Corbu speră degeaba. Marie se stinge din viaţă, în 1953, lăsând să planeze, mai departe, misterul asupra presupusei averi. Noël Corbu nu renunţă aşa uşor. Începe să cerceteze tot domeniul. Dar nu găseşte nimic.

Lucrurile nu rămân însă aici. Zvonul se răspândeşte repede şi timp de cincizeci de ani, într-un mod aproape incredibil, satul devine unul dintre locurile cele mai des vizitate de către căutătorii de comori. În 1985, doi englezi au inventariat aproape cinci sute de cărţi şi articole asupra acestui subiect. Sigur, nu se mai ia în discuţie numărul incredibil de vizitatori de tot felul, care nu se jenează să folosească chiar dinamita pentru a găsi comoara. Pe de altă parte, în tot acest timp, locuitorii se amuză şi, desigur, încasează bani. Primarul pare să aibă dreptate: "Adevărata comoară este rumoarea provocată de povestea abatelui Saunière, care ne-a ajutat să avem un sat bogat".

Este adevărat că, dacă eşti amator de mistere, Rennes-le- Château este, oricând, o sursă sigură. Căutătorii de comori cred că aici se află ba averea Chatarilor, ba a Templierilor, ba a lui Graal, ori comoara din templul de la Ierusalim. Asta pentru a menţiona numai câteva dintre ele.

Se pare că locul acesta înflăcărează imaginaţia. Şi, totuşi, zvonurile s-ar putea să nu fie chiar atât de absurde. Totul depinde de modul în care abordezi enigma. Povestea lui Frédéric Pineau şi a lui Gérard Lacoste este deosebită şi de natură să susţină această afirmaţie. Ei nu şi-au început cercetările folosindu-se de dinamită, ci exact aşa cum a procedat Schliemann, în căutarea Troiei, au pornit de la sursa tuturor zvonurilor: cele două texte găsite de abate, în spatele altarului. Frédéric Pineau şi Gérard Lacoste erau stu-

MISTERUL ABATELUI SAUNIÈRE

denţi când au început să se intereseze de această problemă. Asta se întâmpla aproape acum douăzeci de ani. Cei doi nu se cunoşteau. Şi unul, şi celălalt au pornit spre Rennes-le-Château, impresionaţi de lecturile făcute în adolescenţă. Şi au început să cerceteze. Fiecare în parte, l-a întâlnit pe Franck Marie, autorul cărţii de referinţă: "Rennes-le-Château, studiu critic". Tulburat de interesul manifestat de cei doi tineri în acelaşi timp, Franck Marie îi face pe cei doi să se cunoască. Acum începe marea lor aventură. Nu numai că devin prieteni, dar, mai mult, ei pun un pariu nebun: acela de a dezlega enigma celor două manuscrise.

Paralel cu această acţiune, ei îşi urmează fiecare studiile, de drept şi respectiv, de ştiinţe umaniste. Neobosiţi, ei străbat în mod regulat drumul Paris-Rennes-le-Château pentru a analiza fiecare detaliu. Îşi risipesc astfel o bună parte din economii. Continuă să cerceteze, şi după ce îşi termină studiile, unul dintre ei este angajat la o companie de asigurări, celălalt lucrează într-un laborator farmaceutic. Sunt într-atât de pasionaţi de cercetările lor, încât, unul dintre ei îşi botează primul copil cu numele de Béranger, iar pe cel de-al doilea, cu numele Antoine, ca un omagiu adus unui alt abate, Antoine Bigou, presupus autor al manuscriselor.

Şi totuşi cei doi cercetători nu sunt nişte mistici. Spre deosebire de ceilalţi căutători, nu sunt preocupaţi în mod special de găsirea comorii. Ceea ce îi obsedează este, de fapt, cercetarea intelectuală.

Printr-o muncă extrem de serioasă şi minuţioasă, mergând din simbol în simbol, ei reuşesc să descifreze sensul celor trei fraze ale primului manuscris, care făceau referire la nişte locuri situate în jurul localităţii Rennes-le- Château. De acum începe o activitate epuizantă. Ei scot l-a lumină un loc fascinant. În spaţiul numit "les baillessats", pe suprafaţa a trei blocuri imense de piatră, este reprodusă perfect constelaţia Orion, aşa cum apare ea pe cerul de început de ianuarie. Faptul a fost consemnat de oamenii de ştiinţă, şi pare că este vorba de un fel de reprezentare geografică (geoglită) făcută, în parte, de mâna omului. În mod evident unul dintre cele trei blocuri de piatră au fost deplasate pentru a putea permite constelaţiei Orion să se oglindească perfect în acest loc.

Mulţi merg până acolo încât folosesc dinamita

Frédéric Pineau şi Gérard Lacoste au crezut, iniţial, că averea abatelui se găseşte acolo şi au început să sape, însă, fără nici un rezultat. În schimb, au găsit ceva ce pentru ei era mult mai important. Orion i-a condus şi cu ajutorul celui de-al doilea manuscris, spre un drum la capătul căruia se afla "comoara abatelui Saunière". Cei doi afirmă că au descoperit, într-adevăr, această comoară. Mai mult decât atât, de cât ori vorbesc despre asta sunt extrem de emoţionaţi, ochii li se umplu de lacrimi. Însă nu vor să spună un cuvânt despre locul unde se află comoara. "Este mai bine ca oamenii preocupaţi de acest subiect, să caute singuri pentru că cel mai frumos şi impresionant este drumul parcurs până la descoperire şi pentru că, pentru a vedea o comoară, trebuie să o şi meriţi", spun ei. Şi totuşi pentru a-i îndruma într-un fel pe cei interesaţi, Pineau şi Lacoste au publicat primul din cele trei volume ale lucrării lor, ultimile două urmând să apară mai târziu: "Ne-am petrecut zece ani din viaţă pentru a dezlega enigma. Ar fi prea uşor să indicăm, în primele pagini, locul unde se află comoara. Dacă am fi scris un singur volum, lumea s-ar fi grăbit să citească ultimele pagini pentru a afla soluţia".

Frédéric Pineau şi Gérard Lacoste au transmis concluziile cercetărilor lor Academiei de Ştiinţe, alertând autorităţile arheologice din Languedoc-Roussillon, Ministerul Culturii şi chiar Ministerul de Interne.

Unii i-au ascultat. Dar cum să fie luaţi în seamă nişte detectivi amatori, fascinaţi de gândirea hermeneutică a secolului al XVIII-lea ?

Totuşi, din punct de vedere istoric, regiunea prezintă interes. Alaric, regele vizigoţilor, a cucerit o comoară impresionantă. Aceasta conţinea, printre altele, mobilier din Templul de la Ierusalim.

Ar fi probabil o mare stupiditate să crezi că Pineau şi Lacoste au găsit, de exemplu, candelabrul cu şapte braţe. Dar că ei sunt descoperitorii unei comori vizigote, asta nu pare a fi imposibil. Este, de asemenea, credibil că cei doi au descoperit un loc de cult secret care conţine obiecte masonice şi rojicruciene. Întreaga decoraţie a bisericii abatelui Saunière este inspirată din această simbolică şi este atestat faptul că anumite medii eclezіastice au fost legate, în secret, de franc-masonerie, în trecut. Un astfel de loc merită în mod sigur să fie păstrat.

Astăzi, însă, regiunea este ameninţată de construirea unui baraj. În anii ce urmează zona va fi înghiţită de apă. Misterul comorii mai există încă.

Traducere şi adaptare
Laura-Cora CIOBANU

COLEA OVIDIU DAN, artist de acţiune

Dacă America de Nord e continentul "omului de acţiune", e firesc să întâlnim oameni de acţiune în toate domeniile. Deci, şi în artă. Dintre artiştii plastici români stabiliţi în Statele Unite, **Colea Ovidiu Dan** ilustrează, cu Compania sa - **COLBAR ART INC.** - specializată în "replici muzeale" dubla reuşită: în creaţie şi afaceri.

În orice muzeu occidental există un "shop" cu cărţi de artă şi suveniruri artistice. În orice "shop" de muzeu, sectorul de replici-reducţii sau mărime naturală, atrage în chip deosebit atenţia. Ateliere de profil livrează muzeelor, dar şi unor reţele de magazine pentru turişti şi toate categoriile de amatori, copii după piese de interes major astfel ca, la un preţ modic, cetăţeanul să aibă aproape, dacă nu originalul, măcar replica, foarte convingător realizată, a unei lucrări îndrăgite. Personal, am întârziat mult la shop-ul (uriaş!) al Metropolitan-ului, în faţa replicii în ipsos a unui relief egiptean din epoca Amarna. Costa 46 dolari. Replici "natur" după alte piese costau sute, chiar mii de dolari.

În numeroase case americane se găsesc reducţii, mai bine sau mai puţin bine executate, după celebrissima "Statuie a Libertăţii" a sculptorului Bartholdy. Peste un milion din aceste replici, de dimensiuni diferite şi la preţuri diferite, au ieşit din fabrica lui Colea Ovidiu Dan. Trebuie s-o recunoaştem, faptul e senzaţional: un român obţine exclusivitatea replicilor celei mai cunoscute sculpturi din lume!

Biografia lui Colea Ovidiu Dan poate fi povestită în mai multe feluri. E, mai întâi, povestea vieţii celui care a a stat cinci ani la închisoare pentru "tentativă de trecere ilegală a graniţei". Întâmplarea a marcat, bineînţeles, întreaga existenţă a lui Colea Ovidiu Dan. El s-a format, ca artist decorator, prin contactul cu familia Cuţescu-Storck. Colea Ovidiu Dan s-a născut la 8 decembrie 1939 şi a deschis primul său bussines la New York, în 8 decembrie 1981. A doua poveste interesează ideile. Un "artist de acţiune" e un om cu idei în arta sa şi, în plus, cu talentul de a le concretiza în operă. Această a doua viaţă e tipic americană, în sensul că are elemente de roman sau de film. Filmul, pe care l-am văzut de atâtea ori, al izbânzii şi al riscului. Colea Ovidiu Dan a reuşit ca, în foarte scurt timp, să devină patronul firmei ALVA MUSEUM REPLICAS, unde se angajase ca lucrător. În 1983, era patron, iar cu doi ani mai târziu, printr-un contract cu faimosul ATT - American Telephon Telegraph - realiza o serie de 125000 "telefoane comemorative" pentru Olimpiada din 1986. Un telefon care avea şi un obiect de artă încorporat, fapt care-i sporea valoarea. Chestiunea, prin urmare, nu e numai să ai idei, ci şi argumentele de care, prin oportunitate şi impact, pot anunţa marea afacere. O astfel de idee, cu totul excepţională, a avut Colea Ovidiu Dan în anul 1985 când, solicitat cu o sumă pentru restaurarea Statuii Libertăţii a oferit... o propunere: exclusivitatea replicilor la "lady Liberty" pentru compania sa şi, din vânzare, o cotă (considerabil mai mare decât o donaţie) pentru operaţia de restaurare. Un român, prin urmare, a contribuit cu un fond substanţial la reîntinerirea simbolului însuşi al Americii: 250 000 dolari! O istorie emoţionantă, indiferent cine o povesteşte şi cui o povesteşte. Ne-ar trebui ideile şi energia unui Colea Ovidiu Dan pentru a restaura Coloana Infinită de la Târgu Jiu.

Compania COLBAR ART Inc. a comercializat cum spuneam, peste 1 milion de replici ale Statuii Libertăţii. Compania însă s-a făcut vestită şi apreciată nu doar în lumea buticurilor pentru turişti. IDEEA care l-a dus pe Colea Ovidiu Dan în lumea marelui comerţ de artă, a galeriilor de prim rang şi a creaţiei artistice propriuzise e tot o chestiune de tehnologie şi oportunitate. Românul execută, pentru o seamă de sculptori americani foarte populari peste Ocean, serii de "multiple". După acelaşi "negativ", se scot mai multe piese, livrate în magazin cu semnătura artistului şi cu un certificat de autenticitate.

Comerţul cu multiple e definitoriu pentru secolul nostru. Numărul de copii e strict controlat, calitatea e girată de artist, certificatul, eliberat de galerie, se constituie ca un veritabil act de valoare. Compania care produce replicile deţine o serie de secrete de fabricaţie sub licenţă. Colea Ovidiu Dan a putut să devină ceea ce este deoarece are o minte de inginer la o fire de creator. De fapt, Colea Ovidiu Dan e omul fără prejudecăţi. El face din tehnologie ceva tot atât de preţios ca inspiraţia. Acum, bunăoară, pune la punct un tip de gravare cu laser în masa de lucite - un acrilic translucid din care obţine efecte unice, printr-o prelucrare, nu doar originală, ci şi spectaculoasă. Americanul vrea spectacol. Colea Ovidiu Dan a intuit psihologia cumpărătorului de obiecte de artă de condiţie medie şi i-a dat spectacol.

E greu de scris, în România, portretul artistului Colea Ovidiu Dan. Sculptorul român e format în cultul tradiţiei. În Statele Unite, creatorul modern e un om al tehnologiilor de ultimă oră. Practic, un artist american, dacă nu realizează repede exigenţele pieţei, se pierde ca artist, oricât de talentat ar fi. Mulţi sculptori plecaţi în SUA, nu reuşesc să pătrundă legile circulaţiei obiectului de artă în America de Nord şi îşi ratează şansele. Asta într-o lume în care tot timpul mai rămâne o şansă. Cazul lui Colea Ovidiu Dan e caracteristic: el a devenit, la New York, artistul care gândeşte ca un american. Sculpturile sale - cele create şi semnate de el, nu replicile - au în galerii, acelaşi statut spiritual cu al autorilor - renumiţi - cu care colaborează. Pentru că şi aceştia sunt "artişti de acţiune".

Tudor OCTAVIAN

ELITELE EUROPEI SUNT NECOAPTE

Filosoful ANDRÉ GLUCKSMAN despre situaţia politico-spirituală a Europei, în vara lui 1993

Asupra pericolelor cărora trebuie să le facă faţă Europa astăzi, A. Glucksmann, gânditorul politic aparţinând valului "Noilor filosofi" ai Franţei, reface cauzele şi motivaţiile din trecut, vizavi de un prezent, astfel argumentat logic şi definind un viitor previzibil dar care rămâne o necunoscută.

"N-am putut prevedea nicidecum momentul pieirii comunismului sovietic. Asta în nici un caz. Ştiam că împotriva comunismului se poate lupta doar cu mijloace intelectuale. Asta însemna, indirect, că nu putea dura la infinit. Pentru mine, problema consta în faptul că, comunismul ne putea implica pe noi,cei din Vest, atingându-ne prin propria-i ruinare. În acest punct nu sunt deloc optimist. O jumătate din Europa a fost târâtă sub ruinele sistemului sovietic. Noi înşine putem fi "atinşi" uşor de acestea - prin corupţie, haos, terorism şi, acolo unde este posibil, printr-o dictatură pan-slavă, ale cărei începuturi pot fi deja observate în Belgrad. (...)

Pericolul fundamentalismului, ca reacţie-efect a sistemului, există şi este de luat în seamă. El poate lua forma religioasă a pan-islamismului, sau poate apărea neasociat religiei: pan-slavismul.

Trăim astăzi într-un timp postcomunist cu probleme uriaşe pentru Europa de est. Majoritatea elevilor de gimnaziu din Moscova răspund în legătură cu idealul lor de viaţă:"Actor de film". Aşa se întâmplă în toată lumea. Dar, imediat pe locul doi, urmează meseria de "prostituată". Vreau prin aceasta doar să clarific faptul că situaţia este foarte dificilă, probabil chiar mai dificilă decât în vestul Europei după cel de-al doilea război mondial. Există două salvări: drumul greu al democraţiei, neomenesc de greu, spre un capitalism cu faţă umană, pe care noi am mers în Europa de vest, după 1945, sau drumul dictaturii. Acesta din urmă este recognoscibil în Serbia. Aici se formează biserica, vechiul aparat de partid, fosta armată a lui Tito şi părţile "fascistoide" ale tinerei generaţii, într-o mişcare puternică, un fel de "Cocktail Molotov" pentru Europa de est. Exemplul poate "face şcoală" în Moscova.

Pentru mine este dramatică nu numai situaţia din Europa de est, ci şi "orbirea" din Europa de vest. Elitele politice şi spirituale nu iau poziţie faţă de realitate. Anii Pactului Atlantic şi ai Cortinei de Fier au reprezentat, într-o anumită măsură, pentru ei, un timp fericit. În principal, asupra destinului Europei se hotăra la Washington şi Moscova iar, elitele au rămas până astăzi "nedezvoltate". Incapacitatea de a se îngriji pentru pace în fosta lugoslavie arată tocmai acest lucru. Ele speră că americanii, vor elibera acea parte a Europei pe care n-au eliberat-o după 1945. După 45 de ani europenii sunt, din punct de vedere economic, cel puţin la fel de puternici ca SUA, dar incapabili de acţiune. Un bilanţ catastrofal! (...)

1937 - s-a născut pe 19 iunie, în Boulogne, din părinţi evrei-germani, care s-au refugiat în 1936, în Franţa, în vremea nazismului.
1968 - se numără printre conducătorii intelectuali ai revoltelor pariziene din mai. O perioadă este asistent al sociologului Raymond Aron, exponent parizian al liberalismului.
1993 - predă şi cercetează în cadrul "Centrului de Cercetări Ştiinţifice" din Paris.
Cele mai importante cărţi: "Maeştrii gânditori", "Filosofia fricii" (1983) şi "La sfârşitul tunelului".

N-aş putea spune că e vorba de "o Europă decadentă", căci istoria Europei s-a desfăşurat mai complicat.

Până la primul război mondial, în Europa creştinilor, ca şi în cea a ateiştilor, în Europa de dreapta, ca şi în cea de stânga un om care să-şi merite numele a ştiut cum să trăiască. După 1918 acest umanism s-a spart ca o iluzie. Cele mai luminate popoare au fost în stare să se distrugă într-un mod îngrozitor. Această distrugere a emanat un nihilism vulgar sub care trăim şi astăzi. Ce înţeleg prin nihilism? Comportamental nu este doar negarea binelui, ci şi a răului. Să nu crezi în nimic înseamnă, în primul rând, să negi răul. Mentalitatea de azi, cea care stăpâneşte ţările vest-europene, este că răul nu există. În acest punct se află slăbiciunea ei. Este o iluzie să crezi că, de vreme ce comunismul nu mai există, toate celelalte pericole au dispărut. Există pericole. Bineînţeles! Sunt societăţi care au fost complet scoase din ritm, datorită expansiunii civilizaţiei vestice. Există nivelul ridicat al şomajului, explozia de populaţie. Există SIDA, Cernobîl şi, aşa cum am mai spus, revoluţiile fundamentaliste împotriva influenţei vestice. Să-ţi îngropi capul în nisip în faţa tuturor acestor rele, asta numesc eu atitudine "necoaptă", nu decadentă.(...)Civilizaţia vestică se întoarce spre Grecia antică. Nu decade, ci se extinde mai mult, în toată lumea. Responsabilitatea individului faţă de propriile-i acţiuni, clarificarea şi tehnica sunt cele trei aspecte care provoacă reacţiile anti-vest. Au existat în Europa "revoluţiile conservatoare", a unui Hitler, şi, într-o anumită măsură, a comuniştilor. Ei opuneau dreptul "comunităţii", miezul fiecărui gen de totalitarism, dreptului individului. Împotriva gândirii libere şi a schimbului de opinii, dictatorii europeni şi fundamentaliştii Lumii a treia au ridicat principiul "înzidirii sinelui". Şi, în sfârşit, împotriva tehnicii, anti-vesticii scoteau în evidenţă posibilele ei urmări periculoase.

În tragedia greacă, Prometeu gândeşte că Zeus are în minte sfârşitul umanităţii. Legată de aceasta, este însă şi o credinţă optimistă. Oamenii pot deveni astfel conştienţi de situaţia lor, recunoscând că în mâinile lor se află nu doar propriul destin, ci şi cel al întregii specii umane. Iar această capacitate de a vedea pericolul crează curajul şi conştiinţa responsabilităţii. Astăzi, în întreaga lume, a lua poziţie este o necesitate. De aceea, nu se poate fără o civilizaţie vestică.

Astăzi destinul lumii nu se mai află în mâinile Marilor, ale unui Truman sau Stalin. Soarta lumii se află în mâinile elevului care foloseşte un prezervativ sau nu, ale unui simplu angajat dintr-o fabrică atomică şi, nu în ultimul rând, în mâinile laborantei care lucrează cu conserve sanguine.

Din momentul în care am aflat că în secolul nostru, secolul unui Verdun, Auschwitz, Gulag şi Hiroshima sau Cernobîl, nu numai individul este muritor, ci şi specia umană însăşi, soarta lumii se află de acum în mâinile fiecăruia, nu numai în cele ale "Super-greilor".

Trebuie să formulăm o nouă etică a responsabilităţii pentru locuitorii planetei noastre. Premisa o constituie pregătirea pentru recunoaşterea pericolelor, comunicarea de informaţii asupra neînţelegerilor şi a nu nega tehnica din fanatism ecologic. Cu cât această tehnică va fi perfecţionată, cu atât vor creşte şansele de a salva omenirea, însă tot atât de repede o putem trimite la moarte. (...)

Fiinţa Europei este mai mult multilaterală şi pluralistă, decât unită printr-un principiu al Binelui. Iar înarmarea împotriva pericolelor, a Răului, face parte dintre virtuţile ei cele mai bune.

Limpezirea nu poate fi adusă de război. Ea arată doar că el există.

Europa a aflat în acest secol extremele inumanului. Aceste experienţe nu au voie să fie uitate.

Traducere şi adaptare, după revista "FOCUS", de Odette Hanganu

Serial

LUMEA

FAPTE din umbră 4

operaţiunea SALOMON

şi milioanele dictatorului "marxist"

SURPRIZA EVREILOR ETIOPIENI

Sâmbătă, 25 mai 1991, ora 15 şi 30 de minute. Pe pista anexei militare a aeroportului "Ben Gurion" de lângă Tel Aviv, aterizează ultimul dintre cele 35 de aparate participante la operaţiunea "Salomon", desfăşurată pe parcursul a 48 de ore.

Câţiva civili înalţi, traşi parcă la indigo, cu ochelari fumurii de soare, pistolet la subţioară, sub geacă cachi, şi trasmiţător radio în mână - aparţinând detaşamentelor antiteroriste - urmăresc atent debarcarea şirurilor lungi de pasageri, îndeosebi femei, copii, bătrâni. Sunt urmaşii triburilor ebraice ajunse pe timpul celebrei regine din Saba, cu peste două mii de ani în urmă, în inima Africii şi ai abisinienilor covertiţi pe parcurs la iudaism, religie ce şi-au păstrat-o cu sfinţenie de-a lungul veacurilor. Evrei negri care atunci când au pus piciorul pe "Pământul Făgăduinţei", au rămas perplecşi aflând că există şi coreligionari de ai lor... albi!

Comunitatea iudaică din Etiopia începuse exodul spre Israel, cu câţiva ani în urmă. Acum se derula actul final al emigrării lor, încheind transferul falaşilor (cum se numesc evreii abisinieni) în ţara de baştină a strămoşeştii lor credinţe. În cadrul operaţiunii "Salomon", 14 393 de falaşi au fost transportaţi de la Addis-Abeba la Tel Aviv, întregul transfer costând statul israelian nu mai puţin de 35 milioane de dolari. O sumă frumuşică constituind miezul povestirii ce urmează...

UN BOLNAV MISTERIOS

Ultimul pasager al celui de al 35-lea avion al El Al-ului, aterizat pe amintitul aerodrom israelian, a fost coborât pe targă, fiind îmbarcat imediat într-o ambulanţă ce a plecat degrabă, cu sirenele în funcţiune, în direcţia Ierusalim. Era un bărbat în jur de 40 de ani, având faţa pe jumătate acoperită de pătura brancardei, păzit atent de curiozitatea fotoreporterilor aflaţi pe aeroport, cărora li s-a interzis, de această dată, să se apropie de avionul aflat pe pistă. Secretul, oricât de bine a fost păstrat, în jurul misteriosului pasager atât de grav bolnav, a început să se destrame atunci când, intrând în Ierusalim, ambulanţa nu s-a îndreptat spre vreun spital ci a poposit în curtea interioară a hotelului de cinci stele al companiei Hilton. Ajuns acolo, bolnavul s-a trezit ca prin farmec din somnul letargic şi, plin de sănătate, surâzător şi elegant îmbrăcat, s-a dus să ocupe ultraluxosul apartament ce-i fusese reţinut în prealabil şi unde va rămâne să se odihnească o săptămână întreagă, sub paza sigură a unor agenţi ai serviciilor secrete israeliene.

Dar cum curiozitatea profesională a ziariştilor de pretutindeni străpunge, adeseori, cele mai solide ziduri ale secretelor, oricât de bine ar fi ele păzite, şi în acest caz misterul pasagerului sosit din Etiopia n-avea să dureze prea mult. Ce au aflat ei despre acest ciudat personaj? Respectivul nu era altul decât Kassa Kebede, cel mai apropiat consilier al dictatorului "marxist" Mengistu Haile Mariam, al cărui regim sângeros de-abia luase sfârşit, după o domnie de 17 ani, perioadă în care reuşise să aducă Etiopia într-o situaţie mai mult decât dezastruoasă.

FUGA LUI MENGISTU

Lt. colonelul Mengistu Haile Mariam, un insignifiant ofiţer de administraţie, se afirmase pentru prima oară pe scena politică a marii ţări africane, după lovitura de stat din februarie 1974, făcând parte din Comitetul Militar Administrativ Provizoriu (DERG) format din 150 de membri şi care preluase întreaga putere înlăturându-l pe împăratul Haile Selasie şi rebotezând ţara cu numele de Etiopia Socialistă. Regimul militar s-a radicalizat rapid, noua sa stea urcată pe firmamentul puterii fiind modestul colonel de administraţie, Mengistu Haile Mariam, ajuns la scurt timp prim-vicepreşedinte al DERG-ului şi şef al guvernului. Manevrat din umbră de agenţi ai KGB-ului, acesta va pune la cale o nouă lovitură de stat,

Serial

LUMEA

BANI ALBI PENTRU ZILE NEGRE

trei ani mai târziu, în februarie 1977, lichidându-i pur şi simplu pe majoritatea colegilor săi din DERG, inclusiv pe generalul Teferi Bante, preşedintele organului central al puterii. Într-un document dat publicităţii de noua conducere a statului etiopian se preciza: "După înlăturarea feudalismului şi capitalismului birocratic, vom păşi, sub conducerea clasei muncitoare şi pe baza alianţei muncitorilor şi ţăranilor, pe drumul socialismului şi vom întemeia o republică populară sub conducerea maselor". Kremlinul îşi instala astfel un puternic cap de pod în Africa răsăriteană, pe care spera să-l extindă, spre sud, prin Somalia, unde generalul Mohamed Siad Barre, instalat la putere încă din 1969, primea masive cantităţi de arme sovietice şi instructori militari. În continuitate geopolitică, "regimurile progresiste" din Tanzania, Zambia şi ulterior Zimbabwe, după dobândirea independenţei, în 1980, cochetau la rândul lor cu Moscova, în vreme ce Mozambicul se proclamase, încă din 1975, republică populară.

Dar socotelile de acasă ale sovieticilor aveau să se încurce treptat, pe parcurs, în Etiopia, mai cu seamă după ce dictatorul somalez Barre a schimbat macazul, orientându-se spre Washington, cu partidul său "socialist" cu tot şi intrând într-un sângeros conflict armat cu Addis-Abeba, confruntată simultan cu războiul de eliberare al eritreenilor şi cu gherila internă care câştiga teren pas cu pas.

Foametea endemică, războaiele cu Somalia şi din Eritreea, extravaganţa copierii unor modele politico-economice, cu totul străine spiritului şi modului de viaţă african, dublate de o teroare sălbatică împotriva opozanţilor, târâse ţara într-o adevărată catastrofă naţională, pe care statuile lui Marx, Engels, Lenin şi însemnele comuniste, răspândite în toate colţurile capitalei, nu o putuse evita.

Moscova pompase mari sume de bani în susţinerea regimului lui Mengistu; circa un milard de doari anual numai în armament, sprijinind organizarea armatei etiopiene, cu grupuri numeroase de consilieri militari sovietici şi chiar cu unităţi întregi de soldaţi cubanezi. Dar până la urmă, totul se dovedise în zadar, opoziţia împotriva lui Mengistu intensificându-se. Cu un ultim suflu, dictatorul susţinut de sovietici reuşise să înăbuşe tentativa de lovitură de stat din 22 mai 1989, a unor cercuri din armată, trimiţând în faţa plutonului de execuţie nu mai puţin de 12 generali. Dar desfăşurarea evenimentelor va marca, în continuare, situaţia tot mai disperată a regimului de la Addis-Abeba, zdruncinat de victoriile militare ale mişcării de eliberare eritreeană şi de ofensiva forţelor rebele din regiunea Tigru, care se apropiau ameninţătoare de capitală.

"Aliaţii" roşii din afara continentului părăsindu-l, unul câte unul, mai întâi sovieticii şi apoi cubanezii şi est-germanii lui Honecker, care se retrăseseră complet din Etiopia, semnaseră astfel actul de deces al regimului lui Mengistu, zilele acestuia fiind numărate.

Încercarea de schimbare la faţă din primele luni ale anului 1991 - inclusiv demolarea statuilor clasicilor marxismului şi a diverselor însemne de sorginte comunistă - nu i-a folosit la nimic. Armata sa s-a topit văzând cu ochii în faţa detaşamentelor rebele de gherilă, în cursul ofensivei conjugate a acestora împotriva capitalei Addis-Abeba. Şi atunci Mengistu, dându-şi seama că a pierdut definitiv partida, a hotărât să ia drumul exilului, cerând azil politic în Kenya.

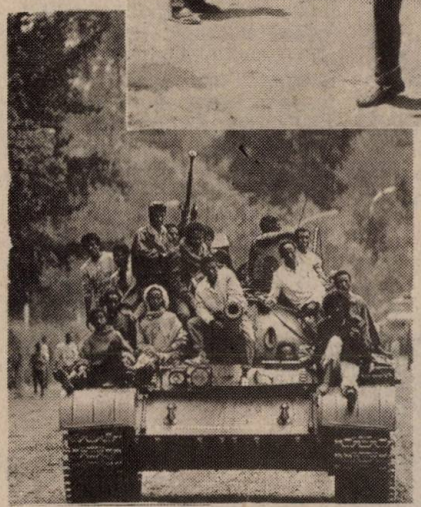

22 mai 1991. Regimul "marxist" al lui Mengistu se prăbuşeşte în faţa gherilei opoziţioniste

Fuga lui Mengistu a avut loc la 21 mai 1991, iar a consilierului său Kassa Kebede, patru zile mai târziu, aces-ta rămânând pe loc în acest interval, pentru a regla contul afacerii falaşilor. Cu 24 de ore înainte ca Mengistu să ajungă în Kenya, la Addis-Abeba sosea un anume domn Lubrani, trimis al guvernului israelian, pentru a negocia exodul falaşilor. Acesta avea să ofere iniţial 30 milioane de dolari. Kebede l-a sunat atunci pe Mengistu şi acesta i-a cerut să nu lase din preţ. Până la urmă domnul Lubrani, adăugând încă 5 milioane, târgul s-a făcut şi podul aerian botezat "Salomon" a devenit operant, cei peste 14 000 de falaşi luând drumul Israelului cu Kassa Kebede pe targă, în ultimul transport.

După o săptămână petrecută la hotelul "Hilton" din Ierusalim, în totală izolare de ochii curioşi ai presei, Kassa Kebede s-a volatilizat ca prin minune, dispărând într-o direcţie necunoscută. Dar cum, de ziarişti e greu să scapi, un reporter de la un prestigios cotidian din Tel Aviv a reuşit să-i dea de urmă şi chiar să-i ia un interviu pe aeroportul Kloten din Zürich. Întrebându-l ce s-a făcut cu cele 35 milioane de dolari obţinuţi de la autorităţile israeliene, Kebede a relatat că aceştia au fost vărsaţi în contul nr. 1094-7839, deţinut de guvernul etiopian la City Bank, din Wall Street, New York.

Ziarul israelian, verificând precizarea respectivă la numita bancă americană, a aflat că într-adevăr suma menţionată fusese depusă acolo, dar a fost retrasă la 27 mai, de o persoană neidentificată şi că în aceeaşi zi contul a fost închis. Telefonând la Addis-Abeba, unde între timp se instalase un nou regim, ziarului respectiv i s-a răspuns că guvernul etiopian nu numai că n-a ridicat banii amintiţi dar nu era nici măcar la curent cu existenţa acestui cont!

De unde este de presupus că, respectivul cont aparţinea în realitate lui Mengistu, care avusese grijă să-şi pună deoparte bani albi pentru zile negre, la fel ca şi alţi dictatori de teapa sa. Şi asta în timp ce poporul etiopian murea, pur şi simplu, de foame!

Crăciun IONESCU

Islamul în lume

Iosif Săsărman, Baia Mare: Islamul este considerat a treia religie mondială. A apărut în secolul VII al erei noastre şi are, după unele statistici, peste un miliard de adepţi, circa o cincime din populaţia planetei. Revista "Jeunne Afrique" aprecia că pe glob erau, în 1986, ultimul an pentru care s-a alcătuit o situaţie, 1,155 miliarde de persoane de confesiune islamică, răspândirea prezentându-se astfel: Africa de nord şi Egipt - 100,5 milioane; Africa de est - 125 milioane; Africa centrală - 18 milioane; Africa occidentală - 93 milioane; Africa de sud - 15,3 milioane; ţările arabe, Turcia, Iran şi Afganistan - 14,8 milioane; fosta URSS - 62,7 milioane; subcontinentul indian - 275 milioane; Asia de sud-est - 180,5 milioane; Extremul Orient - 81 milioane; Europa - 18,3 milioane; America, Oceania - 5,9 milioane.

După cum se constată, majoritatea musulmanilor trăiesc în Africa. Aceeaşi publicaţie relevă că, din 120 de ţări unde există comunităţi musulmane, în 35 musulmanii constituie majoritatea locuitorilor iar în alte 18 - o minoritate influentă. Un număr de 35 de ţări afro-asiatice, plus OEP, sunt reunite în Organizaţia Conferinţei Islamice. În 28 de state, islamul este recunoscut drept religie oficială. În prezent, musulmanii din lumea islamică se împart în: tradiţionalişti, care sunt reticenţi la reforme şi schimbări; fundamentalişti, care cheamă la revenirea la izvoarele "islamului pur" din secolul al VII-lea, moderniști, care consideră că islamul trebuie reformat. Între tradiţionalişti se află musulmanii din Arabia Saudită; fundamentalişti - cei din Iran, Sudan şi Afganistan; moderniști - musulmanii din Libia. Din toate aceste mişcări, cel mai activ este fundamentalismul islamic, care pretinde că deţine rolul conducător în întreaga lume islamică.

Din nou despre Cernobîl

Ion Diaconu, Făurei: Noutăţile despre Cernobîl ar consta în...persistenţa pericolului de contaminare nucleară. O dovedeşte şi preocuparea de a mări aria mijloacelor de protecţie. Se are în vedere, în acest sens, construirea unui al doilea înveliş de beton sau "sarcofag", cum a fost supranumit. A fost lansat un concurs internaţional de proiecte. Cel mai interesant este considerat unul avansat de societatea franceză Bonygnes, cu sprijin financiar din Franţa, Germania şi Marea Britanie. Fondurile necesare se estimează la un miliard franci francezi, numai studiile preliminare costând circa 35 milioane. Noul "sarcofag" ar urma să aibă 220 metri lungime, 80 metri lăţime, 92 metri înălţime şi va cântări în jur de 140 000 tone. Construcţia va avea pereţi dubli între care va fi spaţiu de opt metri. Prevăzută să asigure siguranţa faţă de fenomenele meteorologice sau seismice exterioare, construcţia va trebui să permită, totuşi, evacuarea căldurii şi a gazelor din interior. Pe lângă greutăţile ce trebuie învinse pentru a se asigura asemenea funcţionalităţi intervine alta, determinată de imposibilitatea ridicării construcţiei pe locul unde trebuie, datorită pericolului radiaţiilor. Aşa că va trebui executată la distanţă de câteva sute de metri de unde va fi deplasat prin glisare, după un procedeu menţinut secret. Durata prevăzută pentru studii şi construire este apreciată la trei ani, rapiditatea impunându-se în urma "slăbiciunilor" demonstrate de primul "sarcofag". Numai că evenimentele politice din Ucraina par să întârzie începerea lucrărilor.

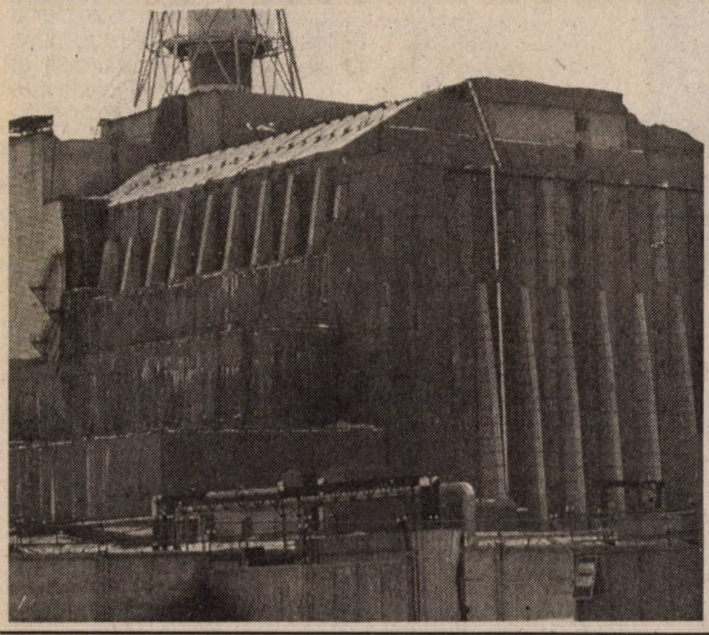

Pericolul şobolanilor

Petre Eftimie, Slobozia: Fără îndoială, aveţi dreptate. Ar trebui să se dea mai multă atenţie stârpirii şobolanilor, care s-au înmulţit foarte mult şi, pe lângă faptul că răspândesc unele boli, provoacă pierderi însemnate de cereale. Sigur că au şi ei rolul lor în echilibrul ecologic, dar numărul foarte mare la care au ajuns dăunează. Problema îi preocupă şi pe experţii FAO care au efectuat unele calcule pentru a demonstra acuitatea acţiunilor pentru micşorarea efectivului de şobolani. Potrivit datelor publicate, în medie, un şobolan revine la doi oameni, în zonele temperate şi reci ale globului, pe când în regiunile calde proporţia este de 3 la 1. Se apreciază că numărul rozătoarelor trece de 10 miliarde. Aceiaşi specialişti consideră că un şobolan consumă, pe an, 4,5 kilograme cereale sau alte produse alimentare, contaminând o cantitate mult mai mare, ajungându-se ca un singur exemplar să facă inutilizabile circa 10 kilograme de hrană, anual. Ceea ce înseamnă un total de aproximativ 100 miliarde kilograme, adică 100 milioane tone, la scară planetară. Mergând mai departe cu calculele şi pornind de la faptul că se consideră că pentru hrănirea unui om sunt suficiente, pe an, 200 kg cereale înseamnă că şobolanii consumă o cantitate care ar fi îndestulătoare pentru 50 milioane de persoane. Concluzia se impune, credem, de la sine.

Construcţii înclinate

Dumitru Oancea, Piteşti: Ne solicitaţi un răspuns la întrebarea: Mai există în lume construcţii înclinate asemeni Turnului din Pisa? Este greu, desigur, de oferit date absolut exacte. Cert este că, potrivit unor surse provenite din China, numai în această ţară sunt cinci semenea turnuri: 1) Pagoda Huqiu sau Pagoda mănăstirii Yunia, aflată în localitatea Suzhou a fost construită din cărămidă în anul 959. Este de formă octogonală şi are şapte etaje. Are o înclinaţie de 2,82 metri, ceea ce i-a conferit numele de "turnul din Pisa chinezesc". Pentru a i se stopa mişcarea, au fost construiţi 44 stâlpi de beton ce susţin construcţia. 2) Pagoda Guizhong din districtul cu acelaşi nume. A fost ridicată în timpul dinastiei Liao (907-1125). Este din

cărămidă, măsoară 10 metri înălţime şi are nouă etaje. Un studiu întreprins cu peste 30 de ani în urmă a relevat că are o înclinare de 12 grade. Cu toate acestea, stă în picioare. 3) Pagoda Huzhu. Construită în anul 1079, în apropiere de Shanghai, are o înclinare de 1,5 grade, mai mare decât cea a Turnului din Pisa. Este octogonală, are şapte etaje şi e construită din cărămidă şi lemn. 4) Pagoda Guilong. Este situată pe o mică insulă din districtul Chongzuo. Are înălţimea de 25 metri, cu cinci etaje. Înclinaţia - un metru. Specialiştii consideră că

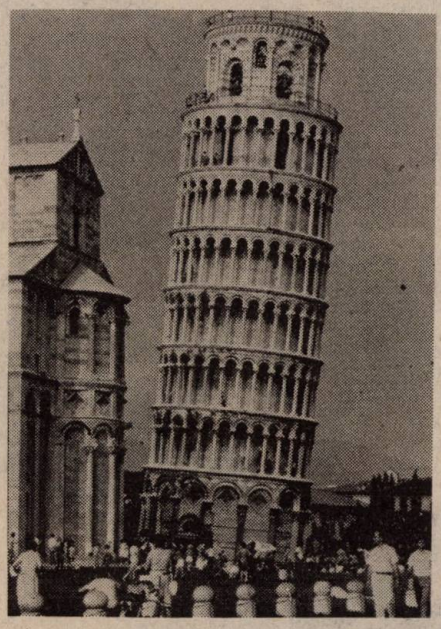

aceasta a fost poziţia iniţială a construcţiei. 5) Pagoda Yugnan, refăcută în anul 1061. Se află pe muntele cu acelaşi nume. Are 25 metri înălţime şi 18 etaje. Înclinaţia - 1,5 grade.

"Clasamentul" vânzărilor de arme

Valerian Neamţu, Suceava: Pentru a vă răspunde, recurgem la datele publicate de revista franceză L'Expansion care, recent, a făcut cunoscut "clasamentul" pe anul 1992 al primelor 15 firme din SUA, specializate în vânzarea de armament, sumele fiind exprimate în miliarde dolari. 1) Mc Donnell-Douglas: 9,10, reprezentând 52 la sută în cifra de afaceri (în 1991-9,49 şi 52%); 2) General Dynamics: 6,51-74% (7,47-88%); 3) Lockheed: 6,3-62% (6,86-70%); 4) General Electric: 5,90-10% (7,60-13%); 5)Hughes Electronics: 5,41-43% (5,32-48%); 6) Boeing: 5,41-18% (5,96-19%); 7) Northop: 4,99-90% (5,10-90%); 8) Raytheon: 4,98-54% (4,97-54%); 9) Martin Marietta: 3,90-65% (4,37-78%); 10) United Technologies: 3,88-18% (3,75-18%); 11)Rockwell: 2,90-26% (3,30- 27%); 12) Loral: 2,88-98% (2,87-100%); 13) Westing House: 2,87-24% (2,58-20%); 14) Grummar: 2,80-80% (3,53-87%); 15) TRW: 2,31-28% (2,50-32%).

ASOCIAŢIA HANDICAPAŢILOR LOCOMOTORI
Cazuri grave şi foarte grave
Aleea Posada nr.3, bl. 36, sc. A, et. II, ap.8
Telefon: 776.34.83 /789.53.80
Cont BCR - S.A. Filiala sector 2 - Cont: 45100562 Bucureşti

APEL

Către lumea sănătoasă, către cei ce văd, aud, gândesc şi se mişcă normal, din partea unor fiinţe care grupează cele mai grave şi incurabile boli, fiinţe lipsite de acea zestre a normalităţii de a se împlini ca oameni. Acele fiinţe ce au fost lipsite de "Cota" de înţelegere şi de tandreţe, de milă şi iubire din partea concetăţenilor lor. Fiinţe marginalizate până la excludere de cei ce se ruşinează cu aceste "NEREUŞITE" şi care îi plasează statistic în "REBUTURI UMANE" pe care şi le permite natura şi pentru care se invocă mereu şi dureros "fatalitatea".

Flămânzi şi goi, lipsiţi de medicamente, vulnerabili şi fragili, bat la poarta generozităţii semenilor lor sănătoşi cerând înţelegerea, acceptarea, ajutorul care iar putea scoate din situaţia deosebit de precară în care se află.

Orice ajutor, cât de modest, fie în alimente, îmbrăcăminte, medicamente sau bani, poate alina suferinţele lor, poate repara nedreptatea ce li s-a făcut atât amar de vreme, pentru singura lor vină, aceea de a se fi născut imperfecţi.

Asociaţia noastră, constituită recent tocmai în scopul salvării acestor fiinţe nefericite, vă roagă şi vă invită să veniţi în ajutorul acestor handicapaţi, prin gestul dv umanitar oricât de modest ar fi el, pentru cei aflaţi în suferinţă.

Vă mulţumim şi aşteptăm cu încredere şi speranţă că veţi accepta şi recepţiona apelul nostru.

Preşedinte,
Andreiu Aurora

10 OCTOMBRIE 1993

Tragere multiplă
LOTO

SE ACORDĂ MARI ŞI NUMEROASE CÂŞTIGURI ÎN BANI

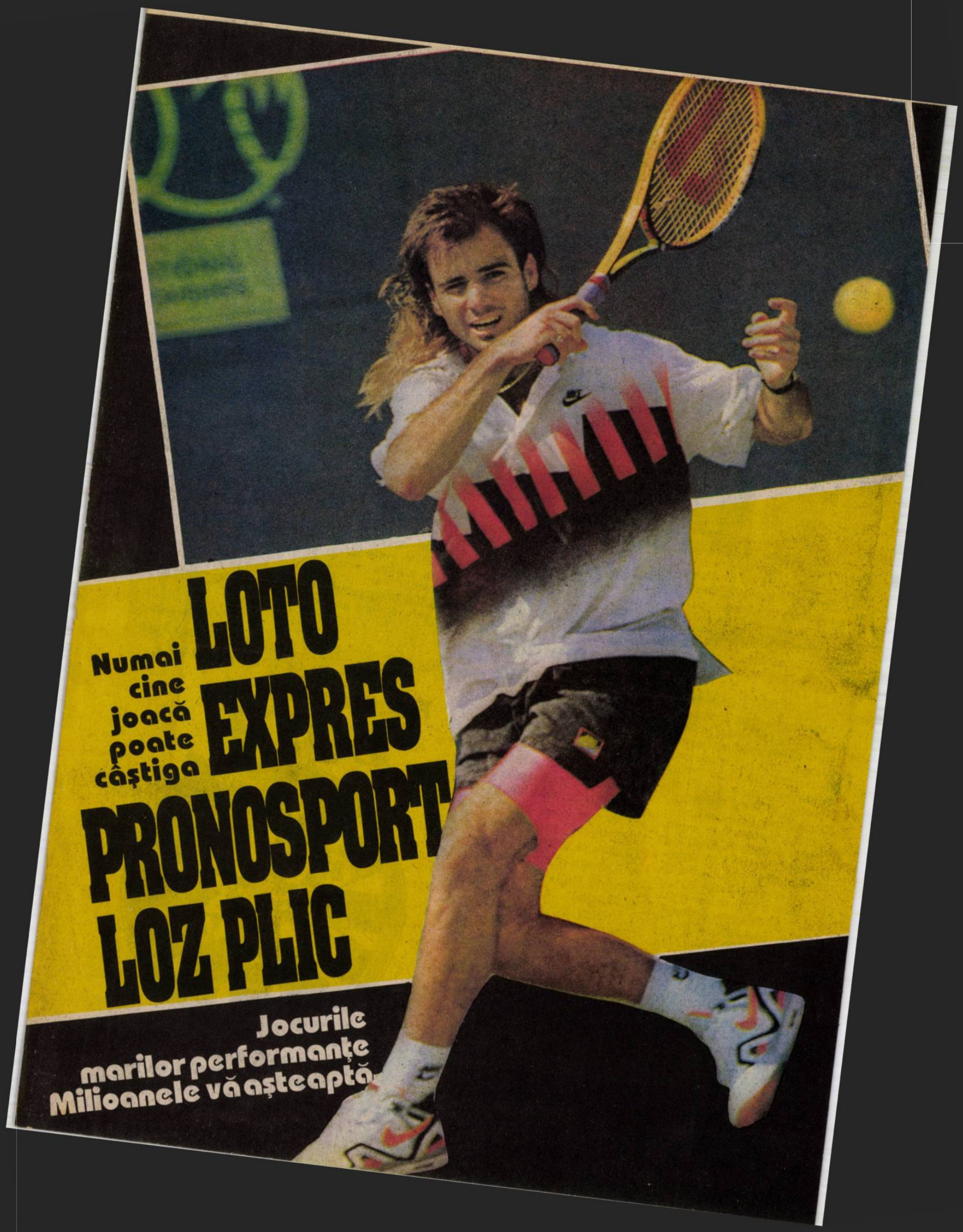
Numai cine joacă poate câştiga
LOTO EXPRES
PRONOSPORT
LOZ PLIC
Jocurile marilor performanţe
Milioanele vă aşteaptă

LUMEA

Nr. 41 / 14 - 20 octombrie 1993

MUZEUL PRESEI SEVER BO
JIMBOLIA
NR. D.555

CĂLARE PE SITUAȚIE

Lei 100

LUMEA

Perla săptămânii

"Nu încă" - i-a răspuns liderul Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, Yasser Arafat (60 de ani), unui reporter care îl întrebase dacă soţia sa Souha, (30 de ani) este însărcinată.

Întâlnirea Rabin - Arafat

Atât premierul israelian, Yitzhak Rabin, cât şi liderul OEP, Yasser Arafat s-au declarat satisfăcuţi de recenta lor întâlnire de la Cairo. A fost prima lor întâlnire oficială de lucru, fiindcă, la 13 septembrie, la Washington, unde au asistat la ceremonia de semnare a acordului privind autonomia în Gaza şi Jeriho, ei nu au avut convorbiri. Gazdă, la Cairo, a fost preşedintele egiptean Hosni Mubarak (în imagine, între cei doi) care a primit recent un al treilea mandat în fruntea ţării. S-a reliefat, cu acest prilej, importantul rol mediator pe care şi l-a asumat diplomaţia egipteană în realizarea primei înţelegeri israeliano-palestiniene.

Discuţiile recente, s-au concentrat asupra modalităţilor de punere în aplicare a planului de instaurare a autonomiei palestinienilor în amintitele teritorii şi retragerea armatei israeliene. A fost stabilită formarea a patru comitete de aplicare a prevederilor documentului. Liderul palestinian a propus să se analizeze posibilitatea constituirii în teritoriile autonome a unui guvern de tranziţie, în locul consiliului de autoguvernare interimară, prin care s-ar scurta, în opinia sa, o serie de etape intermediare şi s-ar asigura mai bine stabilitatea şi securitatea în respectivele zone. El a subliniat faptul că hotărârea n-ar însemna constituirea unui stat palestinian independent. La rândul său, premierul israelian a confirmat debutul, la 13 octombrie, tot la Cairo, a negocierilor oficiale între Israel şi OEP, la nivel ministerial.

Slovacia restituie proprietăţi confiscate

Guvernul slovac a decis să înceapă punerea în aplicare a unei legi, adoptate de parlament, privind restituirea către Biserică a proprietăţilor confiscate de comunişti.

Ministrul slovac al culturii, Dusan Slobodnik, a apreciat că proprietăţile respective cuprind 10 mii hectare de pădure, 50 mii hectare de teren agricol, adică 1,5 la sută din toate proprietăţile slovace. În afara acestora mai este vorba şi de 2 500 de clădiri istorice şi alte 1 000 de clădiri.

Ministrul culturii a apreciat evenimentul ca un "pas îndrăzneţ" care are drept scop asigurarea independenţei economice a bisericilor din Slovacia-romano-catolică, greco- ortodoxă, protestantă, ortodoxă rusă. Această lege se referă, totodată, şi la comunitatea evreiască din Slovacia, ce numără în prezent doar 3 000 de persoane.

Cauzele devastatorului seism din India

India este o ţară cu o activitate seismică destul de ridicată, dar niciodată ca în cazul ultimului cutremur, pierderile de vieţi omeneşti (circa 28 000 de persoane) şi pagubele materiale nu au fost atât de mari.

În consecinţă, la Institutul Naţional de Cercetări Geofizice, din Hydebarabad s-a constituit o echipă care încearcă să determine cauzele cutremurului.

Unii seismologi consideră că intensitatea seismului se datorează şi constucţiilor hidrografice. Experţii apreciază că miile de baraje, construite în India, au sporit riscul producerii de mişcări seismice. Peste 50 la sută dintre aceste baraje sunt amplasate chiar în statul Maharashtra, aria recentului dezastru.

Cercetătorii susţin că imensa greutate a apei, reţinute într-un bazin de acumulare, poate exercita o presiune uriaşă asupra rocilor din jur, deşi, după cum afirma Paul Tapponier de la Institutul pentru fizica Pământului, din Paris, acest cutremur a fost atipic. În primul rând, bazinul de acumulare nu era plin în momentul producerii seismului iar, în al doilea rând, cutremurele acestea au loc pe marginea platourilor şi nu în centrul lor, ca în cazul ultimei catastrofe.

Raoul Madariaga, tot din Paris, afirmă că seismul poate să se datoreze "reziduurilor unei activităţi seismice trecute" sau "existenţei unui platou necunoscut încă în regiunea recentului cutremur".

Destinul generalului Powell

După 35 de ani de serviciu, Colin Powell părăseşte armata în plină glorie, fapt care a alimentat speculaţiile cu privire la un posibil destin prezidenţial, speculaţii susţinute şi de lipsa de replică a celui vizat.

"Războinicul reticent" cum i se spune, respectiv fostul şef al Comitetului Mixt al Şefilor de State Majore ale forţelor armate americane, s-a născut la Harlem, ghettoul negru din New York, crescut în Bronx, a făcut ulterior studii de geologie, înaintea intrării în armată. A luptat în Vietnam iar după încheierea războiului a urcat în ierarhia militară, făcându-se treptat remarcat la Washington. În 1987, Ronald Reagan îl numeşte consilier pentru probleme de securitate iar George Bush îl desemnează Şef al Comitetului Mixt. De reţinut, că este, primul om de culoare, şi primul atât de tânăr care ocupă acest post.

Fiecare tabără politică americană şi-ar dori să-l atragă de partea sa, dar el păstrează încă o tăcere desăvârşită asupra intenţiilor sale. Un singur lucru este cert: că el simte obligaţia "de a face ceva în viaţa publică". Un prim pas îl reprezintă contractul de mai multe milioane de dolari pentru un volum de memorii şi angajamentul pentru o serie de discursuri a 60 000 de dolari fiecare. El fiind recunoscut ca un orator neîntrecut.

ÎN TOP

Angola. Speranţe şi coşmar

Conform statisticilor ONU, în Angola, mor zilnic 1 000 de oameni, dat fiind că UNITA îşi continuă lupta împotriva trupelor guvernamentale după pierderea alegerilor din septembrie 1992. Actualmente, ei controlează 65 la sută din teritoriul ţării, mai ales, zonele rurale. La Kuitor, oraş asediat de UNITA din ianuarie, populaţia este constrânsă să se hrănească cu carne umană pentru a supravieţui.

La 15 septembrie, Consiliul de Securitate ONU a decretat un embargo asupra petrolului şi armelor împotriva UNITA pentru a-l convinge pe Jonas Savimbi să revină la masa tratativelor. În pofida anunţării încetării focului unilateral, luptele au continuat să devasteze Angola.

Ţară bogată în petrol, Angola a fost transformată în teatru de război încă din timpul războiului rece, când Occidentul susţinea UNITA, iar Uniunea Sovietică guvernul marxist şi pe preşedintele Jose Eduardo Dos Santos. Conflictul a continuat şi după 1990. Alouin Blondin, reprezentant ONU, a făcut următoarea declaraţie referitoare la situaţia Angolei: "Nu scap din vedere că războiul civil durează de 17 ani şi că populaţia şi-a pierdut complet încrederea. Eu sunt optimist de felul meu dar nu sunt naiv".

Frumuseţea adevărului

Acesta este titlul enciclicei Papei Ioan Paul al II-lea, pe care el însuşi o consideră drept cea mai importantă din întreg pontificatul său de 15 ani.

Enciclica-document catolic cu caracter oficial, conţinând comandamente stricte în probleme religioase, etnice, sociale sau politice - care a fost dată publicităţii la 5 octombrie la Vatican prezintă un proiect vast de regăsire şi redresare morală a lumii catolice, prin întoarcerea ei grabnică la tradiţiile creştine, originare, grav afectate de permanentele adaptări ale bisericii faţă de evoluţiile neîntrerupte ale mentalităţilor.

Ea constituie un răspuns la ceea ce Papa consideră "o veritabilă criză a Bisericii şi societăţii" mai transparent spus - la problema avorturilor, a homosexualilor, a relaţiilor sexuale premaritale şi, în general, la relativismul care periclitează existenţa valorilor morale creştine.

Doamna Bhutto câştigă alegerile

Benazir Bhutto, liderul Partidului Poporului, este câştigătoarea alegerilor legislative recente din Pakistan, în defavoarea Ligii Musulmane conduse de Nawaz Sharif. Formaţiunea dnei Bhutto a obţinut 15 locuri în plus, în viitorul parlament. Pakistanul, ţara în care desele schimbări politice nu sunt neobişnuite, speră să-şi redobândească, în urma acestor alegeri, stabilitatea politică necesară evoluţiei sale economico-sociale.

Rubrică realizată de Elena GUGU

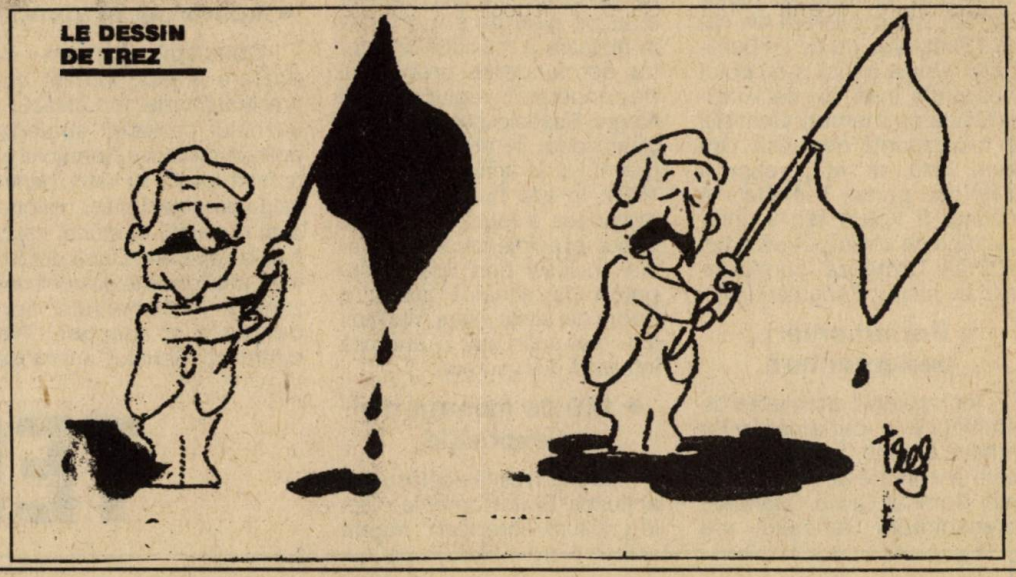

Aleksandr Ruţkoi - de la drapelul roşu la drapelul alb (din "France Soir")

TELEFAX

• "Bună dimineaţa, România!"

În prezenţa preşedintelui României, dl Ion Iliescu, şi a amasadorului SUA la Bucureşti, dl John R. Davis jr. a fost lansat Programul de promovare a privatizării în ţara noastră, intitulat "Bună dimineaţa, România!", iniţiat de Consiliul pentru coordonare, strategie şi reformă economică, în colaborare cu Agenţia Statelor Unite pentru dezvoltare internaţională. Programul are ca scop declarat încurajarea populaţiei în participarea la dezvoltarea economiei de piaţă şi include mai multe componente, între care stimularea iniţiativei particulare şi privatizarea marilor întreprinderi. Este structurat în două părţi distincte şi prevede organizarea unor zile ale privatizării, în mai multe oraşe din ţară, precum şi a unor acţiuni specifice, prin mass-media, în sprijinul privatizării.

• Şeful SRI luat la întrebări

Candidând la... propria succesiune, dl Virgil Măgureanu, directorul general al SRI, a fost supus mai multor runde de întrebări de către membrii Comisiei pentru exercitarea controlului parlamentar asupra Serviciului Român de Informaţii. Sigur, date fiind menirea funcţiei pentru care se candidează, cât şi a Comisiei parlamentare, ceea ce s-a întâmplat în spatele uşilor închise, într-o cameră din sediul Senatului, nu se dă publicităţii. Unele indicii s-au putut desprinde, însă, din declaraţiile făcute de membrii Comisiei la o conferinţă de presă. Oricum, însă, dl. Măgureanu a câştigat prima "bătălie". A obţinut 5 voturi din 9, înregistrând un vot împotrivă şi trei abţineri. Urmează "confruntarea" cu plenul Parlamentului.

• Parlamentări... parlamentare

Indiscutabil, activitatea diplomatică a parlamentarilor români a atins, în săptămâna care s-a încheiat, cote maxime. Domnul Oliviu Gherman, preşedintele Senatului, s-a aflat în vizită în Franţa. În acelaşi interval de timp, în ţara noastră s-au aflat domnii Husamettin Cindoruk, preşedintele Marii Adunări Naţionale a Turciei, şi Stipe Mesici, preşedintele Parlamentului Republicii Croaţia, care s-au întâlnit cu domnul Adrian Năstase, preşedintele Camerei Deputaţilor şi cu lideri ai Grupurilor parlamentare din forul legislativ român şi au fost primiţi la Guvern şi Preşedinţie. Oferind prilejul unor discuţii deschise, întâlnirile au pus în evidenţă, pe de o parte, disponibilitatea la dialog şi cooperare a părţii române, iar pe de altă parte, importanţa ce revine parlamentelor în acţiunile menite să apropie popoarele, să concerteze eforturile spre binele reciproc.

• Marea Neagră la Bucureşti

Capitala ţării a găzduit reuniunea Comisiei pentru probleme economice, comerciale, tehnologice şi de mediu a Adunării Parlamentare a Cooperării Economice a Mării Negre (APCEMN). Au participat reprezentanţi din ţările membre ale APCEMN. Precedate de alocuţiunile domnilor Adrian Năstase, preşedintele Camerei Deputaţilor a Parlamentului României, Husamettin Cindoruk, preşedintele Marii Adunări Naţionale a Turciei, preşedintele APCEMN şi Teodor Meleşcanu, ministrul român de externe, lucrările s-au axat pe găsirea şi punerea în aplicare a mijloacelor pentru aprofundarea procesului de cooperare în regiunea Mării Negre. Roadele discuţiilor şi-au găsit locul în proiectul programului de activităţi pe anul 1994. În altă ordine de idei, reuniunea a fost marcată de ecoul evenimentelor din Rusia, inclusiv prin lipsa delegaţilor din această ţară şi a unora din altele aflate mai mult sau mai puţin sub o anumită influenţă a Moscovei.

• 140 de mesageri şi o expoziţie

Se află în plină desfăşurare acţiunea "Euro România - Dialog cultural european", iniţiată de Comisia naţională română pentru UNESCO. A debutat cu un seminar internaţional, desfăşurat la Sinaia, la care au participat personalităţi din sferele vieţii spirituale româneşti, precum şi reprezentanţi din Austria, Ungaria, Slovacia şi Germania. Apoi, circa 140 reprezentanţi ai artei noastre teatrale, muzicale, plastice şi o expoziţie itinerantă au pornit pe Dunăre, la bordul navei "Steaua Dunării", fiind prevăzute la Budapesta, Viena, Bratislava, Pasau şi München, în cadrul unei iniţiative de investigare a posibilităţilor de cooperare culturală europeană şi inter-regională. Îmbarcarea s-a efectuat la Budapesta şi nu într-un port românesc, deoarece embargoul impus Serbiei şi Muntenegrului afectează şi traficul fluvial. O iniţiativă care are şansa să contribuie la noile relaţii pe continentul nostru, stimulând dorinţa reală - acolo unde ea există - de a dialoga fără prejudecăţi şi orgolii nejustificate. Din păcate, însă, pe traseu s-au produs şi unele desincronizări.

• Un nou pod peste Dunăre

În zona hidrocentralei Porţile de Fier II, Insula Ostrovul Mare, sunt în curs de finalizare lucrările la un nou pod peste Dunăre. În prezent se toarnă asfaltul şi se sudează ultimele tronsoane ale pereţilor de metal pentru protecţie. Podul, care este situat în aria sistemului energetic şi de navigaţie Porţile de Fier şi străbate ecluza de pe malul sârbesc al fluviului, va fi dat în folosinţă în cursul aces-tei toamne.

• Apărarea, în atenţie

Consiliul Suprem de Apărare a ţării, întrunit sub preşedinţia dlui Ion Iliescu, a dezbătut proiectul strategiei politico-militare a României pe termen mediu şi lung, pentru asigurarea securităţii naţionale şi proiectul doctrinei naţionale de apărare. După definitivare, cele două texte vor fi prezentate Parlamentului spre dezbatere şi adoptare. Precizăm că Senatul a analizat proiectul Legii apărării naţionale.

La propunerea Ministerului Apărării, Consiliul a analizat şi aprobat acţiunile pentru continuarea reorganizării armatei şi dizlocării în timp de pace, pe teritoriul ţării, a marilor unităţi, de la eşalonul brigadă inclusiv, în sus. În urma constatării gradului scăzut de utilizare a capacităţilor de producţie, s-a recomandat Guvernului să analizeze, până la sfârşitul anului, situaţia industriei de apărare şi să ia măsurile necesare pentru dimensionarea şi utilizarea acesteia potrivit nevoilor de înzestrare a forţelor armate. De asemenea, Consiliul suprem de apărare a avizat proiectul Legii privind apărarea secretului de stat elaborat de SRI şi a aprobat reorganizarea Serviciului de Informaţii Externe.

• IRDO şi drepturile culturale ale familiei

La Cairo, s-a desfăşurat, recent, Conferinţa mondială "Drepturile culturale ale familiei", sub patronajul doamnei Susan Mubarak. La reuniune a luat parte şi o delegaţie a Institutului Român pentru Drepturile Omului, condusă de dna Irina Moroianu Zlătescu, director adjunct. Intervenţiile româneşti s-au referit la contribuţia culturii româneşti, la consolidarea familiei, la drepturile culturale ale femeii în perioada de tranziţie în Europa Centrală şi de Est, precum şi la acţiunile comitetului român pentru pregătirea Anului Internaţional al Familiei care, la recomandarea Naţiunilor Unite, va fi marcat în 1994. Cu prilejul conferinţei, reprezentanţii români s-au întâlnit cu personalităţi din cadrul ONU, UNESCO, unor organisme regionale. În urma convorbirilor cu doamna Naila Gabr, ministru plenipotenţiar, directorul direcţiei drepturilor omului, problemelor umanitare şi sociale din MAE egiptean, s-a schiţat un proiect de colaborare între IRDO şi organisme egiptene din aria drepturilor omului.

TELEFAX